สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

ม.ร
๒๕๖๔
๒๑๕๗

การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ”

หอสมุดสถาบันราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ 12 ต.ค. 2553
วันลงทะเบียน
เลขทะเบียน 198972
เลขเรียกหนังสือ 3910.593 ด 191 ก 2553

ดอกอ้อ บุญแสนยศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของ นางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาบริหารธุรกิจ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....	ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร. ศักดิ์พงศ์ หอมหวล)	(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)
.....	กรรมการ
(ดร. วิทยา จันทร์ศิริ)	(ผู้ทรงคุณวุฒิ)
.....	กรรมการ
(รศ.ดร. วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ)	(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)
.....	กรรมการ
(ผศ.ดร. วิมลมาศ ปฐมวณิชกุล)	(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

.....	.....
(อาจารย์วุฒิพล ฉัตรจรัสกูล)	**(ผศ.ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)**
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ	**คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย**

- 6 ส.ค. 2553

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว
ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

ผู้วิจัย นางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ **ปริญญา** บธ.ม.(การบริหารธุรกิจ)

กรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลมาศ ปฐมวณิชกุล กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาอุปทานการท่องเที่ยว ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้กับองค์ประกอบอุปทานการท่องเที่ยวขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" การทดลองแบ่งออกเป็น 2 ระยะได้แก่ ระยะที่ 1 สำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ จำนวน 67 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว จำนวน 124 คน ระยะที่ 2 สัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางพัฒนา แก้ปัญหาที่พบในระยะที่ 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Focus Group Discussion) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว จำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\overline{X}$)ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Correlation Coefficient โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย พบว่า

ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อยแก่น มหากาฬ"

ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการส่งเสริมและขยายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพิ่มมิติการท่องเที่ยวให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ควรมีระบบรักษาความปลอดภัยที่มาตรฐาน และควรส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว,ด้านการคมนาคม ควรเร่งขยายและปรับปรุงเส้นทางให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดให้มีระบบขนส่งมวลชน และควรจัดทำคู่มือการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยว, ด้านข้อมูลสารสนเทศ ควรพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการท่องเที่ยว อาทิ การประชาสัมพันธ์ การทำแผนที่ และป้ายบอกทางสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง, ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ควรกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นดินแดนสำหรับการพักผ่อน มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและหลากหลาย มีอาหารที่หลากหลาย มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม เชิงวัฒนธรรม มีการส่งเสริมให้เกิดสถานที่ หรือสถาบันเพื่อสุขภาพ และควรกำหนดกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว,ด้านการบริการ ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน และควรจัดการฝึกอบรมด้านการบริการและการต้อนรับนักท่องเที่ยวสำหรับบุคลากรและประชาชน

กระบวนการจัดการความรู้ ในกลุ่มจังหวัด "ร้อยแก่น มหากาฬ" เป็นดังนี้

ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ ควรพัฒนาบุคลากรด้านการให้บริการการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ควรมีกฎหมายควบคุมสถานประกอบการและการจัดการท่องเที่ยว,ด้านการจัดเก็บและการสืบค้นสารสนเทศ ควรมีระบบการจัดเก็บและสืบค้นสารสนเทศ และควรเปิดให้บริการสืบค้นสารสนเทศตลอดเวลา และควรสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรให้มีระบบการจัดเก็บและสืบค้นสารสนเทศที่ทันสมัย, ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประจำเดือน จัดอบรมบุคลากรทุกระดับเพื่อฝึกการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่ ควรกำหนดกลยุทธ์ในการเสนอข้อมูลประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ วารสาร แผนที่ท่องเที่ยว ควรจัดสถานที่จอดรถให้เพียงพอและปลอดภัย ควรมีป้ายบอกทิศทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่ชัดเจน ควรสนับสนุนอุปกรณ์ในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ ควรจัดทำจุดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการ ควรพัฒนาการให้บริการด้านการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค ควรส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวให้หลากหลายด้วยการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ในองค์กรเพื่อเป็นแนวทางสู่การพัฒนางานและพัฒนาองค์กร โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดเก็บความรู้และการสืบค้นอย่างเป็นระบบ และเพิ่มช่องทางการถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ วารสาร หนังสือเวียน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The knowledge Management for the readiness tourism development in "Roi, Kaen, Maha, and Kal" provinces.

Author : Miss Dokaor Boonsaenyos **Degree :** M.B.A (Management Business Administrative)

Advisors : Assoc. Prof. Dr. Wongphattana Sriprasert Chairman

Assist. Prof. Dr. Wimonmart Phatomwanichakun Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2010

Abstract

The research aimed to study the supply of tourism, to study the relationship between the knowledge management process and the tourism supply factors of tourism organizations and to study the public suggestions to develop the readiness for tourism in the "Roi, Kaen, Maha and Kal" provinces. There were two periods of experiments; First period was surveying by 67 items Likert's rating scale questionnaire. The data were collected from 124 tourism office staffs and the second period was interview to find the way to solve the tourism problems from the first period by the developed Focus Group Discussion questionnaire. The data were collected from 20 tourism office administrators. The data analyzed by the computer program. The research statistics used frequency, percentage, mean, standard deviation and Correlation Coefficient by regulating the significant level at .05.

The research findings were as follows:

The suggestions for tourism supply factors and the suggestions for knowledge management for readiness tourism development in the "Roi, Kaen, Maha and Kal" provinces were at high level in overall section. The relationship between the tourism supply and the tourism knowledge management was positive value, moderated significant at .05 level.

The Focus Group Discussions were as follow:

The tourism supply factors in the "Roi, Kaen, Maha and Kal" provinces, according to the attractive tourism sites; the cultural tourism should be promoted and increased, the natural tourism center should be verities, the standard security system should be provided, and the

conservation tourism sites should be promoted. According to the transportation; the roads to tourism sites should be expanded and convenience, the public transportation system and the guide books should be provided. According the development of tourism information technology; the public relations, GIS maps and sights should be provided and completed. According the sights and public relation; tourism strategies follow the mission of the Northeast's strategies as the Northeast is the land for relaxing, land of variety and beautiful natural recourses, varieties foods, religions, cultures, and health park or health institution should be regulated in strategies plan. According to the tourism services; the people in communities should be the participants for tourism activities planning, the OTOP products should be promoted and the services and hospitalities should be trained for tourism staffs and people.

The knowledge management in the "Roi, Kaen, Maha and Kal" provinces were as follows:

Knowledge Improving and development of the tourist staffs should be trained for the standard services, laws for tourism business and tourism management should be regulated. According to the information; the storage and retrieval information should be provided and should be ready for service, and the staffs awareness training should be supported to storage and retrieve the updated information. According to the knowledge transformation and applying; the discussion should be arranged every month, all of tourism staffs should be trained to transfer and apply their knowledge.

The suggestions of the research were; tourism sites information presentation strategies for the tourists should be provided such as handbills, journals and maps.The parking lots should be enough and safe, the sights for tourism sites should be outstanding, the information technology hardware should be supported such as computer, feedback center should be provided, the tourism services should be equality, the tourism activities should be promoted and varieties by the knowledge exchanging activities should be arranged to develop the organization by using the storage and retrieval information technology and the public relation should be published via varieties ways such as sights, web sites, journals, and official documents.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลมาศ ปฐมวณิชกุล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจน คณาจารย์ ในหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิริ ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนกระทั่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความถูกต้องตาม หลักวิชาการ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ว่าราชการจังหวัด จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัด มหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์ ตลอดถึงผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ จากแหล่งท่องเที่ยว “ ร้อย แก่น มหา กาฬ ” ทุก ๆ ท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์แบบสอบถามและให้ความ สะดวกในการประสานงานเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ทุก ๆ ท่าน ที่เป็น กัลยาณมิตรที่ดีตลอดมา

ผลการวิจัยในครั้งนี้อาจเป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ ขอมอบเป็นเครื่อง บูชา บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด และญาติพี่น้องทุก ๆ ท่าน ตลอดถึงครู อาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ให้แสงสว่างชีวิต และให้กำลังใจตลอดมา นับเป็นอริยทรัพย์สำหรับผู้วิจัย อย่างสูงยิ่ง

นางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
Abstract	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	11
แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับอุปสงค์และอุปทานของการท่องเที่ยว	22
ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)..	27
แหล่งท่องเที่ยว "ร้อย แก่น มหา กาฬ"	31
แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการความรู้	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
กรอบแนวคิดในการวิจัย	71
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
วิธีการวิจัย	75
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	78

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การจัดกระทำการวิเคราะห์ข้อมูล 78
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 82
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 82
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 82
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 83
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 120
วัตถุประสงค์การวิจัย 120
วิธีการดำเนินการวิจัย 120
สรุปผลการวิจัย 121
อภิปรายผล 129
ข้อเสนอแนะ 134
บรรณานุกรม 137
ภาคผนวก 144
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 145
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ 156
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพเครื่องมือ 172
ประวัติผู้วิจัย 191

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 74
2 กลุ่มตัวอย่าง ในการสัมภาษณ์ 74
3 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และถิ่นที่อยู่ 83
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ในภาพรวม เป็นรายด้าน..... 86
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทาน การท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวจำแนกเป็นรายข้อ 86
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทาน การท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมจำแนกเป็นรายข้อ..... 87
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทาน การท่องเที่ยว ด้านข้อมูลสารสนเทศ จำแนกเป็นรายข้อ..... 88
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทาน การท่องเที่ยว ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ จำแนกเป็นรายข้อ 89
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทาน การท่องเที่ยว ด้านการบริการ จำแนกเป็นรายข้อ 90
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยรวม จำแนกเป็นรายด้าน 91
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ จำแนกเป็นรายข้อ 92
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวน การจัดการ ความรู้ ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ จำแนกเป็นรายข้อ 93
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ จำแนกเป็นรายข้อ 94
14 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการ จัดการความรู้ โดยรวม..... 96

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ **หน้า**

15 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวกับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้..... 96

16 ความสัมพันธ์ระหว่างการคมนาคมกับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้..... 97

17 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสารสนเทศ กับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้.... 97

18 ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์กับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ 98

19 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริการกับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ 98

20 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวกับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ 99

21 ความสัมพันธ์ระหว่างการคมนาคมกับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ 99

22 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสารสนเทศ กับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ 100

23 ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์กับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ 100

24 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริการกับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ 101

25 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ 101

26 ความสัมพันธ์ระหว่างการคมนาคมกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้.. 102

27 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสารสนเทศกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ 102

28 ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์กับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ 103

29 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริการกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ 103

30 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว 104

31 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการคมนาคม..... 105

32 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านข้อมูลสารสนเทศ 105

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ หน้า

33 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ 106
34 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการให้บริการ..... 107
35 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ 108
36 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ 109
37 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ 109

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ **หน้า**

1 องค์ประกอบอุปทานการท่องเที่ยว 17
2 ขั้นตอนกระบวนการจัดการความรู้ 62
3 กรอบแนวความคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) 72
4 ขั้นตอนวิธีการวิจัย 75

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เกิดจากการระดมพลังความคิดและการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล มุ่งสู่ "สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน" ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็วจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เหมาะสม โดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างระบบต่าง ๆ ภายในประเทศให้มีศักยภาพ แข่งขันได้ และสร้างฐานความรู้ให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่ไปกับการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม เสริมสร้างความเท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคม และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงความสมบูรณ์เป็นรากฐานการพัฒนาที่มั่นคง และเป็นฐานการดำรงวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 1-3)

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการ บนฐานความรู้และความเป็นไทย โดยใช้กระบวนการพัฒนาคลัสเตอร์และห่วงโซ่อุปทาน การปรับโครงสร้างภาคบริการ ให้เป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประเทศ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภูมิภาค บนฐานความโดดเด่นและหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และความเป็นไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549 : 80-84) โดยการฟื้นฟู พัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถานในเชิงกลุ่มพื้นที่ และเสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย ทั้งการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อสร้างสินค้าท่องเที่ยวใหม่ ๆ แก่ธุรกิจการท่องเที่ยวไทย และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของตลาดท่องเที่ยวโลก ส่งเสริมการลงทุนพัฒนาธุรกิจบริการที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของธุรกิจและบริการที่มีศักยภาพให้เป็นที่ยอมรับ น่าเชื่อถือ และตอบสนองความต้องการของตลาดโลก ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวและกลุ่มลูกค้าธุรกิจบริการอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยเครือข่ายความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดร่วมกัน พัฒนาปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM RAJABHAT UNIVERSITY

การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว ทั้งการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมเพื่อการเข้าถึงและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว มาตรฐานความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เชื่อมโยงการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่นกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อช่วยสร้างงาน สร้างรายได้แก่ชุมชน

ประเทศไทยจัดว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง มีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่งดงาม นอกจากนั้นยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ (Eco-tourism Places) กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปท่องเที่ยว ชมความงามตามธรรมชาติเพิ่มขึ้นทุกๆปี ดังจะเห็นได้จาก กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2549 : 25-28) ได้สรุปไว้ว่าในปี พ.ศ. 2548 มีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวนประมาณ 12.3 ล้านคน และเพิ่มขึ้นเป็น 14.80 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2549 นอกจากนี้ประเทศไทยนับได้ว่าเป็นประเทศแรก ในภูมิภาคที่ได้ริเริ่มโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ และในฐานะสมาชิกของกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทยจึงสามารถเสนอบริการที่รวมแหล่งท่องเที่ยวของสมาชิกในกลุ่ม หรือมีการร่วมกันส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน เมื่อเกิดกระแสตื่นตัวด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประกอบกับปัจจุบันนักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ และทำความเข้าใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นจุดหมายปลายทางเพิ่มมากขึ้น โดยมีความประสงค์ที่จะสร้างความคุ้นเคยกับประชาชนในท้องถิ่นหรือมีความนิยมในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษามากกว่าในอดีต (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2546 : 33)

ทิศทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะต้นจนถึงฉบับที่ 10 นอกจากจะมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับด้านสังคมและวัฒนธรรมด้วย โดยมุ่งหวังที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และโบราณสถานวัตถุต่างๆ (กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539 : 45) ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยมีอยู่หลากหลายทั่วภูมิภาค ซึ่งในแต่ละภาคแต่ละจังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวและเอกลักษณ์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปท่องเที่ยวแตกต่างกันออกไป

กลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เป็นกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการค้า เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติที่สวยงามบนยอดเขาสูงหลายแห่ง แหล่งรวมอารยธรรมโบราณนับพันปีที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนวัฒนธรรมพื้นบ้าน วิถีชีวิตที่เรียบง่าย ความมีน้ำใจของชาวอีสาน เป็นเสน่ห์ที่มัดใจนักท่องเที่ยวที่มาเยือนอีสานจวบจนปัจจุบัน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2546 : 28)

ร้อย แก่น มหา กาฬ เป็นเมืองที่มีมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติโบราณมากมาย ดังปรากฏร่องรอยให้เห็นอยู่ในปัจจุบันที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา เช่น พระมหาเจดีย์ชัยมงคล วัดบูรพาภิราม พระพุทธรูปปางประทานพรที่สูงที่สุดในประเทศไทย อยู่จังหวัดร้อยเอ็ด พระธาตุขามแก่น โบราณสถานที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น พระธาตุนาดูนที่มีการขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต และพระพุทธมิ่งเมือง พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์สมัยทวาราวดีที่จังหวัดมหาสารคาม และพุทธสถานภูปอ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปโบราณปางไสยาสน์ฝีมือช่างสมัยทวาราวดี อนุสาวรีย์พระยาชัยสุนทร เป็นอนุสาวรีย์หล่อด้วยสัมฤทธิ์เท่าตัวจริงยืนบนแท่น มือขวาถือกาน้ำ มือซ้ายถือดาบอาญาสิทธิ์ ผู้ให้กำเนิดเมืองกาฬสินธุ์ เป็นที่เคารพบูชาของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ นอกจากนั้นแล้วยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่น กิจกรรมงานประเพณีที่สำคัญ ๆ ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะหาดูได้ในกลุ่มจังหวัด ร้อย แก่น มหา กาฬ เท่านั้น (123 Thailand Travel website. 2552 : Online)

กลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" สามารถเชื่อมโยงเส้นทางกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่น่าตื่นตาตื่นใจ ก็ตรงที่อีสานเป็นถิ่นร่ำรวยมรดกทางวัฒนธรรมประเพณี ที่เรียกขานกันว่า "ฮีต 12" ตลอดทั้งปี เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยว ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการผลิตของฝากของที่ระลึกให้มีประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลักในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ (Tourism website. 2552 : Online)

ถึงแม้ว่ากลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ซึ่งหากพิจารณายุทธศาสตร์รอง (1) จังหวัดมีแผนการพัฒนาด้านการเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์หลักของยุทธศาสตร์ คือ มุ่งให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวและนำรายได้เข้าสู่จังหวัด เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บริการสินค้าและอาชีพต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว ทั้งนี้เป็นการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักในระดับประเทศและระดับสากล เพื่อให้การจัดการการท่องเที่ยว ได้รับผลประโยชน์สูงสุด จำเป็นอย่างยิ่งที่แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีกระบวนการและแนวทางในการทำงานที่สอดคล้องกับศักยภาพข้อจำกัด และวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และเอื้อประโยชน์แก่ประชาชนอย่างสูงสุด (กองแผนงาน สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 3. 2549 : 25)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว การท่องเที่ยวประกอบไปด้วยกิจกรรมและบริการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ในการเดินทาง เช่น การคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม สถานที่ขาย อาหารและเครื่องดื่มร้านค้า สิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ และบริการต้อนรับที่เต็มไปด้วยอัธยาศัยไมตรีต่อผู้ที่เดินทางจากบ้านของตนมายังถิ่นอื่น หากแหล่งท่องเที่ยวใดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางมาเที่ยวกิจกรรมและบริการต่าง ๆ จะต้องประทับใจ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ” ให้มีการพัฒนาอย่างมีศักยภาพ จึงต้องอาศัยการจัดการความรู้เป็นแนวทางหลักอย่างหนึ่งในการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว การวิจัยในครั้งนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อศึกษาอุปทานการท่องเที่ยว และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้กับองค์ประกอบอุปทานการท่องเที่ยวขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสม สำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย ทิศทางและยุทธศาสตร์ของการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชาติต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อ

1. ศึกษาอุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ”
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้ กับองค์ประกอบอุปทานการท่องเที่ยวขององค์กรที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ”
3. ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ”

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นศึกษาแนวทางพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยการใช้กระบวนการจัดการความรู้

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จะเน้นที่ผู้สันทัดกรณีระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับผู้นำชุมชนตามแหล่งท่องเที่ยว เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในระยะที่ 1

บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ประกอบด้วย 1. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด 2. หอการค้าจังหวัด 3. ศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัด 4. สำนักงานจังหวัด 5. ประชาสัมพันธ์จังหวัด 6. แหล่งท่องเที่ยว จำนวน 124 คน

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในระยะที่ 2

ผู้บริหารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" จำนวน 20 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการวิจัยที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมติดอันดับ ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ดังนี้

3.1 สถานที่ท่องเที่ยวยอดฮิต 5 อันดับ ในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ บึงพลาญชัย ผาน้ำย้อย พระมหาเจดีย์ชัยมงคล ทุ่งกุลาร้องไห้ และวัดบูรพาภิรามพระพุทธรูปปางประทานพร ที่สูงที่สุดในประเทศไทย (123ไทยทราเวล, 2552 : เว็บไซต์).

3.2 สถานที่ท่องเที่ยวยอดฮิต 5 อันดับ ในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมอีสาน พระพุทธมิ่งเมือง พระธาตุนาดูน วนอุทยานโกสัมพี และแก่งเลิงจาน (123ไทยทราเวล, 2552 : เว็บไซต์).

3.3 สถานที่ท่องเที่ยวยอดฮิต 5 อันดับ ในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูเวียง อุทยานแห่งชาติภูเก้า-ภูพานคำ บึงแก่นนคร พระธาตุขามแก่น และพัทยา 2 (123ไทยทราเวล, 2552 : เว็บไซต์).

3.4 สถานที่ท่องเที่ยวยอดฮิต 5 อันดับ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ พุทธสถานภูปอ อนุสาวรีย์พระยาชัยสุนทร น้ำตกตาดทอง วัดศรีบุญเรือง และวัดกลาง (123ไทยทราเวล, 2552 : เว็บไซต์).

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา ผู้วิจัยเริ่มทำวิจัยกำหนดระยะเวลารวม 2 เดือน โดยเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2552 ไปจนถึงวันที่ 30 กันยายน 2552 และมีระยะผ่อนผัน (Grace Period) ประมาณ 2 เดือน กล่าวคือ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2552

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์ในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวมความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) อย่างเป็นระบบ และการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรม และจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่องค์การจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การแสวงหาและการพัฒนาความรู้ การจัดเก็บและการค้นหาความรู้ การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ อันก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและพัฒนาองค์กร

1.1 การแสวงหาและการพัฒนาความรู้ หมายถึง การเที่ยวหาหรือการค้นหากระบวนการที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคลากรในองค์กร แล้วนำเอาข้อมูลสารสนเทศ และความรู้ที่รวบรวมมาได้นั้น มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานหรือต่อยอดสร้างความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆให้เกิดขึ้นในองค์กร

1.2 การจัดเก็บและการค้นหาความรู้ หมายถึง การพิจารณาตรวจสอบแหล่งความรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร แล้วรวบรวมความรู้เพื่อนำมาจัดเก็บเป็นฐานความรู้ ทั้งที่เป็นความรู้สาธารณะและความรู้ที่ฝังแน่นหรือตกผลึกอยู่ที่ตัวบุคคล โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ความรู้นั้นเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้งานได้จริงในองค์กร สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ หมายถึง การเผยแพร่ความรู้ และการนำความรู้ที่พัฒนาแล้วอยู่ในตัวคนหรือที่จัดเก็บไว้มาให้พนักงานสืบค้นตามความต้องการที่จำเป็นได้ทันทีที่ต้องการ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ วินิจฉัย ในกระบวนการทำงาน เพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการเพื่อสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยว ให้เพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ, สภาพสังคม ,วัฒนธรรมประเพณี, วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อธรรมชาติ

2.1 สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดโน้มน้าวใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวได้แก่ สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อาทิ อุทยานแห่งชาติ ภูเขา น้ำตก บึง ป่าธรรมชาติดูนลำพัน ฯลฯ สิ่งดึงดูดใจประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ได้แก่ ประเพณีกินข้าวปุ้นบุญผะเหวด ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง งานแข่งขันเรือยาวประเพณี และสิ่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี

2.2 การคมนาคม หมายถึง การเคลื่อนย้ายบุคคลหรือสิ่งของจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง มีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการกระจายสินค้าสู่ตลาดท่องเที่ยว รวมถึงความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้เป็นไปด้วยความสะดวกสบายและความปลอดภัย เช่น การคมนาคมทางบก การคมนาคมทางเรือ การคมนาคมทางอากาศ และการคมนาคมทางรถไฟ

2.3 ข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการเลือกสรรให้เหมาะกับการใช้งานได้ทันเวลาและอยู่ในรูปแบบที่ใช้ได้ นำมาผ่านกระบวนการประมวลผล และเสนอออกมาในรูปแบบที่ผู้ใช้รู้ และเข้าใจความหมายของข้อมูลจากสิ่งที่เห็น ประกอบด้วย ข้อมูล เอกสาร เสียง หรือรูปภาพต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดและนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจหรือตอบปัญหาต่าง ๆ ได้

2.4 การโฆษณา หมายถึง การสื่อสารจูงใจที่ผ่านสื่อโฆษณา ที่มิใช่ตัวบุคคลและมีการชำระเงินสำหรับความคิดเห็น ผลิตภัณฑ์ สินค้า บริการ ที่โฆษณาโดยผู้โฆษณา หรือผู้อุปถัมภ์ และถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อย แต่ก็คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือ ผู้โฆษณาหรือผู้อุปถัมภ์จะต้องชำระเงินค่าสื่อ และต้องมีสารโฆษณา ที่มุ่งสื่อสารโน้มน้าวใจในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเป็นสื่อนำสารโฆษณานั้นไปสู่กลุ่มผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมายในการโฆษณา

2.5 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน การประชาสัมพันธ์มีความหมาย 3 ประการ ด้วยกัน คือ 1) เผยแพร่ชี้แจงให้ประชาชนทราบ 2) ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย ตลอดจนเห็นด้วย กับวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานของหน่วยงาน 3) ประสานความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับจุดมุ่งหมาย และวิธีการดำเนินงานของหน่วยงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.6 การให้บริการ หมายถึง การกระทำที่อำนวยประโยชน์ที่ผู้ให้บริการกระทำให้กับผู้รับบริการการปฏิบัติต่อผู้รับบริการ อย่างเต็มใจ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการซ้ำอีก การบริการนั้นต้องเป็นการปฏิบัติต่อผู้รับบริการ เช่น การต้อนรับ การอำนวยความสะดวก และการดูแลเอาใจใส่ ที่ผู้ให้บริการต้องกระทำอย่างเต็มใจ เพื่อให้ผู้รับบริการมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ให้บริการ ซึ่งจะทำให้ลูกค้ามีแนวโน้ม ที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำใหม่อีก หรือแนะนำผู้อื่นให้มาใช้บริการเพิ่มขึ้น

3. การพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการให้อุปสงค์ของการท่องเที่ยวสอดคล้องกับอุปทานของการท่องเที่ยว ด้วยการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการเพื่อสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยว อาทิ การคมนาคมขนส่ง (ทางอากาศ ถนน ทางรถไฟ และทางน้ำ) น้ำประปา ไฟฟ้า และระบบโทรคมนาคมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นระบบ การยอมรับต่อนโยบาย และแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมสำหรับประชาชนในพื้นที่ การเข้าใจถึงสภาพเศรษฐกิจ-สังคม ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนการคำนึงขีดความสามารถ ในการรองรับการท่องเที่ยว ของท้องถิ่น ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม แต่ละเชื้อชาติ พร้อมไปกับผู้ประกอบการจะต้องสรรค์สร้างกิจกรรม ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสังคมรอบข้างให้น้อยที่สุด

4. กลุ่มจังหวัดร้อย แก่น มหา กาฬ หมายถึง กลุ่มจังหวัดด้านการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งมีจังหวัดสมาชิก 4 จังหวัด คือ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

5. ความต้องการการท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการพื้นฐานในการท่องเที่ยว ที่อำนวยความสะดวก และสร้างความประทับใจจากการท่องเที่ยว ได้แก่ 1. ต้องการกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ประสบการณ์ที่หลากหลายให้มากขึ้น 2. ต้องการประสบการณ์จากการได้ไปเที่ยวในแหล่งธรรมชาติหรือประสบการณ์ที่ได้สัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของสังคมที่แตกต่างจากที่ตนอยู่ 3. ต้องการโอกาสที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะทาง ธรรมชาติ, วัฒนธรรม ที่มีแตกต่างในแต่ละพื้นที่ 4. ต้องการให้มีการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติ และสมบัติทางวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ไปท่องเที่ยว

6. บุคลากร หมายถึง พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ประกอบด้วย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด หอการค้าจังหวัด ศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัด สำนักงานจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด และบุคลากรจากแหล่งท่องเที่ยวที่ทำการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บังคับบัญชาระดับสูง จากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด หอการค้าจังหวัด ศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัด สำนักงานจังหวัด และประชาสัมพันธ์จังหวัด ที่กำกับดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบอุปทานการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปบริหารจัดการอุปทานของแหล่งท่องเที่ยวให้สอดรับกับอุปสงค์ของตลาดการท่องเที่ยว

2. ทำให้ทราบองค์ประกอบของอุปทานแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีอย่างมีศักยภาพอย่างยั่งยืน โดยผ่านกระบวนการการจัดการความรู้ เป็นแนวทางหลักอย่างหนึ่งในการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว

3. ทำให้ทราบแนวทางเกี่ยวกับความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

4. ข้อสนเทศที่ได้จากการวิจัย จะใช้เป็นข้อมูลในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ให้สามารถสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาบูรณาการปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักการวิจัย ซึ่งได้แบ่งสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
   1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
   1.2 ระบบและหลักการจัดการท่องเที่ยว
   1.3 การจัดการการท่องเที่ยว
2. แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับอุปสงค์การท่องเที่ยวและอุปทานของการท่องเที่ยว
   2.1 อุปสงค์การท่องเที่ยว
   2.2 อุปทานการท่องเที่ยว
3. ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)
   3.1 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
   3.2 การปรับโครงสร้างภาคบริการ
4. แหล่งท่องเที่ยว "ร้อย แก่น มหา กาฬ"
   4.1 แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด
   4.2 แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น
   4.3 แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดมหาสารคาม
   4.4 แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดกาฬสินธุ์
5. แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการความรู้
   5.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดการความรู้
   5.2 กระบวนการจัดการความรู้
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   6.1 งานวิจัยในประเทศ
   6.2 งานวิจัยต่างประเทศ
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตามสามัญสำนึกของบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะคนไทยส่วนใหญ่มักเข้าใจความหมายของ "การท่องเที่ยว" ไปเกี่ยวข้องกับการ "เที่ยว" อันเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบันเทิงหรือพักผ่อน ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องงานหรือธุรกิจ แท้จริงแล้ว ความเข้าใจตามสามัญสำนึกแตกต่างจาก ความหมาย เชิงวิชาการหรือธุรกิจของกิจกรรมนี้ กล่าวคือ ความหมายเชิงวิชาการมิได้แยกแยะว่า การท่องเที่ยวจะเป็นการแยกการบันเทิงออกจากเรื่องธุรกิจ และได้กำหนดความหมายให้ครอบคลุม การเดินทางที่เกี่ยวกับธุรกิจเป็นการท่องเที่ยวด้วย (รายงานสถิติประจำปี พ.ศ. 2545 : 5)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ให้คำนิยามของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาสู่ ประเทศไทยไว้ว่า หมายถึง "บุคคลผู้มาเยือนประเทศไทยเพื่อเหตุผลใดก็ตาม นอกเหนือจากการ ประกอบอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทน (to exercise remunerated activity) ภายในประเทศ บุคคลผู้นั้น จะต้องอยู่ในประเทศอย่างน้อย 1 คืน แต่ต้องไม่เกิน 90 วัน ความมุ่งหมายในการเดินทางของบุคคล เหล่านี้ อาจรวมถึงการพักผ่อน (Leisure) ซึ่งอาจรวมถึงการนันทนาการ (Recreation) การพักผ่อน วันหยุด (Holiday) กิจกรรมด้านสุขภาพ (Health) การศึกษา (Study) ศาสนกิจ (Religion) และการ กีฬา (Sport) และยังรวมถึงกิจกรรมทางธุรกิจ (Business) กิจกรรมครอบครัว (Family) กิจกรรมตาม พันธกิจ (Mission) และการประชุม (Meeting)" นอกจากคำนิยามของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แล้ว องค์การใหญ่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) หรือสำนักสำมโนประชากรของสหรัฐอมริกา (U.S. Bureau of Census) หรือ ศูนย์ข้อมูลการ ท่องเที่ยวของสหรัฐอเมริกา (U.S. Travel Data Center) ก็เสนอคำนิยามที่คล้ายคลึงกัน การศึกษานี้ จะยึดถือความหมายของการท่องเที่ยวตามความหมายทางวิชาการดังกล่าวข้างต้น

การท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการเดินทาง แต่การเดินทางบางประเภทก็ไม่นับว่าเป็นการ ท่องเที่ยว ทั้งนี้ตามข้อตกลงระหว่างนักวิชาการทางการท่องเที่ยวขององค์การท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศ (International Union for Official Tourism Organizations : IUOTO) ได้กำหนดว่าการ เดินทางที่เป็นการท่องเที่ยวจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้ 1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่ อื่นเป็นการชั่วคราว 2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ 3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

สุนิสา โพธิ์เตี้ย (2534 : 18) กล่าวถึงเหตุที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวว่า มีองค์ประกอบที่ สำคัญ 2 ส่วน ดังนี้ 1. อุปสงค์การท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทาง ไปใช้ บริการซื้อสินค้ายังสถานที่ท่องเที่ยว หรือจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว โดยมีความ ต้องการมีความสามารถ มีความเต็มใจที่จะจ่ายราคาสินค้าและบริการที่กำหนดไว้ในเวลานั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. อุปทานการท่องเที่ยว หรือการเสนอขายสินค้าและบริการการท่องเที่ยว หมายถึง สินค้าและบริการทุกชนิดที่เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวจะต้องจัดให้มีเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยว ไม่ว่า อุปทานที่ปรากฏในลักษณะของรูปธรรม นามธรรม หรือสิ่งที่มีอยู่ เป็นอยู่ตามธรรมชาติ รวมทั้งสิ่งที่มนุษย์คิดค้นขึ้นอุปทานจะเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวนั้น

ประเวศ วะสี (2544 : 5-10) ได้นำเสนอแนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว 10 ประการคือ

1. เพื่อยกระดับจิตสำนึกศักดิ์ศรีและคุณค่าของการเป็นคนไทย ที่เรียกว่ามิติทางจิตวิญญาณไม่ใช่มีแต่มิติทางวัตถุหรือเงินทองเท่านั้น

2. เพื่อกระตุ้นการวิจัย เช่น การวิจัยประวัติศาสตร์ตำบล ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาความรู้ในท้องถิ่นด้านต่าง ๆ โดยการทำเป็นระบบข้อมูลไว้

3. เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม โดยให้เยาวชนและประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้เรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ในชุมชนของตนซึ่งมิได้หมายความถึงศิลปะแขนงต่าง ๆ เท่านั้นหากยังรวมถึงวิถีชีวิตรวมกันของกลุ่มชนนั้น ๆ ด้วย

4. เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นโดยการท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นเครื่องมือ หนึ่งในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจความยากจนซึ่งชุมชนสามารถให้บริการที่พัก อาหาร สินค้าชุมชน โดยสร้างความเชื่อมโยงกับการวิจัยประวัติศาสตร์ตำบล หรือทรัพยากรในท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมให้มนุษย์กับมนุษย์ได้สัมผัส ได้พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น (Human Touch) เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นการเคลื่อนไหวคนให้ได้มาพบและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การที่มนุษย์ได้มีปฏิสัมพันธ์กันนั้นจะทำให้เกิดความรักความเข้าใจกันมากขึ้น

6. สร้างและกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม หากผู้เกี่ยวของทุกฝ่ายได้รับรายได้อย่างเป็นธรรมและเห็นความยุติธรรมนั้น เขาจะพยายามรักษาระบบซึ่งวิธีการหนึ่งที่สำคัญคือ จะต้องมี การพัฒนาระบบบัญชีที่ทุกคนดูง่าย โดยระบบบัญชีนี้จะเป็นทั้งข้อมูล (Information) และการ สื่อสาร (Communication) เพื่อแสดงความยุติธรรม ดังนั้นระบบการบัญชีการท่องเที่ยวในชุมชน จะต้องให้คนดูง่ายว่ารายได้มาอย่างไร และกระจายไปที่ใดบ้าง

7. ก่อให้เกิดความสุขอย่างสร้างสรรค์ ความสุขที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ควรจะเป็นความสุข อย่างสร้างสรรค์ ความสุขที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายวัฒนธรรม ความสุขที่ได้จากการเรียนรู้ว่าผู้คนอยู่ด้วยกันเป็นชุมชนได้อย่างไร การท่องเที่ยวควรนำไปสู่การสร้างสรรค์ ดังนั้น ต้องมีการตั้งเป้าหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ดี เมื่อนักท่องเที่ยวไปเที่ยวแล้วได้สัมผัสและเรียนรู้ในสิ่งที่ดีก็จะเกิดแรงบันดาลใจในการทำสิ่งที่ดีด้วย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

8. พัฒนาการศึกษา การท่องเที่ยวสามารถมีส่วนส่งเสริมให้ท้องถิ่นพัฒนาการวิจัย การ เรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรในท้องถิ่น รวมถึง การอบรมบุคลากรในท้องถิ่นให้สามารถเป็นมัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่นได้

9. ส่งเสริมให้เกิดสังคมโปร่งใสและยุติธรรม การท่องเที่ยวสามารถเป็นสื่อกลางในการนำเสนอข้อมูลในสังคม เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นระบบที่มีการเกี่ยวของของบุคคลหลาย ฝ่ายทั้งชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นบุคคลภายใน ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวยังต้องมีการสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกหรือนักท่องเที่ยว ซึ่งทำให้เกิดการถ่ายเทข้อมูลข่าวสารแบบสองทางได้ คือ ทั้งจากภายในออกสู่ภายนอก และจากภายนอกเข้าภายใน การรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ นี้เองเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญของการสร้างสังคมโปร่งใส

10. พัฒนาระบบการจัดการ (Management made the impossible possible) การจะทำให้ระบบมีพลังนั้น จะต้องสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) และต้องทำเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องการท่องเที่ยว (Tourism for all and all for Tourism)

จากแนวคิดสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวจะดำรงอยู่ได้นั้นจะต้องมีอุปสงค์ คือความ ต้องการของนักท่องเที่ยวและอุปทานการท่องเที่ยวซึ่งเป็นลักษณะของการเสนอขายและบริการการท่องเที่ยวในการทำธุรกิจท่องเที่ยว " ร้อย แก่น สาร" เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยมีมรดกทางวัฒนธรรมประเพณี ที่สวยงามนอกจากมีแหล่งท่องเที่ยวแล้วสินค้าที่ระลึกประเภทหัตถกรรมของที่นี่ก็มีชื่อเสียง จึงถือว่าเป็นอุปทาน การท่องเที่ยวที่สามารถดึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ได้เป็นอย่างดี

การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเป็นระบบ โดยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบหลัก 3 ด้านได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) และตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market) ซึ่งในองค์ประกอบแต่ละด้านก็จะมีองค์ประกอบย่อย ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมอยู่ด้วย ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบด้านอุปทาน (Supply) ถือเป็นทรัพยากรหลักทางการ ท่องเที่ยวซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภทคือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยว ทางศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี

2. บริการการท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบด้านอุปทาน (Supply) ถือเป็นทรัพยากรรองรับ การท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นจุดมุ่งหมายหลัก ในการเดินทางของนักท่องเที่ยว แต่บางครั้งก็ พบว่า บริการบางประเภทสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาใช้บริการ จนเป็นเสมือน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จุดประสงค์ หลักประการหนึ่งของการเดินทางได้ บริการการท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ การคมนาคมขนส่ง สถานที่พักแรม อาหารและเครื่องดื่ม บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

3. ตลาดการท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบด้านอุปสงค์ (Demand) หมายถึง นักท่องเที่ยว ซึ่งในกระบวนการจัดการจะรวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมการขายด้วย สำหรับความหมายของนักท่องเที่ยวมี 3 ลักษณะ ดังนี้ (กองบริการวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544 : 124)

3.1 ผู้มาเยือน (Visitors) คือบุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักถาวรของตนในระยะเวลาไม่เกิน 90 วันเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ แต่ไม่ต้องก่อให้เกิดค่าจ้าง ค่าตอบแทนจากสถานที่ ที่ตนไปเยี่ยมเยือน (ซึ่งไม่รวมการเดินทางเพื่อไปทำงานเพื่อการศึกษา การโยกย้ายถิ่นฐานชั่วคราวของแรงงาน)

3.2 นักท่องเที่ยว (Tourist) คือบุคคลที่เดินทาง จากถิ่นพำนักถาวรของตนไปยังสถานที่หนึ่งโดยมีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืนแต่ไม่เกิน 90 วัน ด้วยความสมัครใจและด้วยวัตถุประสงค์อื่นเพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ และให้หมายรวมถึงผู้รับบริการ หรือความสะดวกจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวโดยเสียค่าบริการด้วย

3.3 นักทัศนาจร (Excursionist or Day Tripper) คือบุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักถาวร ไปยังอีกสถานที่หนึ่งเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ โดยมิได้ค้างคืนและไม่มีรายได้หรือค่าตอบแทนในการไปเยือนสถานที่นั้น

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

เฮลโลเวลย์ (Holloway. 1983 : 5) การท่องเที่ยว หมายถึง การที่คนเดินทางออกจากที่พักหรือที่ทำงาน ไปยังสถานที่อื่น ในระยะเวลาสั้น ๆ และคนเหล่านี้จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างพักอาศัยชั่วคราวในสถานที่ท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ในการเดินทาง ต้องการไปเยี่ยวญาติมิตร หรือท่องเที่ยว

คอลต์แมน (Coltman. 1989 : 12-15) การท่องเที่ยว หมายถึง ความสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นจากความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้จัดบริการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐในท้องถิ่น และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง 4 ประการดังกล่าวแล้วต้องกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ การท่องเที่ยวเป็นผลรวมของกิจกรรมที่เกิดจากการผสมผสานในการให้บริการต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวอันเกิดจากหน่วยงานของรัฐบาล เช่น ระบบการคมนาคม การสื่อสาร ระบบความปลอดภัย เป็นต้น การบริการของภาคเอกชน เช่น การจัดที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก การจัดการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และประการสุดท้ายคือ การต้อนรับด้วยไมตรีจิตจากประชาชนในท้องถิ่นอันเป็นแหล่งท่องเที่ยว

พอนด์ (Pond. 1993 : 20) การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความสุขสบายในการเดินทาง

เดวิดสัน (Davidson.1993 : 7) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางออกจากบ้านพักเป็นการชั่วคราว ในระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อไปเยี่ยมญาติมิตร หรือวัตถุประสงค์อื่น ๆ ทางด้านท่องเที่ยว เช่น การพักผ่อน เล่นกีฬา การประชุม สัมมนา เป็นต้น

เสรี วังส์ไพจิตร (2534 : 16-17) การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ หรือการกระทำต่อกันและกันของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการรัฐบาลและชุมชนผู้เป็นเจ้าของบ้านในกระบวนการดึงดูดใจ และต้อนรับขับสู้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอื่น ๆ

นิคม จารุมณี (2544 : 19) การท่องเที่ยวประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ และการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

เศกสรรค์ ยงค์วนิชย์ (2547 : 44-48) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจ ตามวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ ที่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยตามปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อทำการศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจ หรือก่อให้เกิดการกระทำร่วมกันของมนุษย์ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม จนเป็นเหตุดึงดูดใจให้เดินทางไปศึกษาและท่องเที่ยวตามแหล่งต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้นำประเด็นการท่องเที่ยว มาใช้ในการตั้งแบบสอบถามถามนักท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวจะสร้างความประทับใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว คือ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการเพื่อสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยว ให้เพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ, สภาพสังคมวัฒนธรรม, วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อธรรมชาติ ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว,การคมนาคม,ข้อมูลสารสนเทศ,การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์,และการให้บริการ

2. ระบบและหลักการจัดการการท่องเที่ยว

มนัส สุวรรณ และคณะ (2541 : 31-45) ได้ให้แนวคิดและหลักการในการจัดการท่องเที่ยว โดยต้องพิจารณาจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต้องพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ระบบย่อย และองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวไปด้วย

ระบบการท่องเที่ยวที่สำคัญจำแนกได้เป็น 3 ระบบ ดังนี้ คือ

1. ทรัพยากรทางท่องเที่ยว (Tourism Resource) ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว

2. การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Services) ได้แก่ การให้บริการ เพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่พื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ

3. การตลาดท่องเที่ยว (Tourism Marketing) เป็นส่วนของความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรม รูปแบบหรือกระบวนการการท่องเที่ยว

นอกจากหลักการในการจัดการท่องเที่ยวซึ่งกล่าวในเบื้องต้นแล้วแนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวยังสามารถนำมาวิเคราะห์การจัดการท่องเที่ยวได้อันประกอบไปด้วย

1. แนวทางการบริหารและจัดการ

2. แนวทางการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

3. แนวทางการบริหารและจัดการด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย

4. แนวทางการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

5. แนวทางการให้ประชาชน กลุ่ม และองค์กรอื่นมีส่วนร่วม

กันน์ (Gunn, 1994 : 12) กล่าวไว้ว่าการท่องเที่ยวในแต่ละระบบย่อย มีองค์ประกอบอีกมากมายที่มีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์ต่อกัน นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมนอกระบบ เช่น ลักษณะทางกายภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมนอกระบบเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมในแนวทางเดียวกับระบบการท่องเที่ยวต้องจัดให้เหมาะสมกับอุปสงค์ของตลาดการท่องเที่ยวเราต้องจัดอุปทานโดยการพัฒนาตามระบบการท่องเที่ยวในองค์ประกอบของอุปทานทั้ง 5 จะต้องรู้ว่าแต่ละองค์ประกอบทำงานอย่างไร และตัดสินใจที่เกี่ยวข้องในการทำให้ระบบการท่องเที่ยวให้อยู่รอดต่อไป

หน้าที่ส่วนประกอบของด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวผู้พัฒนาและผู้จัดการในองค์ประกอบนี้มี 3 ฝ่ายด้วยกัน คือ กลุ่มผู้ค้า องค์กรเอกชน และรัฐบาล ซึ่งตามภาพประกอบที่ 1 นั้นการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบหนึ่งจะส่งผลองค์ประกอบอื่น เช่น ถ้าระบบขนส่งไม่ดีจะทำให้การบริการไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แหล่งท่องเที่ยวจะต้องจัดการกับส่วนประกอบของแหล่งท่องเที่ยว คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การคมนาคม (Transportation)ข้อมูลสารสนเทศ (Information) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ (Promotion) และการให้บริการ (Service) ซึ่งองค์ประกอบอุปทานการท่องเที่ยวสามารถพิจารณารายละเอียดได้ดังแผนภาพที่ 1 ต่อไปนี้

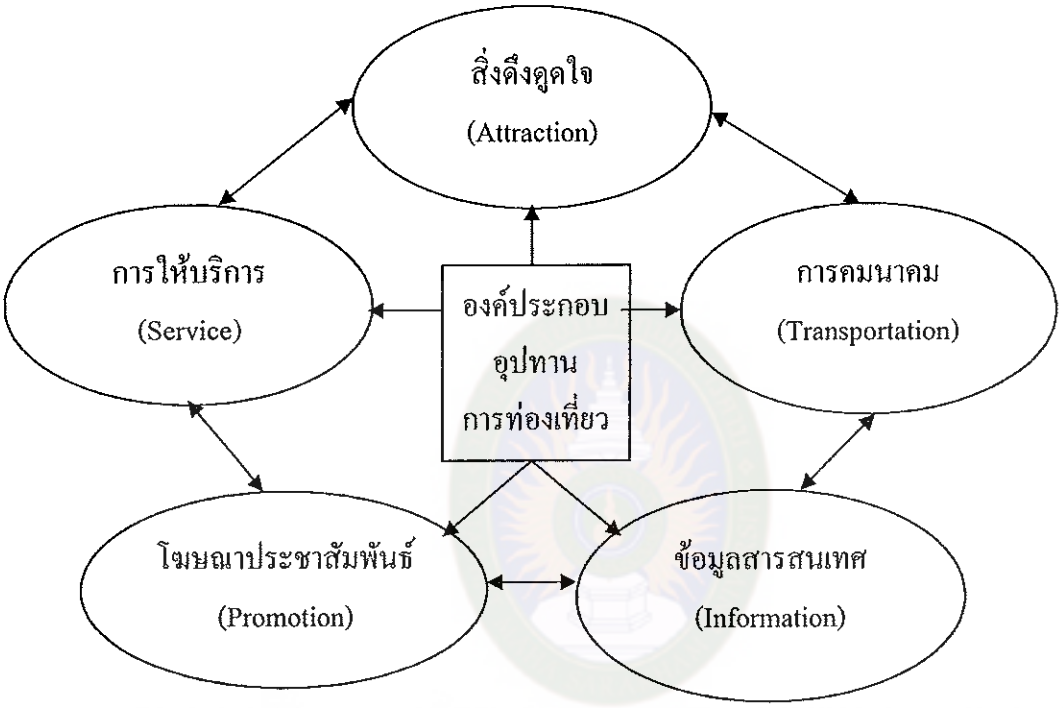

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบอุปทานการท่องเที่ยว (Gunn, 1994)
ที่มา : วิริยา สีบุญเรือง และณัฐนิตย์รดี สวัสดิชีวิน. 2548 : 11

องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว คือ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว อันเกิดจากหน่วยงานของรัฐบาล เช่น ระบบการคมนาคม การสื่อสาร ระบบความปลอดภัย เป็นต้น การบริการของภาคเอกชน เช่น การจัดที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก การจัดการท่องเที่ยว หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และประการสุดท้าย คือ การต้อนรับด้วยไมตรีจิตจากประชาชนในท้องถิ่นอันเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้เพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคมวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อธรรมชาติ ที่ประกอบไปด้วย

1. สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว คือสิ่งที่สามารถดึงดูดโน้มน้าวใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวได้แก่ สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อาทิ อุทยานแห่งชาติ ภูเขา น้ำตก บึง ป่าธรรมชาติดูนลำพัน ฯลฯ สิ่งดึงดูดใจประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม

ประเพณี ได้แก่ ประเพณีกินข้าวปุ้นบุญผะเหวด ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง งานแข่งขันเรือยาว ประเพณี และสิ่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี เป็นต้น

2. การคมนาคม การเคลื่อนย้ายบุคคลหรือสิ่งของจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง มีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการกระจายสินค้าสู่ตลาดท่องเที่ยว รวมถึงความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้เป็นไปด้วยความสะดวกสบายและความปลอดภัย เช่น การคมนาคมทางบก การคมนาคมทางเรือ การคมนาคมทางอากาศ และการคมนาคมทางรถไฟ เป็นต้น

3. ข้อมูลสารสนเทศ หรือข้อมูลที่ผ่านการเลือกสรรให้เหมาะกับการใช้งานได้ทันเวลาและอยู่ในรูปแบบที่ใช้ได้ นำมาผ่านกระบวนการประมวลผล และเสนอออกมาในรูปแบบที่ผู้ใช้รู้และเข้าใจความหมายของข้อมูลจากสิ่งที่เห็น ประกอบด้วย ข้อมูล เอกสาร เสียง หรือรูปภาพต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดและนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจหรือตอบปัญหาต่าง ๆ ได้

4. การโฆษณา การสื่อสารจูงใจที่ผ่านสื่อโฆษณา ที่มิใช่ตัวบุคคลและมีการชำระเงินสำหรับความคิดเห็น ผลิตภัณฑ์ สินค้า บริการ ที่โฆษณาโดยผู้โฆษณา หรือผู้อุปถัมภ์ และถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อย แต่ก็คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือ ผู้โฆษณาหรือผู้อุปถัมภ์จะต้องชำระเงินค่าสื่อ และต้องมีสาร โฆษณา ที่มุ่งสื่อสารโน้มน้าวใจในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเป็นสื่อนำสารโฆษณานั้นไปสู่กลุ่มผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมายในการโฆษณา

5. การประชาสัมพันธ์ ที่เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน การประชาสัมพันธ์มีความหมาย 3 ประการ ด้วยกัน คือ 1) เผยแพร่ชี้แจงให้ประชาชนทราบ 2) ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย ตลอดจนเห็นด้วย กับวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานของหน่วยงาน 3) ประสานความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับจุดมุ่งหมาย และวิธีการดำเนินงานของหน่วยงาน

6. การให้บริการ ที่อำนวยประโยชน์ที่ผู้ให้บริการกระทำให้กับผู้รับบริการการปฏิบัติต่อผู้รับบริการ อย่างเต็มใจ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการซ้ำอีก การบริการนั้นต้องเป็นการปฏิบัติต่อผู้รับบริการ เช่น การต้อนรับ การอำนวยความสะดวก และการดูแลเอาใจใส่ ที่ผู้ให้บริการต้องกระทำอย่างเต็มใจ เพื่อให้ผู้รับบริการมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ให้บริการ ซึ่งจะทำให้ลูกค้ามีแนวโน้ม ที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำใหม่อีก หรือแนะนำผู้อื่นให้มาใช้บริการเพิ่มขึ้น

ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดทฤษฎีระบบและการจัดการการท่องเที่ยวมาใช้ในการตั้งแบบสอบถามนักท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบจุดอ่อนและจุดแข็งในกลุ่ม “ร้อย แก่น สาร” ฐานะแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกับสภาพความเป็นจริงของแหล่งท่องเที่ยวที่ควรจะเป็น เพื่อนำไป

ปรับปรุงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว และบริหารจัดการให้อุปสงค์ของการท่องเที่ยวสอดคล้องกับอุปทานของการท่องเที่ยว ด้วยการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการเพื่อสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยว อาทิ การคมนาคมขนส่ง (ทางอากาศ ถนน ทางรถไฟ และทางน้ำ) น้ำประปา ไฟฟ้า และระบบโทรคมนาคม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นระบบ การยอมรับต่อน โยบาย และแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมสำหรับประชาชนในพื้นที่ การเข้าใจถึงสภาพเศรษฐกิจ-สังคม ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนการคำนึงขีดความสามารถ ในการรองรับการท่องเที่ยว ของท้องถิ่น ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม แต่ละเชื้อชาติ พร้อมไปกับผู้ประกอบการจะต้องสรรค์สร้างกิจกรรม ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสังคมรอบข้างให้น้อยที่สุด

3. การจัดการการท่องเที่ยว

เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศบรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยพัฒนาไปสู่ทิศทางที่ยั่งยืน

2. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างจิตสำนึก (Awareness) และความเข้าใจ (Understanding) ที่ถูกต้องต่อการท่องเที่ยวอย่างได้ความรู้และมีความรับผิดชอบ

3. เพื่อคงไว้ซึ่งคุณภาพที่ดีของแหล่งท่องเที่ยว และคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องมีแนวทางการจัดการต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ชัดเจนไว้ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540 : 20)

1. แนวทางการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมการเกี่ยวกับพื้นที่ เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นับตั้งแต่การศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่ การกำหนดขอบเขตของพื้นที่กิจกรรมระหว่างเขตท่องเที่ยวและเขตอนุรักษ์ จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เปราะบางและให้ความเหมาะสมกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีการกำหนดข้อกำหนด และวินัยต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน

2. แนวทางการสร้างสื่อความหมายและบริการความรู้เมื่อกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำเป็นจะต้องมีการจัดสื่อประกอบการท่องเที่ยว ทั้งในแง่ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมบุคลากรท้องถิ่นที่มีความรู้ให้สามารถเป็นมัคคุเทศก์เฉพาะทางที่มีคุณภาพและถูกกฎหมายพร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์ให้ทันกับทิศทางการพัฒนา ซึ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จะเป็นการนำไปสู่การเรียนรู้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งที่พบเห็น และเป็นการสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหนที่จะร่วมกันรักษาสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ ไว้เป็นมรดกแก่ลูกหลานสืบไป

3. แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม และได้รับประโยชน์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่เกิดจากการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม ตกสู่ประชาชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง จึงจำเป็นจะต้องให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในสื่อต่าง ๆ ให้กับเยาวชน ประชาชน หรือผู้นำท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นรวมตัวกันเป็นชมรมองค์กรหรือสหกรณ์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาและอนุรักษ์ โดยคำนึงถึงบุคลากร วัตถุดิบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นสามารถมีบทบาทและอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจ

4. แนวทางป้องกันผลกระทบทางวัฒนธรรมในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสังคม วัฒนธรรมรวมทั้งความเชื่อต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น จำเป็นที่จะต้องกำหนดมาตรการให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการคำนึงถึงผลกระทบทางวัฒนธรรม เช่น ไม่สร้างความแตกแยกทางวัฒนธรรม ให้ความเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งในรูปแบบที่นำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวและรูปแบบที่นักท่องเที่ยวได้พบปะ จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความรู้ความถูกต้องชอบธรรมของชุมชน

5. แนวทางการตลาดและประชาสัมพันธ์แนวทางการพัฒนาทางการตลาดของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จะต้องมุ่งเน้นให้การพัฒนาทางการตลาดหรือการพัฒนาเชิงธุรกิจดำเนินควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม โดยจะมุ่งเน้นการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ชัดเจน เน้นคุณภาพของนักท่องเที่ยวมากกว่าปริมาณ รวมทั้งมีการสนับสนุนอำนวยความสะดวก ในการจัดประชุมนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลิตสื่ออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ถูกต้องและชัดเจนเพื่อเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักอย่างทั่วถึงต่อไป

แนวทางการการจัดการท่องเที่ยวด้านการตลาด และบริการ ประกอบไปด้วย 4P คือ ตัวสินค้าและบริการ (Product and Service) ราคา (Price) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) และช่องทางการขาย (Place) ดรรชนี เอมพันธุ์ และสุรเชษฎ์ เชษฐมาส์. (2545 : 50) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สินค้าและบริการ (Product and Service) ควรแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากรายได้ การศึกษา ซึ่งจะต้องสอดคลองและสัมพันธ์กับจริยธรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ควรนำเอาเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นมาเพิ่มคุณค่าทางการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

2. ราคา (Price) การกำหนดราคาควรพิจารณาไม่ควรเอาเปรียบนักท่องเที่ยวเกินไปแต่ทั้งนี้จะต้องเหมาะสมกับสินค้าและบริการ โดยพิจารณาจากต้นทุนในการผลิตเป็นหลัก

3. การส่งเสริมการท่องเที่ยว (Promotion) การส่งเสริมการตลาดสามารถทำได้หลายวิธี แต่ควรสอดคล้องกับสินค้าและบริการและควรสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนด้วย

4. ช่องทางการขาย (Place) ในการหาช่องทางจำหน่ายสินค้าและบริการนั้นควรสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

จากที่ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยว สรุปได้ว่าจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต้องพิจารณาระบบย่อย และองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบรวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวไปด้วย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นแนวคิดในการสร้างเครื่องมือในงานวิจัยเพื่อให้ทราบจุดอ่อนและจุดแข็งในกลุ่ม "ร้อย แก่น สาร" ฐานะแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกับสภาพความเป็นจริงของแหล่งท่องเที่ยวที่ควรจะเป็น เพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับอุปสงค์ของการท่องเที่ยว และอุปทานการท่องเที่ยว

1. อุปสงค์ของการท่องเที่ยว

1.1 ทฤษฎีอุปสงค์การท่องเที่ยว

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542 : 19-20) ทฤษฎีอุปสงค์การท่องเที่ยว (Tourism Demand) หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปซื้อสินค้าและบริการ หรือบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว หรือจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของตน โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีความต้องการ มีอำนาจซื้อ และมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการที่กำหนดในเวลานั้น ๆ ปริมาณสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง ย่อมหมายถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุปสงค์การท่องเที่ยวด้วยอุปสงค์การท่องเที่ยวเป็นตัวผลักดันสำคัญ ทำให้เกิดการซื้อขายสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะธุรกิจย่อยที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น โรงแรม บริษัทนำเที่ยว สายการบิน เป็นต้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับอุปสงค์ของการท่องเที่ยว

อุปสงค์ในการท่องเที่ยว (Tourism Demand) หม่อมหลวงตุ้ย ชุมสาย และญิบพันพรหมโยธี (2527 : 10 ; อ้างถึงใน ภินิตา ธนวัฒน์. 2548 : 9) หมายถึง ความปรารถนาของคนที่จะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งเพื่อซื้อบริการท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยว

193972

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2548 : 23-24) อุปสงค์ในการท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปใช้บริการซื้อสินค้ายังสถานที่ท่องเที่ยวหรือจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีความต้องการ มีความสามารถและมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการที่กำหนดไว้ในเวลานั้นๆ ซึ่งจะมีผลทำให้ปริมาณสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นหรือลดลง ย่อมหมายถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุปสงค์การท่องเที่ยวด้วย

อุปสงค์ของการท่องเที่ยวนับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากอุปสงค์ของการท่องเที่ยวเป็นตัวผลักดันให้เกิดการซื้อขายสินค้าทั่วไปและสินค้าการท่องเที่ยวอย่างอื่นๆ โดยเฉพาะธุรกิจที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม บริษัทนำเที่ยวและสายการบิน เป็นต้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มการสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่นและจะนำไปสู่การพัฒนาในท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวและทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวมีการขยายตัวมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นโดยเฉพาะในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคต่าง ๆ จะเป็นสิ่งจูงใจให้นักลงทุนสนใจมาลงทุนทางธุรกิจมากขึ้น ทั้งประชาชนและนักลงทุนต่างก็พยายามให้มีนักท่องเที่ยวมากขึ้นเพื่อผลทางด้านรายได้และรายได้จากการท่องเที่ยวนี้สามารถกระจายไปสู่ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจย่อยอื่น ๆ ในลักษณะทวีคูณ (Multiplier Effect) อันก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้และนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ

1.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสงค์ของการท่องเที่ยว

ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสงค์การท่องเที่ยว อิฟฟอร์สัน (Epperson. 1983 : 127 ; อ้างถึงใน นีรนาท แก้วประเสริฐ. 2549 : 36) ได้แก่

1. ปัจจัยผลักดัน (Push factors) เป็นสภาพเงื่อนไขที่เกิดจากความต้องการส่วนบุคคล (Personal needs) หรือจากตัวผู้เดินทางเองที่กระตุ้นให้เกิดอุปสงค์การเดินทางได้แก่ ความต้องการหลีกหนีความจำเจ ความต้องการหยุดพักเพื่อผ่อนคลาย ความต้องการเดินทางด้วยเหตุผลทางชื่อเสียงเกียรติยศของตนเอง รวมทั้งความต้องการผจญภัยและท้าทาย ประเภทของปัจจัยผลักดันได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสร้างบ้านแปลงเมือง การมีรายได้และระดับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาชีพและการมีเวลาว่างเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาการทางด้านการคมนาคมขนส่ง และการสื่อสาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีต่าง ๆ ในยุคโลกาวิวัฒน์

2. ปัจจัยดึงดูด (Pull factors) เป็นสภาพเงื่อนไขที่ทำให้สถานที่นั้น ๆ เป็นแหล่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว โดยปัจจัยที่ดึงดูดนั้นมีความพร้อมด้านอุปทานท่องเที่ยว ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ภูมิประเทศที่งดงาม และที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์สร้าง เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา กิจกรรมทางวัฒนธรรม หรือสวนสนุก ทั้งนี้รวมถึงราคาการท่องเที่ยว กฎหมาย และระเบียบที่

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคจะถูกกระตุ้นได้ด้วยปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดไปพร้อมๆ กันได้ เช่น ความต้องการไปพักผ่อนตามภูเขา อาจจะเกิดจาก ปัจจัยผลักดันคือความต้องการหลบหนีความจำเจ ร่วมกับปัจจัยดึงดูด คือ ทัศนียภาพที่สวยงาม

การเดินทางท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของสังคมในปัจจุบัน ปัจจัยที่สำคัญทำให้เกิดอุปสงค์ของการท่องเที่ยวมีดังนี้

1. ปัจจัยผลักดันให้เกิดความต้องการในการท่องเที่ยว ได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การมีรายได้และระดับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาชีพและการมีเวลาว่างเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาการทางด้านการคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ ในยุคโลกาภิวัฒน์ เป็นต้น

2. ปัจจัยดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยว ได้แก่ ความพร้อมของอุปทานในการท่องเที่ยว ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว อัธยาศัยของคนในท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว ราคาสินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นต้น

1.4 ลักษณะอุปสงค์การท่องเที่ยว

1.4.1 มีความยืดหยุ่นสูง ลักษณะความยืดหยุ่นของปริมาณความต้องการที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและมีขนาดกว้าง อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระดับราคาหรือภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการเปลี่ยนแปลงความต้องการที่จะซื้อสินค้าและบริการ

1.4.2 การผลักดันให้เกิดการอุปโภคและบริโภคสินค้าอื่นเนื่องจากสินค้าทางการท่องเที่ยว เกิดจากการผสมผสานสินค้าและบริการต่างชนิดเข้าด้วยกัน เช่น เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่นั้น นอกจากจะมีความต้องการใช้ยานพาหนะแล้ว ยังต้องการบริโภคอาหารเครื่องดื่มและอุปโภคบริการจากปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ ด้วย ซึ่งหากอุปสงค์ต่อสิ่งดึงดูดในสถานที่ท่องเที่ยวสิ่งใดสิ่งหนึ่งลดลง ย่อมส่งผลกระทบให้อุปสงค์ต่อสิ่งอื่นๆลดลงตามไปด้วย ในทางตรงกันข้ามหากอุปสงค์ต่อสิ่งดึงดูดในสถานที่ท่องเที่ยวสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลกระทบให้อุปสงค์ต่อสิ่งอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

1.4.3 อุปสงค์มีลักษณะอ่อนไหวความต้องการเดินทางอาจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในแง่การเพิ่มหรือลดเมื่อมีปัจจัยบางประการมากระทบ เช่น ภาวะวิกฤตการณ์น้ำมันขึ้นราคา การก่อการร้าย ภัยธรรมชาติต่าง ๆ นอกจากนี้ ความต้องการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงอาจเกิดจากปัจจัยภายในของนักท่องเที่ยวเอง เช่น การเจ็บป่วย จำเป็นต้องใช้เงินอย่างรีบด่วน มีหน้าที่การงานต้องรับผิดชอบกะทันหัน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.4.4 ลักษณะเฉพาะฤดูกาลเป็นลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุปสงค์การท่องเที่ยว ฤดูกาลมีส่วนในการกำหนดลักษณะสิ่งดึงดูดใจ ความยากลำบากในการเดินทาง รวมถึงความสามารถที่จะไปเที่ยวได้ของนักท่องเที่ยว

สรุป อุปสงค์การท่องเที่ยว คือ ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปใช้บริการซื้อสินค้ายังสถานที่ท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวมีความต้องการ มีความสามารถและมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าสินค้าและการบริการทั่วไปอย่างอื่น ๆ มีผลทำให้ปริมาณสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นหรือลดลง ย่อมหมายถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุปสงค์การท่องเที่ยวด้วย ผู้วิจัยจึงนำแนวคิด ทฤษฎี อุปสงค์การท่องเที่ยวมาสร้างเครื่องมือ สอบถามนักท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพและความต้องการที่จะบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว ที่จะช่วยเพิ่มสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่นและจะนำไปสู่การพัฒนาในท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวและทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวมีการขยายตัว ความเจริญก้าวหน้าโดยเฉพาะในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคต่างๆ จะเป็นสิ่งจูงใจให้นักลงทุนสนใจมาลงทุนทางธุรกิจมากขึ้น ก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้และนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

2. อุปทานของการท่องเที่ยว

2.1 ทฤษฎีอุปทานการท่องเที่ยว

ทฤษฎีอุปทานการท่องเที่ยว (Tourism Supply) (หม่อมหลวงตุ้ย ชุมสาย และญิบพันพรหมโยธี. 2527 : 78-83 ; อ้างถึงใน วัลย์ลดา วิวัฒน์พนชาติ และคณะ. 2550 : 11) หมายถึง สินค้าและบริการทุกชนิด ที่เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีเพื่อตอบสนองอุปสงค์ของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นอุปทานที่ปรากฏในลักษณะที่เป็นนามธรรมหรือรูปธรรมสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดขึ้นมา อุปทานนี้เองจะเป็นตัวการสำคัญในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินให้ทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่นั้น ๆ รวมทั้งมีการโฆษณาทางสื่อมวลชนโดยตรงเพื่อนำรายละเอียดของผลผลิตสู่ผู้บริโภค อันได้แก่

2.1.1 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ของท้องถิ่นนั้น

2.1.2 ประเพณีที่สำคัญของแต่ละท้องถิ่นนั้น

2.1.3 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

2.1.4 ที่พัก โรงแรมและห้องพัก สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น รถรับ-ส่งสนามบิน บริการนำเที่ยว เป็นต้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอุปทานของการท่องเที่ยว

อุปทานของการท่องเที่ยว (Tourism Supply) (หม่อมหลวงตุ้ย ชุมสาย และญิบพัน พรหมโยธี. 2527 : 75) หมายถึง สินค้าและบริการ (ผลิตภัณฑ์) ทุกชนิดที่เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวจัดให้มี เพื่อตอบสนอง อุปสงค์ของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นอุปทานที่ปรากฏในลักษณะที่เป็นนามธรรมหรือรูปธรรมก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ตาม อุปทานนี้เองจะเป็นตัวการสำคัญในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ

2.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปทานการท่องเที่ยว

2.3.1 ปัจจัยภายใน

1) ความเป็นเมือง แบบของการพัฒนา การวางผังเมือง การก่อสร้างและภูมิทัศน์ของเมือง ขนาดประชากรและความหนาแน่น

2) โครงสร้างพื้นฐาน ระดับความให้บริการ และความพอเพียงของการให้บริการ

3) บริการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ภัตตาคาร ร้านอาหาร คอฟฟี่ช็อพ ไนต์คลับ กิจกรรมกีฬา และบริการท่องเที่ยว เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ข่าวสารการตลาด และการขนส่ง

4) สถานที่ท่องเที่ยว ที่ดึงดูดการท่องเที่ยว ทั้งในด้านธรรมชาติหาดทรายชายทะเล ป่าเขา น้ำตก ด้านประวัติศาสตร์ และด้านวัฒนธรรม

2.3.1 ปัจจัยภายนอก

1) การเข้าถึงสถานที่

2) ความสัมพันธ์กับศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญ

3) ความหายาก

4) ความสนใจของนักท่องเที่ยว

2.4 ลักษณะของอุปทานทางการท่องเที่ยว สามารถจำแนกได้เป็น 5 ประการ ดังนี้

2.4.1 เป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ (บริการ) ผลผลิตสุดท้ายจะเป็น “ความรู้สึก” การซื้อขายเป็นการตกลงกันล่วงหน้าไม่สามารถตรวจสอบคุณภาพได้เหมือนกับการซื้อขายสินค้าอย่างอื่น

2.4.2 เป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่ไร้รอยรอย หรือเป็นสินค้าส่งออกจำเป็น ในการขายสินค้าหรือบริการจะไม่มีตัวตนสินค้า (เพราะเป็นบริการ) ไม่มีค่าใช้จ่ายในการส่งสินค้าไปยังผู้บริโภค แต่ผู้บริโภคจะเป็นฝ่ายเดินไปยังแหล่งผลิตสินค้าเอง

2.4.3 ความไม่แน่นอนของคุณภาพสินค้าและบริการ เนื่องจากการท่องเที่ยวเกิดจากการผสมผสานของสินค้าและบริการต่างชนิดต่างประเภทเข้าด้วยกัน จึงเป็นผลทำให้การ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าทำได้ยาก เนื่องจากมีปัจจัยไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ การจลาจร สถานการณ์ทางการเมือง เป็นต้น

2.4.4 ปริมาณคุณภาพและกรรมสิทธิ์ ในส่วนของปริมาณและคุณภาพของสินค้าและบริการจะไม่ลดลงตามจำนวนที่ขายแต่จะคงสภาพหรือปริมาณคงเดิมหรือเท่าเดิม หากมีการจัดการการพัฒนาและอนุรักษ์ที่เหมาะสมส่วนในเรื่องของกรรมสิทธิ์ก็จะไม่ถูกเปลี่ยนมือไปเป็นของผู้ซื้อเหมือนสินค้าอื่นๆ

2.4.5 ผลผลิตไม่สามารถกักเก็บไว้ใช้ต่างเวลาได้ เช่น ปริมาณจำนวนห้องพักและแรงงานจะมีปริมาณคงที่ในช่วงเวลา ณ ขณะนั้น ไม่สามารถสะสมจำนวนห้องพักและแรงงานที่เหลือนำไปใช้ในช่วงเวลาอื่น ดังนั้น การคาดคะเนแนวโน้มเป็นวิธีที่จะช่วยในการจัดเตรียมสินค้าและบริการอยู่ในระดับที่เหมาะสมจะนำไปสู่ดุลยภาพที่อุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยวเท่ากันได้

จากที่ได้ศึกษาอุปทานของการท่องเที่ยว สรุปได้ว่า การจัดการให้อุปสงค์การท่องเที่ยวสอดคล้องกับอุปทานการท่องเที่ยว ด้วยการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการเพื่อสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยว อาทิ การคมนาคมขนส่ง (ทางอากาศ ถนน ทางรถไฟ และทางน้ำ) น้ำประปา ไฟฟ้าและระบบโทรคมนาคม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อสามารถดึงดูดโน้มน้าวใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยว การยอมรับต่อนโยบาย และแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมสำหรับประชาชนในพื้นที่ การเข้าใจถึงสภาพเศรษฐกิจ-สังคม ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนการคำนึงขีดความสามารถ ในการรองรับการท่องเที่ยว ของท้องถิ่น ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม แต่ละเชื้อชาติ พร้อมไปกับผู้ประกอบการจะต้องสรรค์สร้างกิจกรรม ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมรอบข้างให้น้อยที่สุด และการสื่อสารจูงใจที่ผ่านสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์เผยแพร่ชี้แจงให้ประชาชนทราบชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วม กับวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานของหน่วยงาน พร้อมทั้งประสานความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับจุดมุ่งหมาย และวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิด ทฤษฎี อุปทานการท่องเที่ยว มาสร้างเครื่องมือ สอบถามนักท่องเที่ยว ให้ทราบถึงศักยภาพการบริการท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ภัตตาคารร้านอาหาร คอฟฟี่ช็อพ ไนต์คลับ กิจกรรมกีฬาและบริการท่องเที่ยว เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ข้อมูลสารสนเทศ และการคมนาคม เพื่อตอบสนอง อุปสงค์ของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นอุปทานที่ปรากฏในลักษณะที่เป็นนามธรรมหรือรูปธรรมก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ตาม อุปทานนี้เองจะเป็นตัวการสำคัญในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

1. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

จากความท้าทายที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญในระยะต่อไป และจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ยังมีอยู่ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ยั่งยืนและมั่นคงในระยะยาวต้องเร่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามหลักการ "ความเพียงพอ" ที่มุ่งใช้ "ความมีเหตุผล" พิจารณาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลที่จะได้รับอย่างรอบคอบ พัฒนาด้วย "ฐานความรู้" ทั้งจากภายนอกและภูมิปัญญาที่สั่งสมภายในประเทศเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างชาญฉลาดและรู้เท่าทัน มุ่งให้เกิดการขยายตัวที่สมดุลทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ โดยอาศัย "การพึ่งพาร่วมมือกัน" มากกว่าการมุ่งแข่งขันเอาชัยชนะเพียงฝ่ายเดียว ทั้งนี้จำเป็นต้องเร่งปรับโครงสร้างการผลิตให้เศรษฐกิจภายในประเทศที่มาจากวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชนมีฐานการผลิตที่ใหญ่ขึ้นและเข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยใช้กระบวนการพัฒนาเครือข่ายรวมกลุ่มกันเป็นคลัสเตอร์ (Cluster) และเชื่อมโยงการผลิตในช่วงต้นน้ำหรือปลายน้ำเข้ากับภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันได้มากขึ้น พร้อมกับการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการ (Value Creation) ในประเทศไทยที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาและบริหารองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การผลิตสินค้าและบริการในประเทศไทยก้าวไปสู่การผลิตที่ใช้ "ฐานความรู้และนวัตกรรม" เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ อันจะทำให้การผลิตสินค้าและบริการในทุกสาขาสามารถใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีการออกแบบที่สร้างตลาดเฉพาะได้ และมีแบรนด์ของประเทศไทยเองที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในตลาดและสินค้าและบริการมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 45)

การปรับโครงสร้างการผลิตยึดหลักความมีเหตุผลจากการวิเคราะห์และทำความเข้าใจในสถานะของประเทศที่เป็นไปอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ก่อให้เกิดการทำ ลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นในอดีต หากแต่จะใช้จุดแข็งการผลิตที่มี เพื่อสร้างฐานการผลิตที่แข็งแกร่งและประเทศไทยมีความได้เปรียบ โดยภาคเกษตรของไทยจะพัฒนาเป็นฐานอาหารที่มีความปลอดภัยและเพียงพอ ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมเคลื่อนสู่ระดับห่วงโซ่มูลค่าที่สูงขึ้น ภาคบริการอาศัยจุดแข็งทางด้านความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นไทยเป็นแนวทางในการพัฒนาและภาคบริการมีฐานที่กว้างขึ้นจากความก้าวหน้าของการบริการทางการศึกษา สาธารณสุข บริการด้านโทรคมนาคมและการสื่อสาร และบริการทางการเงินนอกจากนั้นต้องมีการสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิตที่จะช่วยยกระดับห่วงโซ่มูลค่าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเขาไฟ
RAJABHAT MAHAGADAKHAM UNIVERSITY

ทั้งระบบการผลิตและการบริการ โดยมีการปรับใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมที่จะช่วยให้การผลิตและการบริโภคประหยัดการใช้พลังงานและทรัพยากรอื่น ๆ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีปัจจัยสนับสนุนจาก (1) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อลดต้นทุนการผลิตและส่งเสริมมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน (2) การปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ (3) การปรับโครงสร้างภาษีให้สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปและสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งการดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศ การส่งเสริมการลงทุนที่จะสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาฐานเศรษฐกิจให้มีความแข็งแกร่ง และ (4) การสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้สนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาสังคมของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 45-53)

ขณะเดียวกัน จำเป็นต้องสร้าง "ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ" เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยคุกคามจากภายนอก โดยเฉพาะการเปิดเสรีทางการค้าและการเคลื่อนย้ายด้านเงินทุนและกลไก "การบริหารความเสี่ยง" ที่เหมาะสมทั้งในตลาดสินค้าและบริการ ตลาดการเงิน ตลาดแรงงานและตลาดปัจจัยการผลิตอื่น เพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเก็งกำไรและความผันผวนภายในประเทศหรือจากภายนอกประเทศ ทั้งนี้จะต้องพัฒนาปัจจัยแวดล้อมในหลายด้านให้เข้มแข็ง ทั้งในส่วนของการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรดำเนินการและให้มีองค์ความรู้และการบริหารจัดการที่ดีเป็นเครื่องมือในการสร้าง "สมดุล" ระหว่างประสิทธิภาพ คุณภาพและปริมาณทั้งในกระบวนการผลิตและพฤติกรรมการบริโภค ซึ่งการสร้าง "ภูมิคุ้มกันและระบบประกันความเสี่ยง" จะประกอบด้วย การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือกเพื่อลดความอ่อนไหวด้านพลังงานของเศรษฐกิจไทย การบริหารเศรษฐกิจมหภาคให้มีความเหมาะสม การส่งเสริมการออมให้เพียงพอเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนของประเทศและลดการพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะการพึ่งพิงในรูปของเงินกู้และเงินทุนระยะสั้น ตลอดจนลดพฤติกรรมการบริโภค ที่ฟุ่มเฟือยจนไร้ขอบเขต ซึ่งจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด รวมทั้งเป็นการสร้างหลักประกันสำหรับประชาชนในช่วงเวลาที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และเป็นแนวทางที่จะทำให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีวิถีชีวิตที่ "พอประมาณ" มีการใช้จ่ายและลงทุนอย่างสมเหตุสมผลบนพื้นฐานการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบทั้งนี้ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในแนวทางดังกล่าวจะต้องดำเนินควบคู่ไปกับการส่งเสริม "การแข่งขันที่เป็นธรรม" โดยอาศัยกลไกตลาดที่มีประสิทธิภาพที่จะสะท้อนต้นทุนและราคาที่แท้จริง และการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบในการป้องกันการผูกขาดทางการค้าและการลงทุนและในการรักษามาตรฐานสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

และสร้างกลไกในการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมและมีการคุ้มครองผู้บริโภคที่เหมาะสม อาทิ การบังคับใช้กฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบการเงินฐานราก เพื่อเป็นช่องทางในการระดมทุนในระดับชุมชนและหมู่บ้านและส่งเสริมการออม การปรับโครงสร้างภาษีให้มีความเป็นธรรม และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นดังนั้น แนวทางหลักในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและยั่งยืนในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 10 จึงประกอบด้วย 3 แนวทางหลัก คือ (1) แนวทางการปรับโครงสร้างการผลิตให้ผลิตภาพการผลิตและคุณค่าของสินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศไทยสูงขึ้น บนฐานความรู้และความเป็นไทย (2) การสร้างภูมิคุ้มกันและระบบบริหารความเสี่ยงสำหรับตลาดสินค้าและบริการ ตลาดการเงิน ตลาดปัจจัยการผลิต และระบบการคลัง และ (3) การส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายรายได้

2. การปรับโครงสร้างภาคบริการ

การปรับโครงสร้างภาคบริการ ให้เป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประเทศ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภูมิภาค บนฐานความโดดเด่นและหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และความเป็นไทย และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ เพื่อขยายฐานการผลิตและการตลาดธุรกิจบริการครอบคลุมระดับภูมิภาค บนฐานการสร้างความแตกต่างและความชำนาญเฉพาะด้านของบริการที่สำคัญได้แก่ ธุรกิจบริการด้านการศึกษา บริการสุขภาพและสปา ธุรกิจค้าส่งและค้าปลีก ธุรกิจบริการทางการเงิน ธุรกิจบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ธุรกิจการก่อสร้างและธุรกิจภาพยนตร์ไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 57-62)

1. ฟื้นฟู พัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถานในเชิงกลุ่มพื้นที่ และเสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย ทั้งการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อสร้างสินค้าท่องเที่ยวใหม่ ๆ แก่ธุรกิจการท่องเที่ยวไทย และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของตลาดท่องเที่ยวโลก

2. ส่งเสริมการลงทุน พัฒนาธุรกิจบริการที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว เพื่อรองรับตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจศูนย์ประชุมและแสดงสินค้า การพำนักระยะยาว การจับจ่ายซื้อสินค้า สินค้าโอท๊อป และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นต้น

3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของธุรกิจและบริการที่มีศักยภาพให้เป็นที่ยอมรับน่าเชื่อถือ และตอบสนองความต้องการของตลาดโลก รวมทั้งเพื่อรองรับนโยบายการเปิดเสรีภาคบริการ บนฐานความโดดเด่นทางวัฒนธรรมและความเป็นไทย โดยเฉพาะธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ในการดึงกลุ่มลูกค้ามาใช้บริการในประเทศ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการด้านการศึกษา บริการด้านสุขภาพ และธุรกิจภาพยนตร์ไทย เป็นต้น

4. ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวและกลุ่มลูกค้าธุรกิจบริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาฐานตลาดเดิมและขยายตลาดใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพ เช่น ตลาดรัสเซียและกลุ่มประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมของรัสเซีย ตลาดตะวันออกกลาง และตลาดนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม โดยอาศัยเครือข่ายความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดร่วมกัน

5. พัฒนาปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว ทั้งการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมเพื่อการเข้าถึงและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว มาตรฐานความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และการปรับปรุงกฎระเบียบข้อกฎหมาย การพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ และการเสริมสร้างขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ และขีดความสามารถการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม รวมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่นกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อช่วยสร้างงาน สร้างรายได้แก่ชุมชน

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็วและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เหมาะสม โดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างของระบบต่างๆ ภายในประเทศให้มีศักยภาพ แข่งขันได้ในกระแสโลกาภิวัตน์ และสร้างฐานความรู้ให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่ไปกับการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม และเสริมสร้างความเท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคม และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงความสมบูรณ์เป็นรากฐานการพัฒนาที่มั่นคง และเป็นฐานการดำรงวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมไทย ตลอดจนการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศทุกระดับ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน สามารถดำรงอยู่ในประชาคมโลก ได้อย่างมีเกียรติภูมิและมีศักดิ์ศรี โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 10

สรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภูมิภาค ได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ให้ความสำคัญกับ การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย โดยปรับโครงสร้างภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการที่ใช้กระบวนการพัฒนา

คลัสเตอร์และห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งเครือข่ายชุมชนบนรากฐานของความรู้สมัยใหม่ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างสินค้าที่มีคุณภาพและมูลค่าสูง มีตราสินค้าเป็นที่ยอมรับของตลาด รวมทั้งสร้างบรรยากาศการลงทุนที่ดี เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศตลอดจนการบริหารองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ การปฏิรูปองค์กร การปรับปรุงกฎระเบียบ และพัฒนาระบบมาตรฐานในด้านต่างๆ รวมทั้งการดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศให้สนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

แหล่งท่องเที่ยว “ร้อย แก่น มหา กาฬ”

1. แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยสามารถจำแนกแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดออกไปตามอำเภอต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1.1 สถานที่ท่องเที่ยว ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

1.1.1 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด จัดตั้งขึ้นตามโครงการการจัดตั้งพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำเมืองเป็นสถานที่จัดแสดงและรวบรวมเรื่องราวน่ารู้ทุกด้านของจังหวัด เดิมที่เดียวนั้นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ดจัดตั้งขึ้นตามดำริของท่านศาสตราจารย์ ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ ในอันที่จะเป็นพิพิธภัณฑ์ฯ ศิลปหัตถกรรมอีสาน โดยเฉพาะผ้าไหม และผ้าพื้นเมือง ต่อมาเมื่อกรมศิลปกรมีนโยบายในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำเมือง จึงได้ทำการปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาในการจัดแสดงให้ครอบคลุมข้อมูลเรื่องราวของจังหวัดทุกด้าน ทั้งด้านภูมิศาสตร์ทรัพยากรธรณี โบราณคดี ประวัติศาสตร์ บุคคลสำคัญ วิถีชีวิต ประเพณี และศิลปหัตถกรรม เริ่มโครงการจัดตั้งมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536 ซึ่งเป็นปีที่ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารต่อเนื่อง มาจนกระทั่ง ปี 2540 จึงดำเนินการได้แล้วเสร็จสมบูรณ์ ประกอบด้วยงบประมาณด้านการจัด แสดงนิทรรศการถาวร ปรับสภาพภูมิทัศน์ติดตั้งระบบไฟฟ้าและระบบปรับอากาศ จัดทำห้องประชุมและนิทรรศการพิเศษ ปรับปรุงบ้านพักเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้เฉพาะการจัดแสดงได้มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ ได้แก่ ระบบสารสนเทศ การทำหุ่นจำลองและฉากชีวิตต่าง ๆ เข้ามาประกอบการนำเสนอเรื่องราว ทำให้อาจกล่าวได้ว่าเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งในความดูแลของกรมศิลปากร

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.1.2 สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ร้อยเอ็ด เป็นสวนสาธารณะกลางเมือง อยู่หน้าศาลากลางจังหวัด เปิดเมื่อปี พ.ศ.2529 ตกแต่งบริเวณด้วยไม้ดอกไม้ประดับนานาพันธุ์และต้นไม้น้อยใหญ่เพื่อความร่มรื่น จุดเด่นของสวนแห่งนี้อยู่ที่น้ำพุบริเวณใจกลางสวนที่พุ่งฉีดในระดับสูง มีหอนาฬิกากลางเมืองสีขาว สวยเด่นเป็นสง่าแก่เมืองร้อยเอ็ด มีอาคารอ่านหนังสือไว้สำหรับบริการประชาชน สถานที่แห่งนี้ใช้เป็นสถานที่จัดงานเทศกาลและพิธีการต่าง ๆ ของจังหวัด

1.1.3 วัดกลางมิ่งเมือง ตั้งอยู่บนเนินในเมืองเป็นวัดเก่าแก่สันนิษฐานว่าสร้างก่อนตั้งเมืองร้อยเอ็ดส่วนอุโบสถสร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในอดีตเคยใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาปัจจุบันเป็นสถานที่ศึกษาปริยัติธรรม และสถานที่สอบธรรมสถาน บริเวณผนังรอบอุโบสถมีลวดลายภาพวาดแสดงถึงพุทธประวัติ สวยงามและมีค่าทางศิลปะ

1.1.4 วัดบูรพาภิราม อยู่ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีพระพุทธรูปปางประทานพรที่สูงที่สุดในประเทศไทยคือพระพุทธรัตนมงคลมหามุนีสร้างด้วยคอน กรีตเสริมเหล็กที่ฐานพระพุทธรูปองค์นี้เป็นห้องพิพิธภัณฑ์จำนวนหลายห้องความสูงขององค์พระวัดจากพระบาทถึงยอดเกศสูงถึง59 เมตร 20 เซนติเมตร

1.1.5 บึงพลาญชัย ตั้งอยู่บริเวณกลางเมืองร้อยเอ็ดอยู่ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดถือเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด มีลักษณะเป็นเกาะอยู่กลางบึงน้ำขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 2 แสนตารางเมตร เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตกแต่งเป็นสวนดอกไม้ขนาดใหญ่ มีพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ร่มรื่นและในบึงน้ำมีปลาชนิดต่าง ๆ หลายพันธุ์มากมายมีเรือสำหรับให้ประชาชนได้พายเล่นในบึง

1.1.6 วัดสระทอง ตั้งอยู่ภายในตัวเมืองเป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อพระสังกัจจายน์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่ชาวร้อยเอ็ดเคารพสักการะสร้างในสมัยใดไม่ปรากฏ เมื่อปี พ.ศ. 2325 พระยาขัตติยะวงษา (ท้าวธน) ซึ่งเป็นเจ้าเมืองร้อยเอ็ดคนแรกได้พบพระองค์นี้เห็นว่ามีความเก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์มาก จึงได้นำมาประดิษฐานที่วัดสระทองและยกให้เป็นพระคู่บ้านคู่เมือง ในอดีตข้าราชการทุกคนต้องมาสาบานตนต่อหน้าหลวงพ่อว่าจะซื่อสัตย์ต่อบ้านเมืองเป็นประจำทุกปี

1.1.7 สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นอาคารที่รวบรวมพันธุ์สัตว์น้ำจืดท้องถิ่นที่อาศัยในแหล่งน้ำต่าง ๆ ของภาคอีสาน แสดงพัฒนาการความเป็นอยู่ของสัตว์น้ำจืด เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ตลอดจนศึกษาวิธีการแพร่พันธุ์ และสร้างจิตสำนึกตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อม อยู่กลางเมืองร้อยเอ็ด ระหว่างบึงพลาญชัยและวัดบึงพระลานชัย

1.1.8 สวนสาธารณะพุทธประประวัติ เวสสันดรชาดก ตั้งอยู่บ้านน้อยหัวฝาย หมู่ที่ 8 ตำบลรอบเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด (เริ่มก่อสร้าง ปี 2545) สร้างขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนออก กำลังกายของประชาชน พื้นที่สวนห้อมล้อมด้วยบึงขนาดใหญ่ ประกอบด้วยรูปหล่อสวยงาม

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ของพระเวสสันดรชาดกทั้ง 13 กัณฑ์ งบประมาณ จำนวน 28,700,000 บาท โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นผู้ดำเนินการ

1.2 สถานที่ท่องเที่ยว ในเขตอำเภอธวัชบุรี

1.2.1 ปรางค์กู่ หรือปราสาทหนองกู่ ตั้งอยู่ตำบลมะอีอำเภอธวัชบุรี หรือสายร้อยเอ็ด โพนทองประมาณ 8 กิโลเมตรมีทางแยกด้านขวามือ เข้าปรางค์กู่ประมาณ 1กิโลเมตรเลี้ยวซ้ายอีกครั้งเข้าวัดศรีรัตนารามปรางค์กู่ตั้งอยู่ภายในวัดปรางค์กู่เป็นกลุ่มอาคารที่มีลักษณะแบบเดียวกันกับอาคารที่เชื่อกันว่า คือ อโรคยศาสล ตามที่ปรากฏในจารึกปราสาทตาพรหมอันประกอบด้วยปรางค์ประธาน บรรณาลัย กำแพงพร้อมซ้อมประตูและสระน้ำนอกกำแพง โดยทั่วไปนับว่าคงสภาพเดิมพอควร โดยเฉพาะปรางค์ประธานชั้นหลังคาคงเหลือ3 ชั้นและมีฐานบัวยอดปรางค์อยู่ตอนบนอาคารอื่นๆ แม้หักพังแต่ทางวัดก็ได้จัดบริเวณให้ดูร่มรื่นสะอาดตา

1.3 สถานที่ท่องเที่ยว ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย

1.3.1 กู่กาสิงห์ ตั้งอยู่ที่บ้านกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย การเดินทางจากจังหวัดร้อยเอ็ดมาตามทางหลวงสาย 215 ผ่านอำเภอเมืองสรวง ผ่านอำเภอสุวรรณภูมิ เข้าทางสาย 214 หรือทางไปจังหวัดสุรินทร์จนถึงบ้านกู่พระโกนาเลี้ยวขวาทางสายกู่กาสิงห์เมืองบัวซึ่งอยู่ตรงข้ามถนนหน้ากู่พระโกนาไปตาม เส้นทางแล้วเลี้ยวซ้ายอีกครั้งเข้าบ้านดงยาง กู่กาสิงห์ตั้งอยู่ด้านขวามือภายในวัดชื่อเดียวกันหรืออีกเส้นทางที่สะดวกกว่าก็คือ มาจากอำเภอ เกษตรวิสัยมุ่งสู่อำเภอสุวรรณภูมิระยะทางประมาณ 8 กม. ก็จะเห็นป้ายชี้ทางบอกเลี้ยวขวาเข้าไปยังกู่กาสิงห์อีก 13 กม. ก็จะถึงกู่กาสิงห์ ซึ่งตั้งอยู่ด้านซ้ายมือส่วนฐานขององค์ปรางค์ก่อด้วยศิลาทรายยังคงปรากฏลวดลายสลักเป็นชั้นเป็นแนว เช่น ลายกลีบบัว และลายกนกผนังก่ออิฐที่ห้องในสุดหรือส่วนครรภคฤหะ นอกจากนี้ได้ค้นพบศิวลึงค์ซึ่งเป็นตัวแทนของเทพสูงสุด (พระอิศวร) และความอุดมสมบูรณ์ตามลัทธิความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ ลัทธิไศวนิกายและยังพบทับหลังอีกหลายชิ้นชิ้นหนึ่งสลักเป็นภาพพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณในซุ้มเรือนแก้วโดยยืนอยู่เหนือกาลซึ่งมีมือยึดจับท่อนพวงมาลัยอีกทีหนึ่งและยังได้พบซุ้มหน้าบันสลักเป็นภาพพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณท่ามกลางลายก้านขดอีกด้วยส่วนปรางค์อีกสององค์ที่ขนาบนั้นมีขนาดและลักษณะเดียวกันฐานก่อด้วยศิลาทรายผนังก่ออิฐมีประตูเพียงด้านหน้าภายในมีแท่นรูปเคารพวางอยู่จากลวดลายของศิลปกรรมแบบแผนผังและโบราณวัตถุที่พบแสดงให้ทราบว่ากู่กาสิงห์เป็นแบบศิลปะเขมรที่เรียกว่าแบบบาปวน" อายุราว พ.ศ. 1560 – 1630 เพื่อเป็นเทวสถานอุทิศถวายแด่ พระอิศวรเทพเจ้าสูงสุดองค์หนึ่งในศาสนาพราหมณ์

1.3.2 ทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นทุ่งกว้างใหญ่ของภาคอีสาน มีพื้นที่กว้าง 2 ล้านไร่ มีอาณาเขตครอบคลุมถึง 5 จังหวัด คือ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดยโสธรสาเหตุที่ทุ่งกว้างแห่งนี้ได้ชื่อว่าทุ่งกุลาร้องไห้นั้นก็ด้วยมีเรื่องเล่ากันว่า

พวกกุลาซึ่งเป็นพวกที่เดินทางค้าขายระหว่างเมืองต่าง ๆ ในสมัยโบราณได้ชื่อว่าเป็นนักต่อสู้ คือมีความเข้มแข็ง อดทนเป็นเยี่ยม แต่เมื่อพวกกุลาเดินทางมาถึงทุ่งนี้ ได้รับความทุกข์ยากเป็นอันมาก จนถึงกับร้องไห้เพราะตลอดทุ่งนี้ไม่มีน้ำหรือต้นไม้ใหญ่เลยฤดูแล้งแผ่นดินก็แห้งแตกเป็นระแห่ง ปัจจุบันทุ่งกว้างใหญ่นี้ ได้รับการพัฒนาจากส่วนราชการ และหน่วยงานต่าง ๆ บางแห่งก็ทำการเกษตรกรรม จนกลายเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิที่ใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน หรือบางแห่งก็ใช้เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์ซึ่งนับแต่จะมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นเรื่อย ๆ ศูนย์พัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ห่างจากที่ว่าการอำเภอสุวรรณภูมิ 6 กิโลเมตร เลยกู่พระโกนาไปเล็กน้อย

1.4 สถานที่ท่องเที่ยว ในเขตอำเภอสุวรรณภูมิ

1.4.1 กู่พระโกนา ตั้งอยู่ที่บ้านกู่ หมู่ที่ 2 ตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ การเดินทางจากจังหวัดร้อยเอ็ดเดินทางตามทางหลวงสาย 215 ผ่านอำเภอเมืองสรวงแล้วเข้าสาย 202 ผ่านอำเภอสุวรรณภูมิ จากนั้นเข้าสาย 214 ไปประมาณ 12 กิโลเมตร ถึงกู่พระโกนา ระยะทางประมาณ 60 กิโลเมตร จากตัวจังหวัดปัจจุบันมีวัดสร้างอยู่ในบริเวณเดียวกัน มีถนนเป็นทางแยกเข้าไปทางด้านซ้ายมือ ด้านหน้าจะเป็นสวนยางกู่พระโกนาประกอบด้วย ปรางค์อิฐ 3 องค์ บนฐานศิลาทรายเรียงจากเหนือ – ใต้ทั้งหมดหันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีกำแพงล้อม และซุ้มประตูเข้า – ออกทั้งปรางค์องค์กลางถูกดัดแปลงเมื่อ พ.ศ. 2471 โดยการฉาบปูนทับและก่อขึ้นเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นมีซุ้มพระทั้ง 4 ทิศ หน้าปรางค์องค์กลางชั้นล่างสร้างเป็นวิหาร พระพุทธบาทประดับเศียรนาค 6 เศียรของเดิมไว้ด้านหน้า ส่วนปรางค์อีก 2 องค์ ก็ได้รับการบูรณะจากทางวัดเช่นกัน แต่ไม่ถึงกับเปลี่ยนรูปทรงอย่างปรางค์องค์กลางปรางค์องค์กลางถูกดัดแปลงเมื่อ พ.ศ. 2471 โดยการฉาบปูนทับและก่อขึ้นเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นมีซุ้มพระทั้ง 4 ทิศ หน้าปรางค์องค์กลางชั้นล่าง สร้างเป็นวิหาร มีพระพุทธบาทประดับเศียรนาค 6 เศียรของเดิมไว้ด้านหน้า ส่วนปรางค์อีก 2 องค์ ก็ได้รับการบูรณะจากทางวัดเช่นกัน แต่ไม่ถึงกับเปลี่ยนรูปทรงอย่างปรางค์องค์กลางปรางค์องค์ทิศเหนือ ทางวัดสร้างศาลาครอบ ภายในมีหน้าบันสลักรามายณะและประทับสลักภาพพระนารายณ์บรรทมสินธุ์อยู่ที่เดิมคือเหนือประตูทางด้านหน้า ส่วนทับหลังประตูด้านทิศตะวันตกหล่นอยู่บนพื้นเป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑปรางค์องค์ทิศใต้ยังคงมีทับหลังของเดิมเหนือประตูหลอกด้านทิศเหนือเป็นภาพเทวดานั่งชันเข่าในซื้อเรือนแก้วเหนือหน้ากาลนอกจากนี้ทางด้านหน้ายังมีทับหลังหล่นที่พื้นเป็นภาพพระอิศวรประทับนั่งบนหลังโคและมีเสานางเรียงวางอยู่ด้วยสันนิษฐานว่า กู่พระโกนาเดิมคงจะมีสะพานนาคและทางเดินประทับเสานางเรียงทอดต่อจากซุ้มประตูหน้าไปยังสระน้ำหรือบารายซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ 300 เมตร จากรูปแบบลักษณะทางศิลปกรรมทั้งหมดของภาพสลักและเสากรอบประตู ซึ่งเป็นศิลปะขอมที่มีอายุในราว พ.ศ. 1560-1630 (แบบปาปวน) สันนิษฐานว่ากู่พระโกนาคงจะสร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 16

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.4.2 บึงเกลือ(บุ่งเกลือ) อยู่ในเขตตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ ห่างจากตัวอำเภอเสลภูมิไปทางทิศตะวันออกประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 7,500 ไร่ ริมบึงมีหาดทรายขาวสะอาดกว้างขวางในวันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวมาพักผ่อนกันมาก

1.5 สถานที่ท่องเที่ยว ในเขตอำเภอหนองพอก

1.5.1 วนอุทยานผาน้ำย้อย อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอหนองพอก เดินทางโดยรถยนต์สายร้อยเอ็ด - อำเภอโพนทอง - อำเภอหนองพอก ระยะทาง 62 กิโลเมตร จากตัวเมืองร้อยเอ็ดผาน้ำย้อยเป็นผาหินขนาดใหญ่ ซึ่งมีน้ำไหลตกและซึมตลอดปี อยู่บนภูเขาเขียว บ้านโคกกลาง ตำบลโคกสว่าง มีเนื้อที่รอบ ๆ บริเวณ หน้าผาพื้นที่ประมาณ20,000 ไร่ เป็นป่าไม้เนื้อแข็งนานาชนิด นับเป็นป่าที่มีค่าและหายากอย่างยิ่ง มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่หลายชนิด พระมหาเจดีย์ชัยมงคลเช่น หมู่ป่า เก้ง กวาง ไก่ป่า ฯลฯ บริเวณเชิงเขาจะมีวัดอยู่วัดหนึ่ง สร้างในพื้นที่ 2,500 ไร่ มีศาลาการเปรียญที่ใหญ่โตมาก มีขนาดกว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร วัดนี้มีชื่อว่า "วัดผาน้ำทิพย์เทพประสิทธิ์วนาราม" โดยมีพระอาจารย์ศรี มหาวิโร ซึ่งเป็นศิษย์ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง นอกจากนี้ยังมี "พระมหาเจดีย์ชัยมงคล"เป็นพระมหาเจดีย์ที่สูงอยู่ในลำดับต้น ๆ ของเจดีย์ในประเทศไทย มีความกว้าง 101 เมตร สูง 101 เมตร ในเนื้อที่ 101 ไร่

1.5.2 สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดี เป็นโครงการสวนพกฤษศาสตร์ในวรรณคดี ประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือตั้งอยู่ในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติดงมะอึ่ ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 85 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,000 ไร่ เป็นเนื้อที่สำหรับปลูกต้นไม้แบ่งตามวรรณคดี เช่น เรื่องพระเวสสันดร ลิลิตพระลอ ลิลิตตะเลงพ่าย ลานพุทธประวัติ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีสมุนไพรแยกตามสรรพคุณบริเวณสวนมีสภาพภูมิประเทศสวยงาม

1.5.3 เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาน้ำทิพย์ ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองพอก ควบคุมดูแลพื้นที่ประมาณ 151,242 ไร่ หรือประมาณ 242 ตารางกิโลเมตร โดยสภาพพื้นที่จะเป็นเทือกเขาหินทรายสูงชันและสลับซับซ้อน ประกอบด้วยป่าดิบแล้งป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์สัตว์ป่าที่พบในพื้นที่ป่าแห่งนี้ ได้แก่ ไก่ฟ้าพญาลอ หมูป่า สุนัขจิ้งจอก เป็นต้น จุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจในบริเวณเขตห้ามล่า ฯ คือ ผาพะยอม ซึ่งเป็นจุดที่ใช้สำหรับชมพระอาทิตย์ขึ้น และผาน้ำทิพย์ ซึ่งเป็นจุดที่ใช้ชมพระอาทิตย์ตกดิน

จากที่ได้ศึกษาถึงแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด สรุปได้ว่า จังหวัดร้อยเอ็ด มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย ครอบคลุมหลายพื้นที่หลายอำเภอ มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โบราณคดี เช่น ปรางค์กู่ หรือปราสาทหนองกู่ กู่กาสิงห์ กู่พระโกนา และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม เช่น ทุ่งกุลาร้องไห้ สวนสาธารณะพุทธประประวัติ เวสสันดรชาดก แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น บึงพลาญชัย ผาน้ำย้อย เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาน้ำทิพย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา เช่น พระมหาเจดีย์ชัยมงคล วัดบูรพาภิราม แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมงานประเพณีที่สำคัญๆ เช่น ประเพณีกินข้าวปุ้นบุญผะเหวด งานแข่งขันเรือยาวประเพณี เป็นต้น

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นขอบเขตพื้นที่ สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด ยอดฮิต 5 อันดับ (http://www.123thailandtravel.com/roiet.html. 2552 : Online) ในจังหวัดร้อยเอ็ด มาใช้ในงานวิจัย ดังนี้

สถานที่ท่องเที่ยวยอดฮิต 5 อันดับ ในจังหวัดร้อยเอ็ด

1. บึงพลาญชัย ตั้งอยู่บริเวณกลางเมืองร้อยเอ็ด ถือเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด มีลักษณะเป็นเกาะอยู่กลางบึงน้ำขนาดใหญ่

2. ผาน้ำย้อย ตั้งอยู่ที่บ้านโคกกลาง ตำบลผาน้ำย้อย เป็นผาหินขนาดใหญ่ ซึ่งมีน้ำไหลและซึมตลอดปีอยู่บนภูเขาเขียว

3. พระมหาเจดีย์ชัยมงคล พระมหาเจดีย์ชัยมงคล อำเภอหนองพอก จ.ร้อยเอ็ด เป็นพระเจดีย์ที่ใหญ่องค์หนึ่งของประเทศไทย

4. ทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นทุ่งกว้างใหญ่ของภาคอีสาน มีอาณาเขตครอบคลุมถึง 5 จังหวัด คือ ในแนวทิศเหนือนั้นครอบคลุมอำเภอปทุมรัตน์ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอสุวรรณภูมิ และอำเภอโพนทราย ของจังหวัดร้อยเอ็ด

5. วัดบูรพาภิราม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญเดิมชื่อ วัดหัวรอ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นวัดบูรพาภิราม มีพระพุทธรูปปางประทานพรที่สูงที่สุดในประเทศ คือ พระพุทธรัตนมงคลมหามุนี หรือหลวงพ่อใหญ่ สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก สวยงามมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น

2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

2.1.1 อุทยานแห่งชาติภูเก้า - ภูพานคำ ชมทิวทัศน์,ชมประวัติศาสตร์,ล่องแพล่องเรือเดินป่าศึกษาธรรมชาติ,เที่ยวถ้ำ/ธรณีวิทยา,เที่ยวน้ำตก แหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ถ้ำมื้ม และถ้ำเรขาคณิต ทิวทัศน์ริมทะเลสาบเหนือเขื่อนอุบลรัตน์และเกาะแก่งต่าง ๆ, หามต่าง หรือหามตั้ง, น้ำตกตาดฟ้า, รอยเท้านายพรานและรอยตีนหมา, หอสวรรค์

2.1.2 อุทยานแห่งชาติภูเวียง อำเภอภูเวียง เป็นภูเขาสลับซับซ้อน โค้งเป็นวงล้อมรอบที่ราบซึ่งมีป่าไม้นานาพันธุ์ และสัตว์ป่านานาชนิด มีน้ำตกสวยงาม และมีการค้นพบซากไดโนเสาร์อยู่หลายแห่งในบริเวณเขตอุทยานมีสองพันธ์ คือ พันธุ์กินพืช ชื่อ ซอโรพอต มีการตั้งชื่อว่า "ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่" และพันธุ์กินเนื้อ ชื่อ "ไทเรนโนเสาร์" และมีการตั้งชื่อว่า

"สยามโอไทเรนนัส อีสานเอนซิส" มีพระพุทธรูปสมัยทวาราวดีสลักไว้บนหน้าผาก รถยนต์เข้าถึงได้ แหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ซากไดโนเสาร์, พระพุทธไสยาสน์, ถ้ำฝ่ามือแดง, ถ้ำคนนอน, ร่องน้ำจั่น, น้ำตกทับพญาเสือ, น้ำตกตาดจำปา, ทุ่งกูกติ, น้ำตกตาดกลาง, น้ำตกตาดฟ้า, ทุ่งใหญ่เสาอาราม, อ่างเก็บน้ำหัวภูชน, หินลาดกกกุ่ม, สุสานหอย, ถ้ำหินลาดหัวเมย,น้ำตกวังสักสิ่ว, น้ำตกตาดฮางริน, หินลาดป่าชาด, น้ำตกซำจำปา, โปร่งยุบ

2.1.3 อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน รูปลักษณ์ภายนอกของอุทยานแห่งนี้คือ เทือกเขาหินปูนที่มีหน้าผาตัดตรงดิ่งลงมาเป็นริ้วๆดุจล้ายผ้าม่าน สภาพป่าของที่นี่ยังอุดมสมบูรณ์ด้วยป่าดิบและป่าไม้เบญจพรรณ สภาพอากาศจะเย็นชื้นเกือบตลอดปี อุทยานแห่งนี้มีพื้นที่ทั้งหมด 218,750 ไร่ ครอบคลุมอาณาบริเวณในอำเภอภูผาม่าน และอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น และอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย แหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ถ้ำลายแทง, ถ้ำผาพวง, ถ้ำพญานาคราช, ถ้ำภูตาหลอ, น้ำตกตาดฮ้อง, น้ำตกตาดฟ้า, น้ำตกพลาญทอง, น้ำตกตาดใหญ่, ถ้ำค้างคาว

2.1.4 อุทยานแห่งชาติน้ำพอง ขี่จักรยานศึกษาธรรมชาติ,ชมทิวทัศน์,ประวัติศาสตร์,พรรณไม้,ล่องแพ/ล่องเรือ,เดินป่าระยะไกล,เดินป่าศึกษาธรรมชาติ,เที่ยวถ้ำ/ธรณีวิทยา,เที่ยวน้ำตก แค็มป์ปิ้ง,แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ อ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์, จุดชมทิวทัศน์หินช้างสี, พลาญชาด หรือ ลานชาด,คำโพน, ผาสวรรค์,เขาภูเม็ง,ผาฝ่ามือแดง,ผาจันได,น้ำตกห้วยเข

2.1.5 เขื่อนอุบลรัตน์ เป็นเขื่อนอเนกประสงค์ขนาดใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน สร้างกั้นลำน้ำพอง ตรงช่องเขาแนวต่อของเทือกเขาภูพานและภูพานคำ บริเวณเขื่อนมีทิวทัศน์สวยงาม และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยวครบครัน เป็นที่นิยมไปพักผ่อนกันมาก

2.1.6 บางแสนสอง ตั้งอยู่ที่บ้านหินเพิง ตำบลท่าเรือ อยู่ห่างจากอำเภอเมืองไปประมาณ 53 กิโลเมตร บรรยากาศโดยรอบของชายหาดริมทะเลสาบน้ำจืดเหนือเขื่อนอุบลรัตน์ สวยสะดุดตาเมื่อพระอาทิตย์ฉายส่องลงมาในยามเย็นกระทบกับทิวเขาภูเก้าที่ตั้งตระหง่านอยู่ด้านหลัง กิจกรรมกีฬาทางน้ำที่น่าสนใจก็คือ การบริการให้เช่าจักรยานน้ำ, บานาน่า โบ๊ต, ห่วงยาง นอกจากนี้ยังมีบริการอาหารเลิศรสที่ปรุงจากปลาภายในอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ ได้แก่ ปลานิล, ปลาตะเพียน, ปลาช่อน, ฯลฯ ช่วงเทศกาลสำคัญ หรือ วันหยุด มักจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปชมธรรมชาติ และเล่นน้ำกันเป็นจำนวนมาก

2.1.7 ถ้ำค้างคาว ตั้งอยู่บนภูผาม่าน ห่างจากที่ว่าการอำเภอภูผาม่านประมาณ 2.5 กม.เป็น ถ้ำที่สูงจากพื้นดินประมาณ 100 ม. บริเวณหน้าผาสูงชันของภูผาม่านเมื่อเข้าใกล้จะได้กลิ่นของค้างคาว ปากถ้ำสามารถมองเห็นได้แต่ไกล ภายในถ้ำมีค้างคาวขนาดเล็กอาศัยอยู่นับ ล้านตัว และภายในถ้ำไม่สามารถเข้าไปได้เนื่องจากมีกลิ่นเหม็นฉุนจัด ค้างคาวจะออกจาก ถ้ำในเวลาประมาณ 18.00 น ของทุกวัน ฝูงค้างคาวที่ออกมาจากถ้ำจะเป็นกลุ่มยาวคล้ายฝูงฝึ้งขนาดยักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ติดต่อกันเป็นระยะนับ สิบกิโลเมตร หากนับเวลาการบินออกจะใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 30 – 45 นาที เหตุการณ์นี้ นับเป็นปรากฏการณ์ทางธรราชาติที่หาดูได้ยากยิ่ง

2.1.8 หมู่บ้านผึ้ง ตั้งอยู่ที่ ตำบลกุดขอนแก่น ศูนย์อนุรักษ์และขยายพันธุ์ผึ้ง ที่ 3 จังหวัดขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอภูเวียง ได้ส่งเสริมให้เกษตรเลี้ยงผึ้งและกิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผลและปลูกพืชอาหารผึ้ง และจัดสร้างซุ้มสาธิตเทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งและการเกษตร

2.1.9 หมู่บ้านเต่า บ้านกอก อำเภอมัญจาคีรี มีเต่าเพ็ก เป็นเต่าบกชนิดหนึ่ง กระดองสี เหลืองแก่ปนน้ำตาล อยู่ทั่วไปในหมู่บ้าน

2.1.10 หมู่บ้านงูจงอาง อยู่ที่บ้านโคกสง่า อำเภอน้ำพอง มีศูนย์เพาะพันธุ์เลี้ยงงูจงอาง และชาวบ้านแสดงการชกมวยระหว่างคนกับงูจงอาง โดยช่วงที่มีการจัดแสดง ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน ของทุกปี แต่วันธรรมดาหากจะไปชมก็สามารถเดินทางไปชมได้อย่างสะดวก โดยอยู่ห่างจากจังหวัด ประมาณ 60 กิโลเมตร

2.1.11 พัทยาสอง ตั้งอยู่ที่บ้านหนองกุงเซิน ห่างจากอำเภอเมืองไปประมาณ 78 กิโลเมตร เป็นทะเลสาบขนาดประมาณ 20 ไร่ มักจะมีผู้คนท้องถิ่นมาพักผ่อนหย่อนใจ เพราะนอกจากจะมีทัศนียภาพที่งดงามโดยมีเทือกเขาภูพานคำตั้งตระหง่านอยู่ด้านหลังแล้ว ยังได้นั่งรับประทานปลาน้ำจืดนานาชนิด (ที่หาได้จากทะเลสาบนี้เอง) บรรยากาศที่เย็นสบาย นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมทางน้ำให้เลือกเล่นมากมายเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวที่มาพักผ่อน

2.1.12 อุทยานแห่งชาตินำพอง ในบริเวณอุทยานมีจุดชมวิวอยู่หลายแห่ง ได้แก่ "จุดชมวิวหินช้างสี" เป็นกลุ่มหินใหญ่บนสันเขาป่าโสกแต้ ด้านข้างของหินมีรอยดินที่ช้างใช้ลำตัวสีก้อนหินติดอยู่ ใช้เวลาเดินเท้าจากที่ทำการประมาณ 2 ชั่วโมง หรือโดยรถยนต์จากสวนป่าโสกแต้ 8 กิโลเมตร จากจุดนี้จะมองเห็นทัศนียภาพของอ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์ และเมืองขอนแก่น เดินเท้าจากจุดนี้ไป 30 นาทีจะเป็น "จุดชมวิวพลาญชาด" เป็นลานหินที่มีต้นชาดขึ้นอยู่ ถัดไปคือ "ผาสวรรค์" เป็นหน้าผาบนเทือกเขาป่าโสกแต้อยู่บริเวณบ้านโนนสวรรค์ อำเภออุบลรัตน์ เป็นจุดชมทัศนียภาพของอ่างเก็บน้ำที่งดงามอีกจุดหนึ่ง ใช้เวลาเดินเท้าจากที่ทำการประมาณ 2 ชั่วโมง สถานที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่งก็คือ "คำโพน" เป็นบ่อหินกลมคล้ายปล่องภูเขาไฟเกิดจากสภาพทางธรณีวิทยา

2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณคดี

2.2.1 พระธาตุขามแก่น วัดเจติยภูมิ บ้านขาม อำเภอน้ำพอง เป็นพระธาตุเก่าแก่ที่เคารพสักการะของชาวขอนแก่น เป็นเจดีย์ทรงบัวตั้งบนฐานสี่เหลี่ยม ภายในบรรจุคำพรรณนาพระพุทธคุณ 9 บท

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2.2 บ้านโนนเมือง อำเภอชุมแพ เป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ศิลปสมัยทวาราวดี ขุดค้นพบโครงกระดูกและเครื่องมือเครื่องใช้โบราณบนเนินดินรูปไข่ มีคูน้ำล้อมรอบเป็นคูเมือง กรมศิลปากรจัดทำเป็นหลุมเปิดเช่นเดียวกับที่บ้านเชียง

2.2.3 กู่เปือยน้อย (วัดธาตุกู่ทอง) อำเภอเปือยน้อย เป็นศาสนสถานสมัยขอม มีปรางค์ประธาน 1 องค์ และซากปรางค์บริวารอีก 2 องค์ ก่อด้วยอิฐบนฐานศิลาแลง พบทับหลังหินทรายมีภาพจำหลักเทพเจ้าต่าง ๆ สร้างสมัยขอมเรืองอำนาจ เมื่อ 700 กว่าปีมาแล้ว

2.2.4 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น อยู่ในตัวเมืองขอนแก่น เป็นอาคารสองชั้น ชั้นล่างตั้งแสดงอารยธรรมก่อนประวัติศาสตร์ ชั้นบนตั้งแสดงศิลปวัตถุสมัยขอมที่ขุดค้นได้ในเขตอีสาน ภายนอกอาคารตั้งแสดงใบเสมาจากที่ต่าง ๆ ในอีสาน โดยเฉพาะจากเมืองฟ้าแดงสูงยาง กาฬสินธุ์ รอบๆ บริเวณจัดไว้สวยงาม เป็นสถานที่พักผ่อนของชาวเมือง

2.2.5 สิมอีสาน (วัดป่าแสงอรุณ) สิมอีสาน ได้เน้นถึงรูปแบบ ทรวดทรง ความมั่นคงสามารถคุ้มแดดคุ้มฝน ตลอดจนความวิจิตรงดงามของภาพเขียนฝาผนังลายผ้าไหมมัดหมี่ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดขอนแก่น

2.2.6 เมืองโบราณดงเมืองแอม บ้านดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง เป็นเมืองโบราณ รูปสี่เหลี่ยมมน มีคันดินและคูน้ำล้อมรอบ มีซาก มีซากโบราณสถานศิลาแลง และพบศิลาจารึกอายุราวพุทธศตวรรษที่ 12 สมัยทราวดี เป็นเมืองขนาดใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน

2.3 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

2.3.1 หมู่บ้านผ้าไหมชนบท มีการผลิตผ้าไหมที่งดงาม เป็นการทอแบบดั้งเดิมและทอในระบบอุตสาหกรรม เป็นแหล่งผ้าไหมมัดหมี่ที่นักท่องเที่ยวนิยมแวะชมมาก

2.3.2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตั้งอยู่บนเนินอิฐสีแดง เรียก "มอดินแดง" เป็นสถาบันอุดมศึกษาสำคัญของภาคอีสาน มีศูนย์ศิลปและวัฒนธรรม ที่ได้มาตรฐาน มีการจัดแสดงผลงานทางศิลปและวัฒนธรรมเป็นประจำ มีธรรมชาติสวยงาม ด้านทิศใต้มีริมบึงสีฐานและทิวสนเป็นแนวยาว เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจแห่งหนึ่งของชาวเมืองขอนแก่น

2.3.3 วัดพระบาทภูพานคำ บนไหล่เขาภูพานคำ อำเภออุบนรัตน์ มีพระพุทธรูปสีขาวตั้งเด่นอยู่บนเขา มีพระพุทธบาทจำลอง มีบันไดเดินขึ้นได้ และมีทางรถยนต์ขึ้นได้ถึงยอดเขา สามารถมองเห็นทิวทัศน์รอบ ๆ เขื่อนอุบลรัตน์ได้กว้างไกล

2.3.4 วัดอุดมคงคาคีรีเขต อำเภอมัญจาคีรี ตั้งอยู่เชิงเขาบริเวณวัดสงบร่มรื่น มีลำธารไหลผ่านตลอดปี มีวิหารที่สวยงาม ซึ่งจัดเป็นพิพิธภัณฑ์แสดงเครื่องอัฐบริขารของหลวงปู่ผาง เป็นที่เคารพสักการะของคนทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.3.5 วัดไชยศรี ตั้งอยู่ที่บ้านสะวี อำเภอเมือง สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2408 สิ่งที่น่าสนใจคือภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ดูสวยงามแปลกตาฝีมือนายทอง ทิพย์ชา ช่างพื้นบ้านชาวมหาสารคาม ภาพจิตรกรรมที่วัดนี้จะเขียนทั้งภายในและภายนอกสิม (โบสถ์) สิ่งที่สะดุดตาอันดับแรกคือการใช้สี ช่างจะเขียนด้วยสีฝุ่นโทนสีคราม เหลือง ขาว มองสบายตา ลักษณะการเขียนภาพเน้นสัดส่วนที่เกินจริง อารมณ์ของภาพดูสนุกสนาน ตัวละครจะออกท่าทางโลดโผน เรื่องราวที่เขียนบนฝาผนังด้านนอกเป็นรูปนรกแปดขุม ภาพพระเวสสันดร นิทานพื้นบ้านเรื่องสังข์สินไชย ภาพทวารบาล ส่วนด้านในจะเล่าเรื่องพุทธประวัติ มีภาพเทพ มนุษย์และสัตว์ต่าง ๆ แต่ปรกติวัดในต่างจังหวัดยังคงเคร่งตามประเพณีเดิม คือผู้หญิงไม่สามารถเข้าไปภายในโบสถ์ได้ ซึ่งวัดไชยศรีก็เป็นวัดหนึ่งที่ยังรักษาธรรมเนียมนี้อยู่

จากที่ได้ศึกษาถึงแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ตรงกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเมืองที่มีมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติโบราณมากมาย ดังปรากฏร่องรอยให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น ภาพเขียนสีที่ถ้ำฝ่ามือแดง อำเภอภูเวียง เมืองโบราณสมัยทวาราวดีที่อำเภอชุมแพ เสมาหินที่เมืองชัยวาน อำเภอมัญจาคีรี และศาสนสถานสมัยขอมที่อำเภอเปือยน้อย และที่ดังระดับโลก คือการค้นพบไดโนเสาร์ ที่อำเภอภูเวียง พันธุ์ซอโรพอต ชื่อ ภูเวียง โกซอรัส สิรินธรเน่ มีอายุประมาณ 120 –130 ล้านปี สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เด่นของจังหวัด ได้แก่ เขื่อนอุบลรัตน์ บางแสน 2 และหาดจอมทอง บึงแก่นนคร เป็นต้น และสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ได้แก่ พระธาตุขามแก่นพระมหาธาตุแก่นนคร ขอนแก่น เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว ทั้งทางธรรมชาติและโบราณสถานมากมาย มีความเจริญรุ่งเรืองในด้านต่างๆ เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา คือ เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัฒนธรรม และประเพณีต่างๆ มีผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน เช่น ผ้าไหมมัดหมี่ที่อำเภอชนบท นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม และสะดวกในการคมนาคมตลอดปี

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นขอบเขตพื้นที่ สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น ยอดฮิต 5 อันดับ (http://www.123thailandtravel.com/khonkaen.html. 2552 : Online) มาใช้ในงานวิจัย เพราะครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

สถานที่ท่องเที่ยวยอดฮิต 5 อันดับ ในจังหวัดขอนแก่น

1. อุทยานแห่งชาติภูเวียง เมื่อพูดถึงอุทยานแห่งชาติภูเวียงนักท่องเที่ยวก็ต้องนึกถึงไดโนเสาร์ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีน้ำตกอยู่สองสามแห่ง น้ำตกทับพญาเสือ น้ำตกตาดฟ้า น้ำตกตาดกลาง

2. อุทยานแห่งชาติภูเก้า-ภูพานคำ มีทิวทัศน์ที่สวยงามมากโดยเฉพาะเวลาพระอาทิตย์ตกภายในบริเวณที่ทำการอุทยาน ฯ มีสถานที่สำหรับตั้งค่ายพักแรมได้

3. บึงแก่นนคร เป็นสถานที่ที่ประชาชนนิยมมาพักผ่อนมาพักผ่อนหย่อนใจ และทำกิจกรรมนันทนาการของชาวเมือง เพราะมีบรรยากาศสบาย ๆ

4. พระธาตุขามแก่น เป็นโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น ทุกปีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 จะมีงานฉลองและนมัสการพระธาตุเป็นประจำ

5. พัทยา 2 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่บนหมู่บ้านหนองเซิน อ.ภูเวียงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่กำลังเป็นที่สนใจของคนทั่วไป และมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาพักผ่อนหย่อนใจเป็นจำนวนมาก

3. แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดมหาสารคาม

3.1 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม

3.1.1 พระธาตุนาดูน พุทธมณฑลแห่งอีสาน ตั้งอยู่ที่บ้านนาดูน เป็นเขตที่มีการขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดีที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต เพราะบริเวณนี้ได้เคยเป็นที่ตั้งของนครจำปาศรีมาก่อน โบราณวัตถุต่างๆและที่สำคัญคือการขุดพบสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุบรรจุในตลับทองคำเงินและสำริด ซึ่งสันนิษฐานว่ามีอายุอยู่ในพุทธสตวรรษ ที่ 13-14 สมัยทวาราวดี รัฐบาลจึงอนุมัติให้ดำเนินการก่อสร้างพระธาตุนาดูนขึ้นในเนื้อที่ 902 ไร่ โดยบริเวณรอบ ๆ จะมีพิพิธภัณฑ์ทางศาสนาและวัฒนธรรมสวนรุกขชาติ สวนสมุนไพร ซึ่งตกแต่งให้เป็นสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา

3.1.2 ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง หลักเมืองมหาสารคามสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2408 โดยเจ้าเมืองมหาสารคาม คือท้าวมหาชัย อัญเชิญเจ้าพ่อหลักเมืองมาประทับเพื่อเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองนับเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่ชาวจังหวัดมหาสารคามให้ความเคารพนับถือกันมาก

3.1.3 กู่มหาธาตุ (ปรางค์กู่บ้านเขวา) ตั้งอยู่ที่บ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง ห่างจากตัวเมืองไปตามถนนแจ้งสนิท 13 กิโลเมตร เป็นโบราณสถาน ที่มีอายุก่อสร้างในประมาณพุทธศตวรรษที่ 18 ทำด้วยศิลาแลงเป็นรูปกระโจมสี่เหลี่ยม สูงจากพื้นดินถึงยอด 4 วา กว้าง 2 วา 2 ศอก ภายในปราสาทมีเทวรูปทำด้วยดินเผา 2 องค์ นั่งขัดสมาธิ ประนมมือ ถือสังข์ มีกำแพงทำด้วยศิลาแลงล้อมรอบ โคปุระอยู่แนวด้านทิศตะวันออกเป็นทางเข้าออกภายในกำแพงเพียงด้านเดียว บรรณาลัยอยู่ภายในกำแพงแก้วด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีทางเข้าในปรางค์ประธานเพียงด้านเดียว คือ ทิศตะวันออก ส่วนอีก 3 ด้าน เป็นประตูหลอก กรอบประตูและทับหลังเป็นหินทราย กรมศิลปากรได้ทำการขุดแต่งเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.1.4 พิพิธภัณฑ์วัดมหาชัย อาคารพิพิธภัณฑ์ เป็นอาคารทรงไทยประยุกต์ ชั้นบนจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาสมัยต่าง ๆ ชิ้นส่วนสถาปัตยกรรมของปราสาทหิน ตลอดจนซากสัตว์ต่าง ๆ ส่วนชั้นล่าง เก็บตู้พระธรรม หีบพระธรรม และคัมภีร์ใบลานจำนวนมาก โบราณวัตถุชิ้นสำคัญภายในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ได้แก่ประติมากรรมหิน ซึ่งบางท่านเชื่อว่าเป็นรูปพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภา ซึ่งเดิมอยู่ที่กู่บ้านเขวา (กู่ดูมหาธาตุ) และเมื่อจะมีงานสรงกู่ก็ยังต้องมาอัญเชิญกลับไปประกอบพิธีทุกปี ทางวัดมหาชัยยังมีโบราณวัตถุจัดเก็บอยู่ในอาคารชั่วคราวอีกสองหลัง หลังหนึ่งใช้เก็บเครื่องไม้แกะสลักของอีสานโบราณ เช่น ธรรมาสน์ บานประตู หน้าต่าง ส่วนอีกหลังหนึ่ง เก็บโบราณวัตถุที่เป็นหิน เช่น ใบเสมา ฐานรูปเคารพ และศิวลึงค์ ส่วนบรรดาใบเสมาที่ไม่มีภาพสลัก หรือชิ้นส่วนฐาน เสาที่เป็นหินสลักขนาดใหญ่ก็จะนำไปจัดวางไว้ทั่วไปในบริเวณวัดโดยรอบ

3.1.5 กู่สันตรัตน์ เป็นปราสาทหินที่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เป็นศิลปะขอม อายุระหว่าง พ.ศ. 1700 – 1750 ตัวปราสาทสร้างด้วยศิลาแลง เป็นแท่งสี่เหลี่ยมเหมือนกู่มหาธาตุ และมีทับหลังประตูมุขหน้าจำหลักลายงดงามหน้าดู

3.1.6 พระพุทธรูปมิ่งเมือง หรือ พระพุทธรูปสุวรรณมาลี สร้างด้วยหินทรายแดง เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์สมัยทวาราวดีที่ชาวมหาสารคามนับถือกันมา ประดิษฐานที่วัดสุวรรณาวาส ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย

3.1.7 พระพุทธรูปยืนมงคล พระพุทธรูปยืนมงคล เป็นพระพุทธรูปสมัยทวารวดี สร้างขึ้นด้วยหินทรายแดง เหมือนพระพุทธรูปมิ่งเมือง พระพุทธรูปทั้งสององค์นี้สร้างขึ้นในเวลาเดียวกันคือ เมื่ออำเภอกันทรวิชัยฝนแล้ง ผู้ชายสร้างพระพุทธรูปมิ่งเมือง ผู้หญิงสร้างพระพุทธรูปยืนมงคล เสร็จพร้อมกันแล้วทำการฉลองยางมโหฬาร ปรากฏว่าตั้งแต่ได้สร้างพระพุทธรูปทั้งสององค์แล้วฝนก็ตกต้องตามฤดูกาล พระพุทธรูปยืนมงคลตั้งอยู่ที่ตำบลคันธารราษฎร์ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

3.1.8 หมู่บ้านหัตถกรรมบ้านหนองเขื่อนช้าง หมู่บ้านนี้มีชื่อเสียงในการทอผ้าไหมและผ้าฝ้าย ชาวบ้านแทบทุกครัวเรือนทอผ้าและผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปไว้จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ เสื้อ กางเกงขาก๊วย หมอนขิด กระเป๋า ย่าม และอื่น ๆ นับเป็นแหล่งหัตถกรรมที่สำคัญของจังหวัดซึ่งผู้คนในท้องถิ่นและผู้มาเยือน นิยมไปซื้อหาสินค้าพื้นเมืองที่มีคุณภาพดีและราคาย่อมเยา

3.1.9 สถาบันวิจัยวลัยรุกขเวช เป็นสถานที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพันธ์ไม้ อนุรักษ์ขยาย และปรับปรุงพันธุ์ไม้ในภาคอีสาน ภายในสถาบันฯจะมีอุทยานลานไผ่ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติและพิพิธภัณฑ์บ้านอีสาน ซึ่งแต่ละแห่งมีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.1.10 สะดืออีสาน เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 2,700 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกันหลายตำบล สำหรับตำบลเหล่า ติดต่อกับบ้านดอนตูม บ้านเขวา และบ้านยางสินไชย รวมระยะทาง 3.5 กิโลเมตร อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางหรือสะดือของภาคอีสาน อยู่ที่บ้านเขวา ตำบลเหล่า ซึ่งขณะนี้เป็นที่สนใจทั้งภาครัฐ เอกชน ในการผลักดันและสนับสนุนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง

3.1.11 บึงบอน หนองน้ำขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 120 ไร่ และมีถนนรอบบึงซึ่งได้รับงบพัฒนาฯ จาก ททท. โดยมีความกว้าง 5 เมตร ยาว 2,689 เมตร นับว่าเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจอีกแห่งนึ่ง อยู่ถัดจากวนอุทยาโกสัมพีประมาณ 100 เมตร

3.1.12 อุทยานมัจฉาโขงกุดหวาย บริเวณอุทยานตั้งอยู่ในกุดหวาย กุด คือ ลำน้ำที่ปลายด้วน เดิมบริเวณฝั่งกุดมีต้นหวายอยู่ทั่วไป ส่วนเนินดินกลางกุดและริมคุ้งน้ำมีหญ้าคา หญ้าแฝก และพันธุ์ไม้ท้องถิ่นหลายชนิด พระครูพิทักษ์ โกสุมพิสัย (ญาครูโม่ง) เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ศรี ได้ไปตั้งสำนักสงฆ์ใน พ.ศ. 2527 ปัจจุบันคือวัดพิทักษ์สามัคคีโพธิ์ศรี 2 ซึ่งเป็นศูนย์รวมชุมชนโขงกุดหวาย พ.ศ. 2533 กุดหวายตื้นเขินมากด้วยสวะ หน่วยราชการได้ขุดลอกคุ้งน้ำตามแนวเดิม ที่เป็นรูปเกือกม้า พ.ศ. 2538 เกิดน้ำหลากล้นฝั่งน้ำชีทะลักเข้ากุดหวาย ทำให้ปลาจากแม่น้ำมูลว่ายทวนกระแสน้ำตามลำน้ำชีเข้ามาอยู่ในโขงกุดหวาย เช่น ปลาเผาะ (ปลาเปาะเป็นปลาไม่มีเกล็ด ลำตัวยาวประมาณ 2 ศอก ชอบว่ายตามผิวน้ำเพื่อหาอาหาร) ปลาตะเพียน ยี่สก นิล ไน และปลาท้องถิ่นอื่นรวมอยู่ด้วย ปัจจุบันปลาเผาะมีมากกว่าปลาชนิดอื่น ๆ ต่อมาชาวบ้านและหน่วยราชการร่วมกันพัฒนาด้านต่าง ๆ มีการเสริมคันดินให้แข็งแรงปิดกั้นทางน้ำไม่ให้ไหลลงชี ตกแต่งสถานที่ให้ร่มรื่นสวยงามเหมาะสำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อน ดำเนินการโดยสภาวัฒนธรรมบ้านโขงกุดหวาย

3.1.13 พิพิธภัณฑ์นครจัมปาศรี เป็นสถานที่จัดแสดงและเก็บรวมรวมรักษาโบราณวัตถุ ศิลปะวัตถุ และเป็นแหล่งข้อมูลอาณาจักรจัมปาศรี นครโบราณสมัยทวารวดี อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 13-16 โดยก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2543 ภายในบริเวณองค์พระบรมธาตุนาดูน (พุทธมณฑลอีสาน) ลักษณะเป็นอาคารทรงไทยประยุกต์ 2 หลังเชื่อมต่อกัน ภายในมีการจัดแสดงเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านสื่อวีดีทัศน์โมเดลจำลองและบอร์ดข้อมูล แบ่งเป็น 4 ส่วนคือ 1.พุทธศาสนา : ศาสตร์แห่งบูรพทิศ 2. พระบรมสารีริกธาตุ 3. การค้นพบที่ยิ่งใหญ่ที่นาดูน 4. พุทธมณฑลอีสาน สิ่งที่น่าสนใจคือส่วนที่ 3 ซึ่งมีการจัดแสดงเรื่องราวการค้นพบพระบรมสารีริกธาตุ ขนาดเท่าเมล็ดข้าวสารหัก วรรณะสีขาวขุ่นคล้ายแก้วมุกดา เมื่อปี พ.ศ. 2522 ในบริเวณเนินดินซึ่งแต่เดิมเป็นพระบรมธาตุเจดีย์โบราณสมัยทวารวดี องค์พระบรมสารีริกธาตุพบประดิษฐานในผอบทองคำ ผอบเงิน และผอบสำริดซ้อนกัน บรรจุภายในสถูปสำริด นอกจากนี้มีการจัดแสดงเรื่องพระพิมพ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ในประเทศไทย และพระพิมพ์กรุพระธาตุนาดูน ซึ่งเป็นพระพิมพ์ดินเผาสมัยทวารวดี สามารถจำแนกรูปแบบได้ถึง 39 พิมพ์ โดยมีการจัดทำหุ่นจำลองเนินโบราณสถาน และจัดแสดงผังตำแหน่งสถูปสำริด ประกอบวีดีทัศน์สรุปเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น

3.1.14 เขตห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพัน ตั้งอยู่ที่บ้านนาเชือก หมู่ที่ 1 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอนาเชือกไปทางทิศใต้ ประมาณ 3 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด ประมาณ 311 ไร่ แตกต่างจากป่าทั่วไป คือ เป็นป่าน้ำซับ หรือป่าพรุน้ำจืด กล่าวคือ มีน้ำผุดขึ้นมาจากใต้ดินตลอดปี ดูน เป็นภาษาท้องถิ่น หมายถึง การดันของน้ำใต้ดิน ลำพัน คือ พืช ตระกูลหญ้า คล้ายต้นกก บางท้องที่เรียกว่า ธูปฤาษี ซึ่งมีมากในป่าดูนลำพัน โดยเฉพาะบริเวณที่มีน้ำขัง ในบริเวณป่าแห่งนี้ยังมีความหลากหลายทางชีวภาพ คือ มีสัตว์ป่านานาชนิด และที่สำคัญเป็นที่อยู่อาศัยของปูป่าที่ชาวบ้านเรียกว่า ปูแป้ง เป็นปูน้ำจืดที่มีลักษณะพิเศษ คือ มีสามสี ได้แก่ สีม่วง สีเหลืองส้ม และสีขาว นายประสาสน์ รัตนะปัญญา ได้นำปูชนิดนี้เสนอต่อศาสตราจารย์ไพบูลย์ นัยเนตร ผู้เชียวชาญเรื่องปู คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำการศึกษาวิจัย ผลปรากฏว่าเป็นปูที่สวยงามไม่เคยพบในที่ใดมาก่อน พร้อมกับนำเสนอรายงานต่อวงการชีววิทยาโลกว่าเป็นปูในวงศ์ แรงกูน่า ต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ทำหนังสือกราบทูลขอพระราชทาน พระราชานุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ อัครราช-กุมารี เป็นนามปูป่าที่ค้นพบใหม่ของโลกชื่อว่า แรงกูน่าจุฬาภรณ์ แต่นิยมเรียกว่า ปูทูลกระหม่อม จากการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2535 มีปูทูลกระหม่อม อาศัยอยู่ในป่าดูนลำพันประมาณสองแสนตัว แต่ในปี พ.ศ. 2544 เหลือเพียงประมาณสี่พันตัว

3.1.15 ปูทูลกระหม่อม หรือ ปูแป้งได้รับพระราชทานชื่อ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2536 มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ ว่า Thaipotamon Chulaporn ชื่อสามัญว่า Mealy crab ลักษณะพิเศษคือ ตัวโตกว่าปูนา มีกระดองแข็ง สีสวยสด มีไข่ฟองโตขนาดเมล็ดนุ่นสีขาวขุ่นคล้ายเมล็ดข้าวโพดที่นึ่งสุกแล้ว มดหรือแมลงจะกินไข่ปูแป้งไม่ได้ อาศัยอยู่ในเฉพาะในรูเท่านั้นไม่ออกมานอกบริเวณดูน หาอาหารกินบริเวณปากรู ส่วนมากหากินในเวลากลางคืน ชอบกินลูกน้ำ ยุง แมลง กิ้งกือ ไส้เดือน การดำรงชีวิตชอบอยู่โดดเดี่ยว ไม่รวมกลุ่ม ผสมพันธุ์และวางไข่ราวเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม ลักษณะเด่นคือ กระดองเป็นสีม่วงเปลือกมังคุด ขอบเบ้าตา ขอบกระดองและก้ามหนีบทั้งสองข้างมีสีเหลืองส้ม ตรงปลายก้ามหนีบขาเดินและบริเวณขอบข้างปากมีสีขาว ปูทูลกระหม่อมได้กำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ลำดับที่ 14 ของสัตว์ป่าจำพวกไม่มีกระดูกสันหลังในกฎกระทรวง ฉบับที่ 11(พ.ศ. 2543) เพิ่มเติมจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองท้ายกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2537) เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2543 ในประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนที่ 3 วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2543

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.1.16 วนอุทยานโกสัมพี กรมป่าไม้ได้ประกาศจัดตั้งเป็นวนอุทยานตามข้อเสนอของจังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2519 ลักษณะพื้นที่เป็นป่าบุ่งประมาณ 125 ไร่ ริมฝั่งแม่น้ำชี ในเขตเทศบาลตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย ห่างจากตัวเมืองมหาสารคาม ประมาณ 28 กิโลเมตร เดิมชาวมหาสารคามเรียกป่าแห่งนี้ว่า บุ่งลิง หรือ หนองบุ่ง เพราะภูมิประเทศเป็นหนองน้ำและป่าไม้ตามธรรมชาติที่มีบรรยากาศร่มรื่น เป็นที่อาศัยของนกนานาชนิดและฝูงลิงนับพันตัว โดยเฉพาะ ลิงแสมสีทอง ซึ่งเป็นลิงชนิดหายได้ยากรวมอยู่ด้วย ภายในป่ามีพรรณไม้หลายชนิดส่วนใหญ่ที่สำคัญได้แก่ ทองป่า กะเบา ยางนา หว้า ทองกวาว ตะโก สำหรับไม้พื้นล่างส่วนใหญ่ ได้แก่ เถาวัลย์เปรียง หวาย ตดตะกั่ว มะดัน นมแมว คัดเค้า และไม้ไผ่ นอกจากนั้นยังมีต้นจามจุรี หรือก้ามปู ซึ่งชาวบ้านนำไปปลูกไว้ นอกจากจะมีพรรณไม้ดังกล่าวมาแล้ว ยังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยไม้มีค่านานาชนิด อาทิเช่น มะค่าโมง ตะเคียนทอง ตะแบกใหญ่ เป็นต้น สำหรับต้นทองป่า มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น โกสุม ดอกคำ สางคำ ลักษณะเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่เปลือกเกลี้ยงสีขาวนวล ใบสีเขียวเป็นมัน แต่ละก้านจะมีใบจับก้านละ 29 – 34 ใบ ถ้าต้นใหญ่อายุมากโคนต้นจะมีสะเก็ดแห้งขรุขระขนาดใบจะเล็กลง ปัจจุบันสำรวจพบในวนอุทยาน จำนวน 13 ต้น ต้นทองที่กล่าวถึงพบเพียงแห่งเดียวในจังหวัดมหาสารคาม เป็นต้นไม้ในวรรณกรรมอีสาน และเป็นมงคลนามคู่เมืองโกสุมพิสัย คำว่า โกสุม ในภาษาบาลีแปลว่า ดอกคำ จัดเป็นต้นไม้หายากใกล้สูญพันธุ์ เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเปลี่ยนไป บริเวณต้นทองป่าเกิดนั้น เป็นเนินดินสูง ใกล้ศาลาพักนักท่องเที่ยว คนและลิงเหยียบย่ำตลอดเวลารวมถึงยานพาหนะที่วิ่งผ่านประจำทุกวัน อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่มีต้นทองป่าเล็ก ๆ เกิดขึ้นทดแทน ซึ่งอาจสูญพันธุ์ในอนาคต ภายในวนอุทยานโกสัมพี มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ให้ประชาชนเข้าไปกราบไหว้ ศาลเจ้าปู่ เพื่อความเป็นสิริมงคลกับตนเองและครอบครัว สิ่งที่ทุกคนประทับใจก็คือ การให้อาหารและหยอกล้อกับฝูงลิงตลอดจนพักผ่อนตามจุดต่าง ๆ หรือชมธรรมชาติริมฝั่งลำน้ำชี ทุก ๆ ปีในช่วงเทศกาลสงกรานต์มีการจัดงานตามประเพณีและจัดอาหารเลี้ยงฝูงลิง ที่เรียกว่า งานพาข้าวลิง ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเข้ามาชมเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ในบริเวณ ยังมี บึงบอน แหล่งน้ำตามธรรมชาติขนาดใหญ่ที่มีภูมิทัศน์สวยงาม เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวโกสุมพิสัยและนักท่องเที่ยว ส่วน บึงกุย ซึ่งเป็นบริเวณศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ สะดืออีสาน นั้น จะพัฒนาให้เป็นศูนย์ข้อมูลและแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต

3.2 แหล่งท่องเที่ยวสถานที่พักผ่อน

3.2.1 แก่งเลิงจาน เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ภายในบริเวณเป็นที่ตั้งของสถานีประมง ทำการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดให้หลายจังหวัดในภาคอีสาน บริเวณโดยรอบของแก่งเลิงจานมีทิวทัศน์สวยงาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.2.2 หาดวังโก (ค่ายลูกเสือสุดา) หาดวังโก เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจแห่งหนึ่งในอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่เพิ่งพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ตั้งอยู่ที่อำเภอท่าเดื่อ ต.หนองบอน อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม เปิดบริการ 08.00– 18.00 น. ทุกวัน เป็นทะเลน้ำจืดที่มีเครื่องเล่นต่าง ๆ มากมาย เช่น บานาน่าโบ้ท โดนัสสกี ยังมีเปลและร่มไว้สำหรับนอนพักตากอากาศ อาบแดด มีร้านอาหารต่าง ๆ หลายร้านด้วยกัน

3.2.3 พัทยานาเชือก เป็นอ่างเก็บน้ำจืดขนาดกลางที่ใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน โดยมีความยาวสันเขื่อนถึง 2,400 เมตร กว้าง 6 เมตร สูง 11.5 เมตร จุน้ำได้สูงสุด 43,000 ลบ.ม. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีเกาะกลางน้ำ ตรงกลางน้ำเรียกว่าเกาะข่า (โนนข่า) เป็นแหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีปลาบู่ขนาดใหญ่รสชาติหวานเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว บริเวณรอบ ๆ จะมีหาดและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจตามจุดต่าง ๆ และจุดเล่นน้ำ

จากที่ได้ศึกษาถึงแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า จังหวัดมหาสารคามเป็นเมืองที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม เช่น พระธาตุนาดูนที่มีการขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต นอกจากนั้นแล้วยังได้รับอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ ผ่านมาทางชนชาติขอมในรูปแบบสมัยลพบุรี เช่น กู่สันตรัตน์ พระพุทธมิ่งเมือง พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์สมัยทวาราวดีที่ชาวมหาสารคามนับถือกันมาช้านาน นอกจากแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแล้วยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจัดเป็นสถานที่พักผ่อน เช่น อุทยานมัจฉาโขงกุดหวาย วนอุทยานโกสัมพีจะพบ ลิงแสม ลิงสีทองที่อาศัยอยู่หลายร้อยตัว วนอุทยานแห่งนี้อยู่ติดกับลำน้ำชี เป็นธรรมชาติเหมาะสำหรับคนรักป่าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพัน เป็นป่าธรรมชาติที่คงความอุดมสมบูรณ์ ป่าแห่งนี้ ค้นพบปูแป้ง หรือ ปูทูลกระหม่อม เป็นปูน้ำจืดที่มีความสวยงาม นักท่องเที่ยวหาดูได้ที่ป่าดูนลำพันแห่งนี้เท่านั้น และบึงบอน นับว่าเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจล้วนสวยงามน่าท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นขอบเขตพื้นที่ สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดมหาสารคาม ยอดฮิต 5 อันดับ (http://www.123thailandtravel.com/mahasarakham.html. 2552 : Online มาใช้ในงานวิจัย เพราะครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมอีสาน ตั้งอยู่ในบริเวณวิทยาลัยครูมหาสารคาม แสดงความเป็นมาของศิลปะอีสานตลอดจนศิลปหัตถกรรม เช่น การทอผ้า ลายผ้าต่างๆ นอกจากนั้นก็มีวรรณคดีอีสานประเภทใบลาน ซึ่งหาชมได้ยากมาก นอกจากนั้นยังมี ภาพสไลด์ เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีของชาวอีสานให้ชมด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. พระพุทธมิ่งเมือง สร้างด้วยหินทรายแดง เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์สมัยทวาราวดี ที่ชาวมหาสารคามนับถือกันมาช้านานมากแล้ว

3. พระธาตุนาดูน เป็นพุทธมณฑลแห่งอีสาน ตั้งอยู่ที่บ้านนาดูน เขตอำเภอนาดูน เป็นเขตที่มีการขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดีที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต

4. วนอุทยานโกสัมพี ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวขวาง ริมฝั่งแม่น้ำชี วนอุทยานนี้เป็นที่อาศัยของนกต่างๆ และลิงฝูงใหญ่จำนวนหลายร้อยตัว ลิงในป่านี้มีนิสัยไม่ดุร้ายสามารถเข้ารับของกินจากประชาชนที่นำไปให้ได้

5. แก่งเลิงจาน เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ บริเวณโดยรอบของแก่งเลิงจานมีทิวทัศน์สวยงาม ในวันหยุดประชาชนนิยมไปพักผ่อนกันเป็นจำนวนมาก

4. สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์

กาฬสินธุ์ เมืองฟ้าแดดสงยาง โปงลางเลิศล้ำ วัฒนธรรมผู้ไทย ผ้าไหมแพรวา ผาเสวยภูพาน มหาธารลำปาว ไดโนเสาร์สัตว์โลกล้านปี

กาฬสินธุ์ ตั้งอยู่ใจกลางของภาคอีสาน ได้สมญานามว่า "เมืองดินดำน้ำซุ่ม" เนื่องจากหน้าฝนน้ำท่วมไม่ถึง ฝนไม่แล้งเกินไป บวกกับสภาพภูมิประเทศปกคลุมด้วย ภูเขา ป่าไม้ และที่ราบตอนบนมีแนวเทือกเขาภูพานวางสลับซับซ้อน ซึ่งเป็นต้นน้ำของแม่น้ำชี แม่น้ำพาน และแม่น้ำปาว ไหลหล่อเลี้ยงชาวจังหวัดกาฬสินธุ์

กาฬสินธุ์ เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในเรื่องแหล่งฟอสซิลไดโนเสาร์ สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่พบในประเทศไทย เป็นแหล่งกำเนิดเครื่องดนตรีอีสานชื่อ "โปงลาง" และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ดังนี้

4.1 พิพิธภัณฑ์ของดีจังหวัดกาฬสินธุ์ ตั้งอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดกาฬสินธุ์ (หลังเดิม) ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ (นายชัยรัตน์ มาปราณีต) ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นศูนย์รวมของดีเมืองกาฬสินธุ์ จัดเป็นห้องบรรยายสรุปห้องเจ้าเมือง ห้องศาสนา ห้องเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถห้องวิถีชีวิตความเป็นอยู่ชาวผู้ไทย ห้องวิจิตรแพรวา ห้องศึกษาค้นคว้าเรื่องหัตถกรรม ห้องสาธิตจำหน่ายผ้าไหมแพรวา และของที่ระลึกพื้นเมือง โดยเปิดให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้าชมทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.30-16.30 น. โทร. 0-4381-1695

4.2 สถานีศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าลำปาว (สวนสะออน) อยู่บริเวณทิศตะวันออกของอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาว มีเนื้อที่ 1,420 ไร่ เป็นสวนป่าธรรมชาติ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมทางหลวงได้ร่วมกันดำเนินการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติสวนสัตว์เปิด ได้นำสัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ มาปล่อยไว้ให้อยู่แบบธรรมชาติดั้งเดิม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มี "วัวแดง" เป็นสัตว์ป่าที่เป็นเอกลักษณ์ของสถานี ฯ สภาพของป่าเป็นป่าเต็งรังหรือป่าแดงมีสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ ซึ่งเปิดให้เข้าชมทุกวัน เวลา 07.00-18.00 น.ไม่เสียค่าเข้าชมการใช้บ้านพักของสถานี ฯ และตั้งแค้มป์พักแรมต้องขออนุญาตเจ้าหน้าที่สถานี ฯ หรือทำจดหมายขออนุญาตล่วงหน้าส่งไปที่สถานีศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าลำปาว ตู้ ป.ณ. 120อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000

4.3 หาดดอกเกด ซึ่งเปรียบเสมือนสวรรค์ชายหาดของคนอีสาน เป็นสวนไม้ดอกไม้ประดับ อยู่บริเวณหน้าสันเขื่อนลำปาวและอุทยานสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นศูนย์เพาะพันธุ์ปลา จัดเป็นพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำด้วย

4.4 เขื่อนลำปาว เป็นเขื่อนซึ่งสร้างปิดกั้นลำน้ำปาว และห้วยยาง มีบริเวณเขตติดต่อระหว่างตำบลลำปาว อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ตำบลหนองบัว อำเภอหนองกุงศรี และตำบลเว่อ อำเภอยางตลาด เขื่อนลำปาวเป็นเขื่อนดินสูงจากท้องน้ำ 33 เมตร สันเขื่อนยาว 7.8 เมตร กว้าง 8 เมตร เริ่มก่อสร้าง เมื่อ พ.ศ. 2506 สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2511 เพื่อปิดกั้นลำน้ำปาวและห้วยยางที่บ้านหนองสองห้อง ตำบลลำปาว อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ทำให้เกิดอ่างเก็บน้ำแฝดทางด้านเหนือเขื่อน จึงได้ขุดร่องเชื่อมระหว่างอ่างทั้งสอง เก็บน้ำได้ 1,430 ล้านลูกบาศก์เมตร สร้างขึ้นเพื่อบรรเทาอุทกภัยและเพื่อการเกษตรโดยเฉพาะ นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลา มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจได้แก่ หาดดอกเกด การเดินทาง ใช้ทางหลวงหมายเลข 213 (กาฬสินธุ์-มหาสารคาม) กิโลเมตรที่ 33-34 เลี้ยวขวาเข้าเขื่อนลำปาวตามถนนลาดยาง 26 กิโลเมตร

4.5 พุทธสถานภูปอ ตั้งอยู่ในวัดอินทร์ประทานพร ตำบลภูปอ ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 28 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 213 กิโลเมตรที่ 59 แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าทางบ้านโจดบ้านนาจารย์-นาดอกควาย ประมาณ 16 กิโลเมตรเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปโบราณปางไสยาสน์ฝีมือช่างสมัยทวาราวดี จำหลักบนหน้าผา 2 องค์ เป็นที่เคารพบูชาของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์และใกล้เคียง องค์แรกประดิษฐานอยู่บนเชิงเขาทางขึ้น องค์ที่ 2 ประดิษฐานอยู่บนภูปอ นอกจากภูปอจะเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปปางไสยาสน์อันศักดิ์สิทธิ์แล้ว ยังมีทิวทัศน์ตามธรรมชาติที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ ประชาชนในท้องถิ่นจะจัดงานสมโภชพระพุทธไสยาสน์ขึ้นประมาณเดือนเมษายนของทุกปี

4.6 น้ำตกแก้งกะอาม บ้านแก้งกะอาม ตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามเส้นทางกาฬสินธุ์-สกลนคร ทางหลวงหมายเลข 213 ประมาณ 55 กิโลเมตร มีแก่งหินเรียงรายเป็นแนวยาว มีลานหินกว้างเหมาะแก่การพักผ่อนเป็นน้ำตกที่กำลังได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่อยู่ใกล้ทางหลวงแผ่นดิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM RAJABHAT UNIVERSITY

4.7 พุทธสถานภูสิงห์ อยู่บนยอดเขาภูสิงห์ ห่างจากตัวเมืองไปทางเหนือประมาณ 34 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 2319 มีทางขึ้น 2 ทาง คือ ทางลาดยางคดเคี้ยวขึ้นตามไหล่เขาทางทิศตะวันตก และทางเดินเท้าทำเป็นบันได 401 ขั้น

4.8 พิพิธภัณฑ์สิรินธร ตั้งอยู่ หมู่ 11 ตำบลโนนบุรี อำเภอหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแหล่งขุดค้นฟอสซิลกระดูกไดโนเสาร์และการจัดแสดงนิทัศการสิ่งมีชีวิตและกำเนิดสิ่งมีชีวิตในโลกรวมทั้งไดโนเสาร์ จำนวนมาก อายุประมาณ 130 ล้านปี ในแหล่งขุดค้นนี้พบซากกระดูกไดโนเสาร์จำนวน 700 ชิ้น มีไดโนเสาร์ประมาณ 6 ตัว ภูกุ้มข้าวเป็นแหล่งขุดพบซากฟอสซิลไดโนเสาร์ที่สมบูรณ์ที่สุดในภูมิภาคอาเซียนและใหญ่ที่สุดในประเทศไทยตั้งอยู่ที่วัดสักกะวัน ตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าแวะชมพิพิธภัณฑ์สิรินธรประมาณ 200,000 คนต่อปี

4.9 วัดพุทธนิมิตรภูค่าว ตั้งอยู่ หมู่ 1 ตำบลสหัสขันธ์ อำเภอสหัสขันธ์ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธไสยาสน์ภูค่าว เป็นพระพุทธรูปตะแคงซ้าย ไม่มีเกตุมาลา จำหลักอยู่ใต้เพิงผา เป็นศิลปสมัยทวาราวดี ตั้งอยู่บ้านคำลือชา ต.สหัสขันธ์ อ.สหัสขันธ์ มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าชมความสวยงาม ประมาณ 150,000 ต่อปี พิพิธภัณฑ์พระเครื่องสมัยต่าง ๆ วัดพุทธนิมิตร

จังหวัดกาฬสินธุ์ถือได้ว่า เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์จังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน มีความเจริญทางด้านอารยธรรมประมาณ 1,600 ปี ลักษณะภูมิประเทศตอนบนเป็นภูเขาตามแนวเทือกเขาภูพานตอนกลางเป็นเนินเขาสลับป่าโปร่ง ปัจจุบันมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายให้นักท่องเที่ยวได้แวะมาเที่ยวชม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ของดีเมืองกาฬสินธุ์ ศาลหลักเมือง วัดกลาง อนุสาวรีย์พระยาไชยสุนทร (ท้าวโสมพะมิตร) วัดเหนือ วัดใต้ พระไสยาสน์ภูปอ วัดประสิทธิ์ไชยาราม วัดอุดมประชาราษฎร์รังสรรค์ วัดป่าพุทธมงคล เมืองฟ้าแดดสูงยาง พระธาตุยาคู แหล่งไดโนเสาร์ภูกุ้มข้าว เขื่อนลำปาว น้ำตกแม่ยาง ผันน้ำ สวนสะออน หลวงพ่อบ้านด่านวัดสักกะวัน วัดพุทธนิมิต ภูสิงห์ แหลมโนนวิเศษ ศูนย์วัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโพน น้ำตกแก้งกะอาม ผาเสวย น้ำตกคำเตย น้ำตกผานางคอย วนอุทยานภูแฝก วนอุทยานภูพระ วัดสามัคคีธรรมบัวขาว วัดสิมนาโก วัดโพธิ์ชัยบ้านหนองห้าง วัดศิลาอาสน์จิตรราษฎร์รังสรรค์ วนอุทยานภูผาวัว วัดป่าพุทธบุตร น้ำตกตาดทอง

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นขอบเขตพื้นที่ สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์ ยอดฮิต 5 อันดับ (http://www.123thailandtravel.com/kalasin.html. 2552 : Online) มาใช้ในงานวิจัย เพราะครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. พุทธสถานภูปอ ตั้งอยู่ในวัดอินทร์ประทานพร ตำบลภูปอ เป็นที่ประดิษฐาน พระพุทธรูปโบราณปางไสยาสน์ฝีมือช่างสมัยทวาราวดี เป็นที่เคารพบูชาของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ นอกจากนี้ยังมีทิวทัศน์ตามธรรมชาติที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

2. อนุสาวรีย์พระยาชัยสุนทร ตั้งอยู่หน้าที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เป็นอนุสาวรีย์หล่อด้วยสัมฤทธิ์เท่าตัวจริงยืนบนแท่นมือขวาถือกาน้ำ มือซ้ายถือดาบอาญาสิทธิ์ ซึ่งถือเป็นผู้ให้กำเนิดเมืองกาฬสินธุ์

3. น้ำตกตาดทอง เป็นน้ำตกที่มีความสวยงาม ด้วยโขดหินสลับซับซ้อน ในฤดูฝนจะเป็นช่วงที่สวยงามที่สุด รถยนต์สามารถเดินทางเข้าถึงน้ำตกได้โดยสะดวก

4. วัดศรีบุญเรือง เป็นวัดเก่าแก่ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์แห่งหนึ่ง ซึ่งมีเสมาจำหลักเมืองฟ้าแดดสูงยางจำนวนหนึ่งเก็บรักษาไว้ โดยปักไว้รอบพระอุโบสถ

5. วัดกลาง ตั้งอยู่ใกล้กับอนุสาวรีย์พระยาชัยสุนทร เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ หากปีใดฝนแล้งประชาชนชาวเมืองจะอัญเชิญพระพุทธรูปออกแห่ขอฝนเสมอ

จะเห็นได้ว่า กลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" สามารถเชื่อมโยงเส้นทางกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ของกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่น่าตื่นตาตื่นใจ ก็ตรงที่อีสานเป็นถิ่นร่ำรวยมรดกทางวัฒนธรรมประเพณี ที่เรียกขานกันว่า "ฮีต 12" ตลอดทั้งปี เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยว ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการผลิตของฝากของที่ระลึกให้มีประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลักในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

กลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยมีมรดกทางวัฒนธรรมประเพณี ที่สวยงามนอกจากมีแหล่งท่องเที่ยวแล้ว สินค้าที่ระลึกประเภทหัตถกรรมของ ก็มีชื่อเสียง จึงถือว่าเป็นอุปทาน การท่องเที่ยวที่สามารถดึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการความรู้

1. ความหมายและความสำคัญของการจัดการความรู้

ตามธรรมชาติแล้วความรู้ที่เป็นประโยชน์มักจะเป็นสิ่งที่แลกเปลี่ยนได้ยาก ในวัฒนธรรมตะวันตกมักถือกันว่าองค์การธุรกิจเป็นเสมือนงาน โรงงานที่ทำหน้าที่ประมวลสารสนเทศ (Information Processing) โดยมีการสมมุติฐานว่า ความรู้เป็นเรื่องจับต้องได้ทั้งหมด แต่ในวัฒนธรรมตะวันออก โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่น มักจะถือกันว่า ความรู้เปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็ง มีทั้งความรู้ส่วนที่เห็นได้ชัดเจนเสมือนภูเขาน้ำแข็งที่อยู่เหนือน้ำ โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ความรู้มักจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความชัดเจนได้ยาก แต่ในโลกนี้จะมีอยู่ 3 สิ่งที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งจะต้องแยกจากกันให้ชัดเจน อันได้แก่ ข้อมูล (Data) สารสนเทศ (Information) และความรู้ (Knowledge) (ทวีศักดิ์ กออนันตกูล และเพ็ญศรี กันตะโสพัตร์, 2544 : 19 ; รักษ์ วรกิจโภคาทร, 2545 : 5-20) กล่าวคือ ข้อมูล อาจเป็นข้อมูลเชิงบรรยายหรือข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากมีการนำมาตีความ หรือวิเคราะห์ ประมวล โดยทำการแยกส่วนที่ผิดพลาดออกไป หรือมีการทำการสรุปย่อให้สั้นลง ก็จะกลายเป็นสารสนเทศ (Information) สารสนเทศจะถูกเปลี่ยนเป็นความรู้โดยผ่านคน หรือผ่านกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การเปรียบเทียบ การตรวจสอบผลกระทบ การเชื่อมโยงกับความรู้อื่น การนำมาอภิปรายโต้เถียง หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (McCalman & Paton, 2000 : 37 ; สมบัติ สุมาวลี, 2540 : 25) ความรู้ เกิดขึ้นโดยกระบวนการภายในคนหรือกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์การธุรกิจจะพบความรู้อยู่ในตัวคนและในกิจกรรมประจำวันขององค์การธุรกิจ ความรู้เหล่านั้นถ่ายทอดจากตัวบุคคลสู่ตัวบุคคลด้วยการผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่การพูดคุยไปจนถึงการฝึกฝน หรืออาจถ่ายทอดผ่านสื่อ เช่น หนังสือ และสื่ออื่น ๆ เป็นต้น โดยที่ความรู้จะถูกแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ บุคคล กลุ่ม และองค์การ (Borghoff & Pareschi, December 15, 1998 : 38) ความรู้จึงนับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลทำให้บุคลากรมี ค่านิยมและวัฒนธรรมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอาทิ งานไร้ทักษะเปลี่ยนเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ งานซ้ำซากเปลี่ยนเป็นงานสร้างสรรค์ อำนาจของผู้บริหารเปลี่ยนเป็นอำนาจของลูกค้า เป็นต้น ดังนั้นความรู้ จึงเป็นสิ่งที่ควรจะต้องดำเนินการกันอย่างต่อเนื่อง และต้องได้รับการพัฒนาการกันอย่างเป็นระบบ (นิทัศน์ วิเทศ, 2542 : 28) ทั้งนี้เพราะความรู้เป็นปัจจัยที่สามารถจะเชื่อม องค์การธุรกิจให้เป็นหนึ่งเดียว และขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายและภารกิจได้

ปัจจุบันองค์การต่าง ๆ ต่างก็ตกอยู่ท่ามกลางการแข่งขันและความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การธุรกิจ หนทางที่จะรอดพ้นวิกฤตดังกล่าวได้และประสบ

ความสำเร็จ เหนือคู่แข่งได้ นอกจากจะต้องระดมทรัพยากรทุกชนิดเพื่อการบริหารจัดการแล้ว กลยุทธ์ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การให้ความสำคัญกับความรู้ซึ่งอยู่ในตัวบุคคลและความรู้ขององค์การ อันจะนำ มาซึ่งการสร้างความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ขององค์การ ซึ่งแนวคิดที่นำมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารองค์การธุรกิจยุคใหม่ที่ได้รับความสนใจยิ่งประการหนึ่งคือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management–KM) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ของกระบวนการเชิงระบบที่เกี่ยวข้องกับการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ และประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรม และจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่องค์การธุรกิจจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายไหลเวียนทั่วทั้งองค์การธุรกิจอย่างสมดุล ตลอดจนเป็นไปเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์การธุรกิจ

โดยทั่วไปแล้ว การให้คำจำกัดความเกี่ยวกับความรู้ด้วยข้อความสั้น ๆ อาจจะทำให้สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจนมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหมายที่ใช้ในศาสตร์ด้านการจัดการความรู้ด้วยแล้ว คำว่า ความรู้ ยิ่งมีความหมายหลายนัยและหลายมิติ ซึ่งได้มีท่านผู้รู้ที่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความรู้ไว้หลายท่าน อาทิ

เฟอร์ลอง (Furlong 2001 : 1-2) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้ ไว้ว่า ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูลต่างๆที่เป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นซึ่งถือว่าเป็นฐานของการดำเนินงาน ส่วนสารสนเทศ (Information) นั่นก็คือ ผลของการประมวลข้อมูลข่าวสารและความรอบรู้ที่มีการใช้สารสนเทศเป็นฐานในการสร้างให้เกิดการคิดและการตัดสินใจ

ชินภัทร ภูมิรัตน (2547 : 14) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้ ไว้ว่า ความรู้ (Knowledge) หมายถึงข้อมูลหรือสาระของการรู้จักสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้

วิจารณ์ พานิช (2547 : 2) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้ ไว้ว่า ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่เมื่อนำไปใช้จะไม่หมดไปหรือสึกหรอ แต่จะยิ่งงอกเงยหรืองอกงามขึ้น หรืออีกนัยหนึ่งความรู้ คือ สิ่งที่คาดเดาไม่ได้ หรืออีกความหมายหนึ่งความรู้ คือ สิ่งที่เกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องการใช้ความรู้นั้น หรือความรู้เป็นสิ่งที่ขึ้นกับบริบท และกระตุ้นให้เกิดขึ้นโดยความต้องการ

ยืน ภู่วรวรรณ (2547 : 29) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้ ไว้ว่า ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่ยากจะกำหนดขอบเขตของความหมาย แต่ถ้าเริ่มต้นจากคำว่า ข้อมูล หรือข้อเท็จจริง สิ่งที่ได้ ก็คือ ความจริงที่ปรากฏขึ้น การดำเนินการต่าง ๆ ทำให้เกิดข้อมูล เช่น การซื้อขายสินค้าและบริการ ก็มีการจดบันทึกหลักฐาน ได้แก่ การออกใบเสร็จรับเงิน ใบสั่งของ ใบส่งของ เป็นต้น รายการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นรายการที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่เกิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขึ้นมานี้ เรียกกันว่า ข้อมูล ดังนั้นข้อมูล จึงเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ ส่วนการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการทำความเป็นจริงให้ปรากฏในสิ่งที่สามารถเก็บรวบรวมได้ เมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการก็ต้องมีการประมวลผล เพื่อให้ได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน ซึ่งการที่มีข่าวสารที่เกิดจากการประมวลผล หรือที่เรียกกันว่า สารสนเทศ (Information)

อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์ (2547 : 1) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้ ไว้ว่า ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่ไม่ควรหยุดนิ่ง และต้องมีพัฒนาการและความต่อเนื่อง เนื่องจากโลกปัจจุบันมีความเคลื่อนไหวและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หากองค์การธุรกิจหยุดที่จะเรียนรู้จะทำให้องค์การธุรกิจไม่สามารถที่จะรับรู้กระแสของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งองค์การธุรกิจควรที่จะมีการสำรวจเพื่อประเมินตัวเองว่า องค์ความรู้ขององค์การธุรกิจได้มีการพัฒนาไปมากน้อยแค่ไหน และเรื่องไหนบ้างที่องค์การธุรกิจยังไม่รู้ แต่ควรที่จะรู้ รวมทั้งมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้องค์การธุรกิจได้ความรู้เพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวมความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) อย่างเป็นระบบ และการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรม และจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ที่องค์การจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การแสวงหาและการพัฒนาความรู้ การจัดเก็บและการค้นหาความรู้ การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์การ

1.1 ประเภทของความรู้

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy – KBE) งานต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้ความรู้มาสร้างผลผลิตให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น การจัดการความรู้เป็นคำกว้าง ๆ ที่มีความหมายครอบคลุมเทคนิค กลไกต่าง ๆ มากมาย เพื่อสนับสนุนให้การทำงานของแรงงานความรู้ (Knowledge Worker) มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ความรู้จึงเป็นสินทรัพย์ที่สำคัญขององค์การ ถ้าองค์การสามารถรวบรวมองค์ความรู้ทั้งเก่าและใหม่อย่างเป็นระบบ ถ่ายทอดและแบ่งปันระหว่างคนในองค์การเพื่อที่จะนำไปใช้ และขยายผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อลูกค้าผู้รับบริการ รวมทั้งต่อตนเองและหน่วยงานด้วย ก็จะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและพัฒนาองค์การไปสู่ความเป็นเลิศได้ และที่สำคัญที่สุด คือการสร้างช่องทาง และเงื่อนไขให้คนเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน เพื่อนำไปใช้พัฒนางานของตนให้สัมฤทธิ์ผลองค์การธุรกิจควรที่จะมี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องประเภทของความรู้ให้มี ความละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งความรู้อาจจะแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด ตามลักษณะที่ปรากฏ ได้แก่ (Nonaka & Takeuchi, Spring, 1996 : 185-189)

1.1.1 ความรู้ที่ฝังลึกในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในความคิด ความเชื่อ และค่านิยมซึ่งได้มาจากประสบการณ์ ข้อสังเกต ที่สั่งสมมานาน จากการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงจนเป็นความรู้ที่มีคุณค่าสูง แต่แลกเปลี่ยนยาก ความรู้ที่ฝังลึกเป็นความรู้ที่ไม่สามารถแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้ที่เปิดเผยได้ทั้งหมด แต่จะต้องเกิดจากการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการของความเป็นชุมชน ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของการสังเกต หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการทำงาน หรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งก็คือ ความรู้โดยนัย

1.1.2 ความรู้ที่แฝงอยู่ในองค์การธุรกิจ (Embedded Knowledge) เป็นความรู้แฝงอยู่ในกระบวนการทำงาน คู่มือ กฎเกณฑ์ กติกา ข้อตกลง ตารางการทำงาน บันทึกจากการทำงาน

1.1.3 ความรู้ที่เปิดเผย (Explicit Knowledge or Codified Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรับรู้กันทั่วไป หรือเป็นความรู้ที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปในหนังสือตำราและสื่อต่าง ๆ และเป็นความรู้ที่สามารถเข้าถึงและแลกเปลี่ยนได้ไม่ยากมากนัก หรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งก็คือ ความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้ง

จากการศึกษาเกี่ยวกับประเภทของความรู้ สรุปได้ว่า ความรู้ที่ฝังอยู่ในความคิด ความเชื่อและค่านิยมซึ่งได้มาจากประสบการณ์ ข้อสังเกต ที่สั่งสมมานาน ความรู้แฝงอยู่ในกระบวนการทำงาน คู่มือ กฎเกณฑ์ กติกา ข้อตกลง ตารางการทำงาน บันทึกจากการทำงานและความรู้ที่สามารถรับรู้กันทั่วไป หรือเป็นความรู้ที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปในหนังสือตำราและสื่อต่าง ๆ

ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสรุปเป็นแนวคิดสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดึงดูดนักท่องเที่ยว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้ความรู้มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ อาทิ ความรู้ที่ฝังอยู่ในความคิด ความเชื่อและค่านิยมซึ่งได้มาจากประสบการณ์ ข้อสังเกต ที่สั่งสมมานาน ความรู้แฝงอยู่ในกระบวนการทำงาน คู่มือ กฎเกณฑ์ กติกา ข้อตกลง ตารางการทำงาน บันทึกจากการทำงานและความรู้ที่สามารถรับรู้กันทั่วไป หรือเป็นความรู้ที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปในหนังสือตำราและสื่อต่าง ๆ

1.2 ความหมายของการจัดการความรู้

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy – KBE) งานต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้ความรู้มาสร้างผลผลิตให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น การจัดการความรู้เป็นคำกว้าง ๆ ที่มีความหมายครอบคลุมเทคนิค กลไกต่างๆ มากมาย เพื่อสนับสนุนให้การทำงานของแรงงานความรู้ (Knowledge Worker) มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กลไกดังกล่าวได้แก่ การรวบรวม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่ที่ต่าง ๆ มารวมไว้ที่เดียวกัน การสร้างบรรยากาศให้คนคิดค้น เรียนรู้ สร้างความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น การจัดระเบียบความรู้ในเอกสารและทำสมุดหน้าเหลือง รวบรวมรายชื่อผู้มีความรู้ในด้านต่าง ๆ และที่สำคัญที่สุด คือการสร้างช่องทาง และเงื่อนไขให้คนเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน เพื่อนำไปใช้พัฒนางานของตนให้สัมฤทธิ์ผล ในเรื่องของความหมายของการจัดการความรู้นั้นได้มีผู้เสนอแนวคิดที่น่าสนใจไว้หลายท่าน หลากหลายทัศนะ ซึ่งพอที่จะทำการสรุปได้ ดังนี้คือ

สโลแมน (Sloman. 1994 : 21) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) หมายถึง กระบวนการ/ระบบในการสรรหาความรู้ที่ถูกต้องสำหรับบุคคลที่เหมาะสมและช่วยให้มีการแบ่งปันความรู้ตามความเหมาะสม เพื่อช่วยให้องค์การธุรกิจพัฒนาและปรับปรุงความสามารถในการดำเนินงาน ซึ่งกิจกรรมต่อไปนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้ อันได้แก่ การพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า (Developing Data Base) โดยศึกษาจากปัญหาที่พบบ่อยและหาแนวทางแก้ปัญหาและกำหนดผู้เชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่ง (Setting Experts) โดยทำตารางรายชื่อและวิธีติดต่อ

แทรปป์ (Trapp. 1999 : 12) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการที่ประกอบด้วยงานต่าง ๆ จำนวนมากขึ้น มีการบริหารจัดการในลักษณะบูรณาการเพื่อก่อให้เกิดคุณประโยชน์ที่คาดหวังไว้ การจัดการความรู้ จึงเป็นแนวคิดองค์รวมที่จะบริหารจัดการทรัพยากรที่เป็นความรู้ในองค์การธุรกิจ

กระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกา(2001 : 17) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบสำหรับการได้รับ การสร้าง การบูรณาการ การแบ่งปัน และการใช้สารสนเทศ รวมทั้งความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และประสบการณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การธุรกิจ

คัดซา (Kucza. 2001 : 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการของการจัดการความรู้ การจัดเก็บและการแบ่งปันความรู้ กล่าวโดยทั่วไปจะรวมถึงการระบุสภาพปัจจุบัน การกำหนดความต้องการและการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการความรู้ให้ดีขึ้นเพื่อบรรลุถึงความต้องการ

ทานเนมรัม (Tannemlaum. 2003 : 8) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวม การจัดระเบียบ การจัดเก็บ การเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็นความรู้และทำให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม และการแบ่งปันความรู้ ซึ่งในการแบ่งปัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
PIBULSONGKRAM RAJABHAT UNIVERSITY

ความรู้นี้ต้องอาศัยวัฒนธรรมองค์กรเป็นสำคัญ เพราะบุคคลที่ความรู้/ความฉลาด ย่อมมีอิทธิพลอย่างสูงต่อความสำเร็จของการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

โบห์น (Bouan. 2003 : 9) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการความรู้เป็นกลุ่มของกระบวนการต่าง ๆ ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้าง การแพร่กระจาย และการใช้ประโยชน์จากความรู้

มอลโฮตรา (Malhotra. 2003 : 3 ; อ้างถึงใน Business Management Asia, September, 2003) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการการนำเอาความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานและสร้างสรรค์ความรู้ โดยต้องมีการนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง มิใช่รู้เพื่อรู้แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น รู้แล้วจะต้องสามารถที่จะถ่ายทอดต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้อย่างมีศักยภาพ จึงจะถือได้ว่า เป็นการจัดการความรู้ที่ดีและมีประสิทธิผล

สวิลบี (Sveiby. 2003 : 8) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง ศิลปะของการสร้างคุณค่าจากทรัพย์สินที่แตะต้องไม่ได้ (Intangible Assets) ขององค์การธุรกิจ

อเดคูนลี (Adekunle. 2003 : 9) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการที่มุ่งสร้างพลังเสริมระหว่างความสามารถของมนุษย์ในการสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในกระบวนการประมวลข้อมูลและข้อสนเทศ โดยที่ความรู้นั้นเกิดขึ้นได้มาจากมิติทั้ง 5 แบบ อันได้แก่ การปฏิบัติจริง ทุนทางปัญญา การพูดคุย จิตวิญญาณ และความรู้ที่ไม่สนใจหรือความรู้ที่ได้มาโดยบังเอิญ

เฮนรี และเฮดจ์เพท แห่งมหาวิทยาลัยแองเคอริจ อลาสกา (Henrie and Hedgepeth of University of Alaska Anchorage. 2003 : 19) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง ระบบการบริหารทรัพย์สิน ความรู้ขององค์การธุรกิจจะมีทั้งที่เป็นความรู้โดยนัยและความรู้ที่เห็นได้อย่างชัดแจ้ง ซึ่งสามารถเตรียมการเข้าและถึงความรู้ให้กับผู้ใช้ได้ ทั้งนี้โดยมีหลักการที่สำคัญคือ การทำให้ความรู้ถูกใช้ ถูกปรับเปลี่ยน และถูกยกระดับให้สูงขึ้น

บิสสิเนส คอลเลจ แห่งมหาวิทยาลัยเท็กซัส (Business College of The University of Texas. 2004 : 24) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบของการค้นหา การเลือกการจัดการระบบการสกัดและการนำเสนอสารสนเทศ เพื่อทำให้ความรู้ความเข้าใจของพนักงานในเรื่องที่สนใจเป็นพิเศษ

ดีขึ้น การจัดการความรู้จะทำให้องค์การธุรกิจได้รับความเข้าใจอย่างลึกซึ้งด้วยประสบการณ์ของตนเอง กิจกรรมของการจัดการความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดหา จัดเก็บ และใช้ความรู้ ให้เป็นไปอย่างมีระบบ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (Dynamic Learning) นอกจากนี้ยังใช้เพื่อการวางแผนกลยุทธ์และการตัดสินใจอีกด้วย

เบอร์เทล (Bertels. 2004 : 28) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การบริหารจัดการองค์การธุรกิจเพื่อมุ่งไปสู่การสร้างฐานความรู้แห่งองค์การธุรกิจใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้แก่ การสร้างโครงสร้างองค์การธุรกิจที่ให้การสนับสนุนการจัดการความรู้ การอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกที่อยู่ในองค์การธุรกิจ หรือแม้กระทั่งการสร้างเครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้โดยให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมและการวางแผนเผยแพร่ความรู้

วีรวุธ มาฆะศิรานนท์ (2542 : 5) การจัดการความรู้เป็นกระบวนการบริหาร รูปแบบใหม่ที่เน้นด้านการพัฒนากระบวนงาน ควบคู่ไปกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยทุกกระบวนการจะต้องสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นผลมาจากการขยายวงของความรู้และการประสานความรอบรู้ที่มีตลอดทั่วทั้งองค์การตลอดเวลา องค์การที่มีการบริการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบก็จะเกิดโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาให้เป็นองค์การที่เปี่ยมไปด้วยการทำงานอย่างสร้างสรรค์ และองค์การนั้นสามารถเผชิญกับการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงได้ทุกรูปแบบ

วิจารณ์ พานิช (2546 : 3) ได้กล่าวว่า การจัดการความรู้นั้นเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน และกว้างขวางไม่สามารถให้นิยามได้ด้วยถ้อยคำสั้น ๆ ได้ ดังนั้นจึงให้คำนิยามไว้หลายข้อได้แก่

1. การจัดการความรู้ คือ การรวบรวม การจัดระบบ จัดเก็บและการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็นความรู้ โดยอาศัยเทคโนโลยีด้านข้อมูลและด้านคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการช่วยเพิ่มพลังในการจัดการความรู้

2. การจัดการความรู้เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งนี้การจัดการความรู้จะไม่ประสบผลสำเร็จถ้าไม่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งพฤติกรรมภายในองค์การเกี่ยวกับวัฒนธรรม รวมถึงพลวัตและวิธีการปฏิบัติมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมและสังคมมีความสำคัญต่อการจัดการความรู้อย่างยิ่ง

3. การจัดการความรู้ต้องอาศัยผู้รู้ในการตีความ และประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างนวัตกรรมและเป็นผู้นำทางในองค์การ รวมถึงต้องการผู้เชี่ยวชาญในสาขาใดสาขาหนึ่ง แนะนำวิธีประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ ดังนั้นกิจกรรมเกี่ยวกับคน ได้แก่ การดึงดูดคนดีและคนเก่ง การพัฒนาคน และการติดตามความก้าวหน้าของคนก็คือส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. การจัดการความรู้เป็นเรื่องของการเพิ่มประสิทธิผลขององค์การ การจัดการความรู้เกิดขึ้นเพราะมีความเชื่อว่าจะช่วยในเรื่องการสร้างความมีชีวิตชีวาและความสำเร็จให้องค์การ รวมทั้งช่วยในการประเมินต้นทุนทางปัญญา และผลสาเร็จของ การประยุกต์ให้การจัดการความรู้เป็นดัชนีบอกว่าองค์การมีการจัดการความรู้อย่างได้ผลหรือไม่

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2549 : 5-7) การจัดการความรู้ (อังกฤษ: Knowledge management - KM) คือ การรวบรวม สร้าง จัดระเบียบ แลกเปลี่ยน และประยุกต์ใช้ความรู้ในองค์กร โดยพัฒนาระบบจาก ข้อมูล ไปสู่ สารสนเทศ เพื่อให้เกิด ความรู้ และ ปัญญา ในที่สุด

ดังนั้นการจัดการความรู้ คือวิธีการจัดการสร้างความรู้ให้เป็นสินทรัพย์ขององค์การ ทั้งที่เป็น ความรู้สาธารณะและความรู้ที่ฝังแน่นหรือตกผลึกอยู่ที่ตัวบุคลากร โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ความรู้นั้นเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้งานได้จริง ของบุคลากรทุกระดับในองค์การ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและประโยชน์สูงสุดให้แก่องค์การ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการจัดการความรู้ สรุปได้ว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) นั้นเป็นกระบวนการ ที่ซับซ้อนมีหลายขั้นตอนในการนำความรู้ที่อยู่ในองค์การทั้งความรู้ที่ชัดแจ้ง เช่น ความรู้ที่อยู่ในรูปของเอกสาร และความรู้ที่ไม่ชัดแจ้ง เช่น ความรู้ในงาน ประสบการณ์ที่สะสมอยู่ในตัวบุคลากร ซึ่ง ล้วนแต่เป็นความรู้หรือขอมูลที่มีคุณค่าทำให้องค์การสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การได้ ความรู้เหล่านั้นจะต้องผ่านกระบวนการ อันได้แก่ การระบุความรู้หรือตรวจสอบความรู้ที่ต้องการ และจำเป็นต่อองค์การรวบรวมเพื่อให้ได้เป็นข้อมูล ทำการประมวลวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ และนำความรู้เหล่านั้นมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และสิ่งที่จะทำให้องค์การได้ใช้ประโยชน์ เหล่านั้น คือจะต้องจัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้กันระหว่างสมาชิกในองค์การ เพื่อให้ความรู้นั้น ถูกประยุกต์ใช้ ก่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการทำงาน สร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขันอย่างยั่งยืนให้แก่องค์การ

2. กระบวนการจัดการความรู้

มาร์ควอร์ด (Marquardt. 1996 : 23-29) ได้เสนอแนวคิดกระบวนการจัดการความรู้ไว้ ดังนี้

1. การแสวงหาความรู้ วิธีการให้ได้มาซึ่งความรู้ องค์การธุรกิจควรแสวงหาความรู้ที่มีประโยชน์ และมีผลต่อการดำเนินงานจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพทาง การแข่งขันทางธุรกิจ ซึ่งความรู้ที่มีประโยชน์และมีผลต่อการดำเนินธุรกิจทั้งจากแหล่งภายในและภายนอก อาจจะอยู่ในรูปของข้อมูล ความคิด การกระทำ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ในบุคลากรแต่ละส่วน แต่ในบางครั้งความรู้ที่แสวงหามาได้นั้นอาจจะยัง

ไม่สามารถที่จะนำมาใช้ได้ทันที อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนความรู้ดังกล่าวนั้นให้เข้ากับศักยภาพเดิมของบุคลากร หรืออาจจะต้องทำการพัฒนาความรู้ที่ได้รับมานั้นใหม่ ทั้งนี้โดยที่บุคลากร ทุก ๆ คน ทุก ๆ ฝ่ายต่างก็สามารถที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้ได้ ซึ่งรูปแบบของการพัฒนาความรู้อาจจะเกิดขึ้นมาจากภายใน หรืออาจจะอยู่ในรูปแบบอื่นๆ ที่แตกต่างกันออกไป อาทิ จากการที่บุคคลให้ความรู้ที่ตนมีอยู่กับผู้อื่น จากการนำความรู้ที่องค์การธุรกิจมีอยู่ผนวกเข้ากับความรู้ของแต่ละบุคคล จากการเรียนรู้โดยการปฏิบัติและการทดลอง และจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต เป็นต้น

2. การสร้างความรู้ เป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับแรงผลักดัน การหยั่งรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ควรอยู่ภายใต้หน่วยงานหรือบุคลากรในองค์การธุรกิจ ซึ่งหมายความว่าทุก ๆ คนสามารถเป็นผู้สร้างความรู้ได้ โดยมีรูปแบบต่าง ๆ ในการสร้างความรู้ ดังนี้ การที่บุคคลให้ความรู้ที่ตนมีอยู่กับผู้อื่น การนำความรู้ที่องค์การธุรกิจมีอยู่ผนวกเข้ากับความรู้ของแต่ละบุคคล การเรียนรู้โดยการปฏิบัติและการทดลอง และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต

3. การจัดเก็บและการค้นหาความรู้ ในการจัดการความรู้ องค์การธุรกิจต้องกำหนดสิ่งสำคัญที่จะเก็บไว้เป็นองค์ความรู้ และต้องพิจารณาถึงวิธีการในการเก็บรักษา และการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานในอนาคตตามความต้องการองค์การธุรกิจอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ต้องเก็บรักษาสิ่งที่องค์การธุรกิจเรียกว่าเป็นความรู้ไว้ให้ดีที่สุด และสามารถค้นหา เข้าถึง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานต่อไปได้อย่างสะดวก ด้วยการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลสารสนเทศ ผลสะท้อนกลับ การวิจัยและการทดลอง การจัดเก็บเกี่ยวข้องกับด้านเทคนิค เช่น การบันทึกเป็นฐานข้อมูล (Database) หรือการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน เป็นต้น ตลอดจนกระบวนการทางมนุษย์ เช่น การสร้างและการจดจำของปัจเจกบุคคล เป็นต้น

4. การกระจายความรู้และการใช้ประโยชน์ การทำให้ความรู้สามารถเข้าถึงบุคลากรในองค์กรทุกคนได้ง่ายและทั่วถึงอย่างเป็นระบบ โดยผ่านเทคโนโลยีที่เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นสำหรับองค์การธุรกิจ เนื่องจากองค์การธุรกิจจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น เมื่อความรู้มีการกระจายและถ่ายทอดไปอย่างรวดเร็วและเหมาะสมทั่วทั้งองค์การ การเผยแพร่และการใช้ประโยชน์จากความรู้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลไกด้านอิเล็กทรอนิกส์และเป็นเรื่องของการเคลื่อนที่ของสารสนเทศและความรู้ระหว่างบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งเป็นไปได้โดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ

วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ (2552 : 79-80) อธิบายไว้ว่า กระบวนการจัดการความรู้ คือ กระบวนการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูลสารสนเทศความคิดการกระทำตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรมและจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูล

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่องค์การจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและการถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่งทั้งองค์การอย่างสมดุล เป็นไปเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์การ ได้เสนอองค์ประกอบการจัดการความรู้ 4 ประการ

1. การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) เป็นการแสวงหาและรวบรวมจากแหล่งภายในองค์การ (Internal Collection of Knowledge) การได้มาซึ่งความรู้ต่าง ๆ จากภายในองค์การสามารถทำได้ ได้แก่ การให้ความรู้กับพนักงาน การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติ การดำเนินการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการปฏิบัติงานต่าง ๆ การแสวงหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งภายนอกองค์การ (External Collection of Knowledge)

การแข่งขันขององค์การต้องอาศัยความคิด และการสร้างสรรค์ด้วยข้อมูลสารสนเทศจากสภาพแวดล้อมภายนอกด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การใช้มาตรฐานเปรียบเทียบกับองค์การอื่น

1.2 การจ้างที่ปรึกษา

1.3 การเปิดรับข่าวสารจากหลากหลายสื่อ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ e-mail บทความ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น

1.4 การตรวจสอบแนวโน้มทาง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี

1.5 การรวบรวมข้อมูลจากลูกค้า คู่แข่งขันและแหล่งอื่น ๆ

1.6 การจ้างพนักงานใหม่

1.7 การร่วมมือกับองค์การอื่น ๆ เพื่อสร้างพันธมิตรและการร่วมลงทุน

2. การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) การสร้างความรู้ใหม่เกี่ยวข้องกับแรงผลักดันการหยั่งรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลการสร้างความรู้ใหม่ควรอยู่ภายใต้หน่วยงานหรือคนในองค์การ ซึ่งหมายความว่าทุก ๆ คนสามารถเป็นผู้สร้างความรู้ได้รูปแบบต่าง ๆ ในการสร้างความรู้มีดังนี้

2.1 บุคคลให้ความรู้ที่ตนมีอยู่กับผู้อื่น

2.2 การนำความรู้ที่องค์การมีอยู่ผนวกเข้ากับความรู้ของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิดเป็นความรู้ใหม่และมีการแบ่งปันทั่วทั้งองค์การ

2.3 ความรู้ที่ได้จากการรวบรวมและสังเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน รูปแบบนี้อาจจำกัดอยู่ที่ความรู้ที่มีอยู่แล้ว

2.4 ความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นการภายใน โดยการค้นพบของสมาชิกขององค์การเอง และมีกิจกรรมมากมายที่องค์การสามารถดำเนินการเพื่อสร้างความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.5 การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ

2.6 การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

2.7 การทดลอง ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจและโอกาสสำหรับการเรียนรู้

2.8 การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต

3. การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ (Knowledge Storage and Retrieval) ในการจัดการความรู้ องค์การต้องกำหนดสิ่งสำคัญที่จะเก็บไว้เป็นองค์ความรู้และต้องพิจารณาถึงวิธีการในการเก็บรักษาและการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความต้องการ องค์การต้องเก็บรักษาสิ่งที่องค์การเรียกว่า ความรู้ ไว้ให้ดีที่สุดไม่ว่าจะเป็นข้อมูลสารสนเทศ ตลอดจน ผลสะท้อนกลับ การวิจัยและการทดลอง ทั้งนี้การเก็บสะสมความรู้องค์การควรคำนึงถึงสิ่ง เหล่านี้

3.1 โครงสร้างและการจัดเก็บความรู้ควรเป็นระบบที่สามารถค้นหาและส่งมอบได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

3.2 จัดให้มีการจำแนกรายการต่าง ๆ

3.3 อาศัยการจัดการที่สามารถส่งมอบให้กับผู้ใช้ได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง ทันเวลาและเหมาะสมกับความต้องการ

4. การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ (Knowledge Transfer and Utilization) การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์จากความรู้มีความจำเป็นสำหรับองค์การ เนื่องจากองค์การจะได้เรียนรู้ได้ดีขึ้น เมื่อความรู้มีการกระจายและถ่ายทอดไปอย่างรวดเร็วและเหมาะสมทั่วทั้งองค์การ การถ่ายทอดความรู้โดยตั้งใจมีวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การสื่อสารด้วยการเขียน การฝึกอบรม การประชุมภายใน การสรุปข่าวสาร การสื่อสารภายในองค์การ การเยี่ยมชมงานต่าง ๆ ที่จัดเป็นกลุ่มตามความจำเป็น การหมุนเวียน / เปลี่ยนงาน และระบบพี่เลี้ยง

ส่วนการถ่ายทอดความรู้โดยไม่ตั้งใจนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอาจจะไม่รู้ตัวหรือเป็นการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการที่เกิดขึ้นในหน้าที่ที่ทำเป็นประจำอย่างไม่มีแบบแผน เช่น การหมุนเวียนงาน ประสบการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เล่าต่อกันมา คณะทำงาน เครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ

จะเห็นได้ว่า กระบวนการของการจัดการความรู้ประกอบไปด้วยแนวทางและขั้นตอนของการจัดการความรู้โดยต้องระบุประเภทของสารสนเทศที่ต้องการ ทั้งจากแหล่งข้อมูลภายในและภายนอก เพื่อเป็นการแยกแยะว่า ความรู้ชนิดใดที่ควรนำมาใช้ในองค์การธุรกิจ แล้วนำความรู้นั้นมากำหนดขั้นตอนของกระบวนการจัดการความรู้แต่ก่อนที่จะนำมาผลิตและเผยแพร่โดยการบริหารกระบวนการนั้น ผู้บริหารจะต้องเข้าใจวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนว่าองค์การธุรกิจต้องการให้บรรลุเป้าหมายอะไร สอดคล้องกับแนวคิดของวงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ (2550 : 79) ที่กล่าวว่า กระบวนการจัดการความรู้ คือ ขั้นตอนของการพัฒนาองค์ความรู้ในลักษณะองค์รวมอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบไป

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ด้วยการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ การจัดเก็บและการค้นหาความรู้และการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานทางธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจ ดังรายละเอียดในแผนภาพที่ 2 ดังนี้

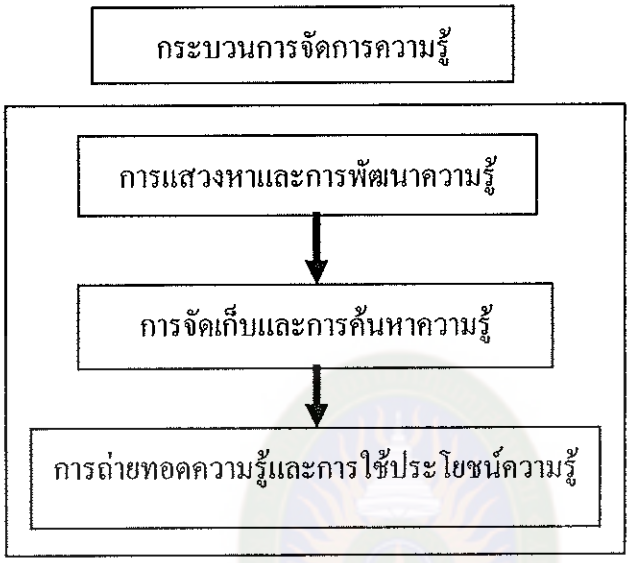

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนกระบวนการจัดการความรู้

ที่มา : วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ (2552 : 79-80)

จากที่ได้ศึกษากระบวนการจัดการความรู้ สรุปได้ว่า กระบวนการจัดการความรู้ คือ การรวบรวมความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) อย่างเป็นระบบ และการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรม และจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่องค์การจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การแสวงหาและการพัฒนาความรู้ การจัดเก็บและการค้นหาความรู้ การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์การ

ผู้วิจัยได้นำแนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการความรู้ มาใช้ในการตั้งแบบสอบถามนักท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบจุดอ่อนและจุดแข็งในองค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น สาร” และทำการการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรม และจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่องค์การจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้

ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การแสวงหาและการพัฒนาความรู้ การจัดเก็บและการค้นหาความรู้ การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์การต่อไปในอนาคต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ศุภวงศ์ โหมวานิช (2543 : 97-100) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์และประสิทธิภาพการสื่อสารการตลาดขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวออสเตรเลียในประเทศไทย พบว่า องค์การ ฯ ใช้แนวทางการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ โดยกำหนดให้ประเทศออกเตรเลียเป็นสินค้ามีตราสินค้าว่า ตราออสเตรเลีย (Brand Australia) มีหน้าที่หลักในการนำประเทศออสเตรเลียออกสู่ตลาดนานาชาติ เพื่อเป็นจุดหมายของนักท่องเที่ยวประเทศเลือกเดินทางไปเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวออสเตรเลียทุกคน มีแนวทางในการปฏิบัติงานโดยการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน แสดงความเป็นผู้นำ ความเป็นมืออาชีพ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความเป็นเลิศทุกด้าน รวมทั้งการอบรมประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยวและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและสังคมอันเป็นเอกลักษณ์ขององออสเตรเลีย องค์การ ฯ ใช้ยุทธ์ในการสื่อสารการตลาด โดยแบ่งกิจกรรมการสื่อสารเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมที่ทำกับกลุ่มผู้บริโภคโดยผ่านสื่อมวลชน และจัดกิจกรรมพิเศษประสิทธิภาพขององค์การโดยแบ่งประเมินของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง พบว่า สื่อมวลชนประเมินว่าองค์การฯ ทำงานมีประสิทธิภาพดีมาก มีกิจกรรมการสื่อสารการตลาดอย่างต่อเนื่อง บริษัททัวร์ประเมินว่าองค์การทำงานได้ในระดับดีและดีมาก ให้ความช่วยเหลือข้อมูลข่าวสารครบถ้วน ทำกิจกรรมหลากหลายประเภทและมีความต่อเนื่อง กลุ่มนักท่องเที่ยวประเมินว่ามีความรู้ความเข้าใจ ความชอบและความต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวประเทศออสเตรเลียในอัตราที่สูง

บูรณศักดิ์ ฤกษ์สำรวจ (2544 : 79-85) ได้ศึกษาการประเมินผลนโยบายองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวในปีท่องเที่ยวไทย 2543 : ศึกษาเฉพาะสำนักงานภาคกลางเขต 5 ผลการศึกษาพบว่า องค์กรของ ททท. สำนักงานภาคกลาง เขต 5 มีการปรับปรุงในด้านบุคลากร ได้แก่ การปรับปรุงในด้านการทำงาน การปรับปรุงในด้านการมีส่วนร่วมและการเข้ากับสภาวะแวดล้อม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร PAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ได้ดีปานกลาง สำหรับการประเมินผลนโยบายขององค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ การประเมินผลในด้านการบริหารจัดการ การวางแผน การจัดกิจกรรม และโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบาย และเป้าหมายของโครงการปีท่องเที่ยวไทย 2543 พบว่า มีการเตรียมความพร้อมขององค์การ และมีการดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมาย ทำให้ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในปีท่องเที่ยวไทย 2543 โดยภาพรวมทั้งจังหวัดตราด ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลนโยบายองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ปัญหางบประมาณที่ไม่เพียงพอและมีอยู่อย่างจำกัด จำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอกับภาระงานและขนาดพื้นที่รับผิดชอบ ปัญหาในเรื่องการประสานงาน และขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนปัญหาคนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยว ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในปีท่องเที่ยวไทย 2543

สุดารัตน์ นาคประกอบ (2546 : 88-92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการอุทยานแห่งชาติป่าหินงามเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย สรุปได้ว่าลักษณะพื้นที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดชัยภูมิ ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก เนื่องจากได้รับข่าวสารจาก NGO และสื่อโทรทัศน์และชุมชนต้องการให้มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ ต้องการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและต้องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน สำหรับการปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหน่วยงานหลักคือ เจ้าหน้าที่ป่าไม้และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากขาดบุคลากร งบประมาณและอุปกรณ์ การเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนตามบทบาทหน้าที่ พบว่าผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีส่วนร่วมมากนักในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามดังนั้นเพื่อให้เกิดกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรที่จะมีการดำเนินการใน 3 ลักษณะ คือ (1) จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำกรอบแผนงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (2) จัดตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (3) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติโดยอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งประยุกต์หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ IUCN และหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติ ได้แก่ การเข้าร่วมทางด้านแหล่งท่องเที่ยวการคมนาคมขนส่ง การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่พัก/ร้านอาหาร ของฝากที่ระลึก และการเป็นมัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่น

อรรถพล จันทรสาขา (2547 : 91-96) ศึกษาความคาดหวังของประชาชนจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษา พบว่า ความ

คาดหวังของประชาชนจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 อยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ อายุและระดับการศึกษา และปัจจัยด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของประชาชนจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 จังหวัดมุกดาหาร

จิตติมา คนตรง (2547 : 101-103) ศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นไปในเชิงบวก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า จำนวนครั้งของการท่องเที่ยว และการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วน อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพความนิยมทางการท่องเที่ยวประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่สนใจ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ททท. และประสบการณ์หรือความเกี่ยวข้องกับ ททท. ไม่มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัทมเนตร นาคพันธ์ (2547 : 76-80) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อระดับความเหมาะสมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพศชาย มีอายุช่วง 15-25 ปี สถานภาพโสด อาชีพนักเรียน/นักศึกษา ศึกษาในระดับปริญญาตรี มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาทต่อเดือน ด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่า 1 ปีที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวเคยเดินทางไปเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติอื่น 1-5 ครั้ง จำนวนครั้งสูงสุดที่เคยมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ คือ 50 ครั้ง มากับกลุ่มเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม 2-5 คน พักค้างแรม 2 คืน มีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวและตั้งค่ายพักแรม เลือกมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพราะการคมนาคมสะดวกที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกดี นักท่องเที่ยวเห็นควรปรับปรุงมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวดและบริการด้วยความสุภาพ สำหรับระดับความเหมาะสมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สัมพันธ์กับการนำวัสดุท้องถิ่นมาใช้ในการก่อสร้างมากที่สุด การอำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมนันทนาการสัมพันธ์กับการนำวัสดุท้องถิ่นมาใช้รองลงมา การป้องกันผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวสัมพันธ์กับการรักษาสภาพเดิมของพื้นที่/เอกลักษณ์ท้องถิ่น และการเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมสัมพันธ์กับการรักษาสภาพเดิมของพื้นที่/เอกลักษณ์ของท้องถิ่นรอง ตามลำดับ นักท่องเที่ยวเห็นว่าการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้ง 4 ประเภท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาการพัฒนาเพื่อ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การพัฒนาเพื่อป้องกันผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว และการพัฒนาเพื่อความสะดวกสบายในการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ตามลำดับ

นันทิศา ภคฐานพสุ (2547 : 90-94) ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวที่ตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวที่ตลาดอินโดจีนมุกดาหาร ในรอบ 1 ปี จำนวน 1-3 ครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเพื่อชมทัศนียภาพลุ่มแม่น้ำโขง และ เลือกซื้อสินค้า โดยจะใช้ช่วงวันธรรมดาในการเดินทางมาท่องเที่ยว เดินทางมาโดยรถทัวร์นำเที่ยวพร้อมกับครอบครัวหรือญาติพี่น้อง และไม่นิยมพักค้างคืน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาทางภาคอีสาน ซึ่งจะพิจารณาให้ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมาตลาดอินโดจีนในระดับมาก ปัจจัยด้านราคา ด้านช่องทางการจำหน่าย อยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมาตลาดอินโดจีนในระดับน้อย จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยทางการตลาด พบว่า อายุที่แตกต่างกันรายได้ที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อด้านการประชาสัมพันธ์แตกต่างกัน

อรุโณทัย สิงหวราช (2549 : 80-89) ได้ศึกษา การจัดการความรู้ของบริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขตอุดรธานี ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้ 1. บุคลากรบริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขตอุดรธานี ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของบริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขตอุดรธานี โดยรวม และเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมากโดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการกำหนดความรู้และแหล่งความรู้ ด้านการพัฒนาและสร้างความรู้ใหม่ และด้านการนำความรู้ไปใช้ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือด้านการถ่ายทอดความรู้ 2. ผู้บริหารมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาความรู้น้อยกว่า พนักงานแต่เห็นด้วยด้านการนำความรู้ไปใช้มากกว่าพนักงานบุคลากรธนาคารเพศชาย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้โดยรวม และรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและสร้างความรู้ใหม่ และด้านการจัดเก็บความรู้ มากกว่าบุคลากรเพศหญิง บุคลากรที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาและปริญญาตรีมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้โดยรวมและรายด้าน 4 ด้านคือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการพัฒนาและสร้างความรู้ ด้านการถ่ายทอดความรู้ และด้านการจัดเก็บความรู้ มากกว่าบุคลากรที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และบุคลากรที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาความรู้ และด้านการนำความรู้ไปใช้มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ 6 – 10 ปี ($p<0.5$) ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปีมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพียงด้านการนำความรู้ไปใช้ มากกว่าบุคลากรที่มี

ประสบการณ์ 6 – 10 ปี สำหรับบุคลากรที่มีสถานภาพ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของบริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขตอุดรธานี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน($p>0.5$)

โดยสรุป บุคลากรบริษัท ธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) มีการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อสนเทศที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางการปรับปรุงการจัดการความรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการทำงานของธนาคารมากขึ้น

จิราพร ชายสวัสดิ์ (2550 : 75-78)ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อขั้นตอนการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ "ปานกลาง" เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้และการค้นหาความรู้ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ "มาก" ส่วนด้านการเข้าถึงความรู้,ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้,ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้และด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ในระดับ "ปานกลาง"

พงษ์ศิลป์ สูงแข็งราช (2551 : 67-80) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในหน่วยธุรกิจลูกค้าผู้ประกอบการ 2 ร้อยเอ็ด บมจ.ธนาคารกสิกรไทย.ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1. ด้านการบริการความรู้ทางธุรกิจแก่ลูกค้า ก่อนการดำเนินการพัฒนาพนักงานในทีมธุรกิจลูกค้าผู้ประกอบการ 2 ร้อยเอ็ด ไม่มีการให้บริการความรู้แก่ลูกค้าหรือการให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินธุรกิจทำให้จำนวนลูกค้ามาใช้บริการน้อย หลังการพัฒนา พบว่า การออกให้บริการความรู้แก่ลูกค้า สามารถดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการให้บริการความรู้ โดยนำสารสนเทศของธนาคารมาช่วยเสริมการบริการ และการเตรียมความพร้อมด้านเอกสารทางธุรกรรมของลูกค้าธนาคารในขณะที่พนักงานออกให้บริการในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ทำให้สามารถบริการได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มจำนวนลูกค้าให้มาใช้บริการของธนาคารมากขึ้น 2. ด้านการบริการหลังการขาย ก่อนการดำเนินพัฒนาพนักงานในทีมธุรกิจลูกค้าผู้ประกอบการ 2 ร้อยเอ็ด มีการติดตามหลังการขายไม่เป็นระบบทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณในการติดตามหนี้ และเกิดความรู้สึกทางด้านลบของลูกค้าต่อการติดตามหลังการขาย พนักงานที่มีประสบการณ์สูงกว่าจะให้บริการได้ดีกว่าพนักงานที่มีประสบการณ์น้อยกว่า และไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างพนักงานทำให้ทีมธุรกิจพัฒนาได้ช้า เมื่อดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการจัดการความรู้แล้ว พบว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพนักงานเกี่ยวกับความรู้ด้านการบริการหลังการขาย ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งการนำระบบสารสนเทศทางการสื่อสารมาร่วมด้วยในการบริการหลังการขาย ทำให้พนักงานสามารถบริการหลังการขายได้ดีขึ้น ทำงานเป็นระบบและส่งเสริมธุรกิจของ

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
HUACHIEW CHALERMPRAKIET UNIVERSITY

ลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ พนักงานทุกคนในทีมธุรกิจมีฐานความรู้ในการให้บริการหลังการขาย ลูกค้ามีความพึงพอใจในบริการ

โดยสรุป การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถให้บริการความรู้แก่ลูกค้าทั้งธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ดีขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริการความรู้ทางธุรกิจแก่ลูกค้าและการบริการหลังการขาย บุคลากรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานธุรกิจธนาคาร ในการพัฒนาทั้ง 2 ด้านที่กล่าวมาหากมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มากขึ้น จะสามารถช่วยให้การพัฒนาทีมธุรกิจทำได้อย่างรวดเร็วประหยัดเวลาในการดำเนินการสร้างองค์ความรู้การทำงานเกิดความสามัคคีและการช่วยเหลือกัน สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมต่อไป คือ การพัฒนาการส่งเสริมการสร้างฐานความรู้ของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการขายการให้บริการแบบครบวงจร

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ลักษ์ (Luk. 1997 : 79-83)ได้ทำการศึกษาเรื่อง An examination of the role of marketing culture in service quality ซึ่งในการวิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างภายในประเทศฮ่องกงออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) สำรวจจากพนักงานบริษัทนำเที่ยวประเภทต่างประเทศ (Outbound) ที่มีพนักงานในองค์กรมากกว่า 20 คน ขึ้นไป จำนวน 100 บริษัท 2) สำรวจจากลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางกลับมาจากการเดินทาง โดยใช้บริการ นำเที่ยวแบบเหมาจ่าย แบบ Outbound เป็นเวลาไม่เกินสองอาทิตย์ เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยการสุ่มแบบบังเอิญโดยการสัมภาษณ์ สำหรับพนักงานบริษัทนำเที่ยว และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ สาหรับลูกค้า พบว่า นำบริษัทนำเที่ยว ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน จะให้ความสำคัญการเข้าใจวัฒนธรรมของลูกค้า และการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับบริษัทนำเที่ยว โดยฝึกฝนพนักงานให้สร้างความใกล้ชิดกับลูกค้าให้มากที่สุด สังเกตวัฒนธรรม บุคลิกลักษณะเด่นของลูกค้า เพื่อนำมาประยุกต์ในการสร้างมาตรฐาน ในการบริการ ในลูกค้ามีความพอใจมากที่สุด พนักงานต้องมีทัศนคติที่ดีต่องานบริการ พนักงานต้องสามารถแก้ไขปัญหาได้เป็น อย่างดี ในการจัดทำโปรแกรมนำเที่ยวต้องใส่ใจถึงคุณภาพงานบริการและความพึงพอใจของลูกค้าเป็นหลักนอกจากนี้พนักงานต้องมีการสื่อสารที่ดี, มีความสามารถในการตอบคำถามต่าง ๆ พร้อมตอบสนองลูกค้าได้ตลอดเวลาโดยเฉพาะคำถามหรือการขอร้องที่เหนือความคาดหมาย

คลีโนสกี้และไกเทลสัน (Klenosky and Gitelson. 1998 : 66-70) ได้ศึกษาเรื่อง Travel agents' destinations โดยทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้จัดการบริษัทนำเที่ยว ผ่านระบบ

โทรศัพท์ จำนวน 260 บริษัทใน ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเป็นบริษัทนำเที่ยวที่เป็นตัวแทนจำหน่ายของสายการบินและเป็นสมาชิก ของ American Society Travel Agent การเก็บข้อมูลเน้นคำถามเรื่องการแนะนำการวางแผนการ เดินทางท่องเที่ยวให้กับลูกค้า โดยผลการศึกษา พบว่า ประเภทของการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการเลือกจุดหมายปลายทาง และคำแนะนำจากบริษัทนำเที่ยวทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจในการเลือกมากขึ้นการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่เจาะจง เช่น การท่องเที่ยวประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม,การท่องเที่ยวคู่แต่งงานใหม่ หรือการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างจะได้รับการตอบกลับจากลูกค้าที่ดีและการจัดแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เหมือนใครทำให้มีประโยชน์ต่อการจัดรายการส่งเสริมการขายได้ดีกว่า คู่แข่งการแนะนำของบริษัทนำเที่ยวขึ้นอยู่ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อลูกค้า เช่น อายุของนักท่องเที่ยว ความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยวหรืองบประมาณในการท่องเที่ยวของลูกค้า การแนะนำ สามารถทำได้หลายวิธี คือ การแนะนำโดยบุคคล,โทรศัพท์, จดหมาย และอินเตอร์เน็ต เป็นต้น

ซาฟ์ฟี (Zappi. 2001 : 66-68) "German Travel Behavior and its Influence on International Tourism Trends" ตามที่ WTO คาดการณ์ว่าในปี 2020 เยอรมันจะเป็นชาติที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด ผู้ศึกษาจึงศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวของชาวเยอรมันและอิทธิพลของชาวเยอรมันที่มีผลต่อแบบแผนการท่องเที่ยวโลก โดยเฉพาะสิ่งที่ทำให้ชาวเยอรมันจัดอยู่ในกลุ่มเปิดเผย (Allocentric) นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของนักท่องเที่ยวทั่วโลกและของชาวเยอรมันและใช้ทฤษฎีพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในการวิเคราะห์การเลือกจุดหมายปลายทาง เนื่องจาก การเข้าใจถึงรูปแบบการท่องเที่ยวของชาวเยอรมันจะสามารถเข้าใจถึงรูปแบบการท่องเที่ยวของ โลกได้ และในทางตรงกันข้ามการศึกษาถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ชาวเยอรมันไม่เลือก แสดงว่าแหล่ง ท่องเที่ยวนั้นควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

บัสเลอร์ คาร์เทอร์และบรันน์ (Butler, Carter and Brunn. 2002 : 59-64) ศึกษาเรื่อง African American Travel Agents Travails 6 บริษัท ซึ่งเป็นสมาชิก Inter American and Survival โดยเก็บข้อมูลจากบริษัทนำเที่ยว จำนวน Travel Agents Society (ITAS) โดยทั้ง 6 บริษัท เป็นการบริหารงานโดย จัดนำเที่ยวให้กับชาว อเมริกัน- แอฟริกัน ที่ประสบความสำเร็จเป็นเวลานาน พบว่า บริษัทนำเที่ยวประสบความสำเร็จใน การบริหารงานค่อนข้างยาก และมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย ต้องมีการแก้ไขปัญหาในการบริหารงาน ของบริษัทนำเที่ยวตลอด ดังนี้ 1. สำรวจ และจดบันทึก จำนวนบริษัทนำเที่ยวที่กลุ่มเป้าหมายเดียวกันและที่อยู่ของ ลูกค้าและแหล่งท่องเที่ยวที่ลูกค้าเดินทางมาท่องเที่ยว 2. ต้องศึกษาวิธีการซื้อตัวโดยสารและวางแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยว 3. ต้องใช้ระบบอินเตอร์เน็ตในการประชาสัมพันธ์คุณภาพการบริการของบริษัทให้มากขึ้นรวมทังการจัดรายการส่งเสริมการขายให้กับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม เช่น นักท่องเที่ยวเดินทางคนเดียว, กรุ๊ปทัวร์,

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การจัดเตรียมการต่าง ๆ และการเป็นผู้ติดต่อประสานงานที่ดี 4. ต้องติดตามบริษัทที่มีขนาดเล็ก โดยการจัดลำดับมาตรฐานให้เห็นอย่างชัดเจน โดย สมาคมที่น่าเชื่อถือ เพื่อขจัดปัญหาเรื่องราคาของสินค้าทางการท่องเที่ยว 5. ต้องมีการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป้าหมายที่ เกิดขึ้นตลอดเวลา

พูนและอดัมส์ (Poon and Adams. 2002 : 74-76) ศึกษาเรื่อง "How Germans Will Travel 2005" พบว่า ชาวเยอรมันเป็นกลุ่มตลาดที่มีการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศมากที่สุด แรงจูงใจในการเดินทางที่สำคัญคือเพื่อการพักผ่อน หลีกหนีจากชีวิตประจำวันและต้องการมีเวลาให้ตัวเองมาก ขึ้น กิจกรรมที่ชาวเยอรมันสนใจคือ ปีนเขา (Hiking), ปั่นจักรยาน (Biking), เล่นกอล์ฟ (Golf), การ ท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health and Fitness), การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel), ลองเรือ สำราญ (Cruises), กีฬาทางน้ำ (Water Sports) เป็นต้น กีฬาที่ได้รับความสนใจมากคือกอล์ฟ ในปี 1991 มีคนเล่นกอล์ฟ จำนวน 600,000 คน และคาดว่าในปี 2005 จะเพิ่มถึง 3,000,000 คน ซึ่งถือ เป็นโอกาสทางการตลาดของประเทศที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นกอล์ฟถูกกว่า เช่น ประเทศ อเมริกา เหนือ ออสเตรเลีย และเอเชียแปซิฟิก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่าการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวและแรงจูงใจที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจคือการรู้จักธรรมชาติของกลุ่มนักท่องเที่ยว เป็นสิ่งสำคัญที่จะเข้าใจแรงจูงใจ ในการท่องเที่ยวของเขา ความชอบ การรับรู้จุดหมายปลายทาง และเข้าถึงการเลือกจุดหมาย ปลายทางการท่องเที่ยวของเขา และที่สำคัญ นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาก ในการวางแผนการท่องเที่ยวสำหรับ นักท่องเที่ยวจึงควรพิจารณาถึงความสวยงามของธรรมชาติและความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสำคัญ นอกจากนั้นยังชี้ให้เห็นว่าการออกแบบและการจัดการผลิตภัณฑ์ ทางการท่องเที่ยวการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการท่องเที่ยวอย่างสูงยิ่งและยั่งยืน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้นำมากล่าวอ้างนี้ ผู้วิจัยใคร่ที่จะนำมาใช้ประกอบในส่วนของการวิเคราะห์ สรุป และอภิปรายผล โดยจะนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ได้แก่ 1) สำรวจ ค้นหา สถานที่ และค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน รวบรวมข้อมูล เส้นทาง ประวัติ ความสำคัญ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ 2) วางแผนพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกทำแผนพัฒนาทุกด้าน การอนุรักษ์ การป้องกันทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมด้านนันทนาการตามแหล่งท่องเที่ยว และการบริหารพัฒนาบุคลากร 3) จัดให้มีการดูแลรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว วางระบบในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินและสุขภาพอนามัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โดยเฉพาะที่พัก อาหาร และเครื่องดื่ม 4) การบริการและการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ดูแลบริการสาธารณะทุกด้านรวมทั้งระบบการจัดเก็บหรือทำลายขยะ การบำบัดน้ำเสีย การจัดเก็บผลประโยชน์ การจัดทำของที่ระลึกชุมชน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น อาสาสมัครประจำท้องถิ่น ที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยว 5) การทำประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยว เผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้แก่สาธารณชนผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ จดหมาย แผ่นพับ เป็นต้น ซึ่งนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์การท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการหลายท่าน มากำหนดเป็นกรอบในการศึกษา โดยนำกระบวนการจัดการความรู้ ของ วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ (2552 : 79-80) ที่ประกอบด้วย การแสวงหาและการพัฒนาความรู้ การจัดเก็บและการค้นหาความรู้ การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ และองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ศึกษาจาก หม่อมหลวงตุ้ย ชุมสาย และณิบพัน พรหมโยธี (2527 : 78-83) ; ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542 : 19-20) ที่ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว การคมนาคม ข้อมูลสารสนเทศ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการให้บริการ

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวที่จะประสบผลสำเร็จไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้นั้นต้องมีการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ตามแนวทางการอนุรักษ์ มีการบริหารจัดการที่ดีที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน มีการพิจารณาถึงขีดความสามารถสามารถที่จะรองรับได้ของพื้นที่และผลกระทบที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว สำหรับแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" จำเป็นต้องอาศัยหลักการจัดการเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งการนำหลักการแบ่งเขตจัดการพื้นที่มาใช้นั้น ทำให้สามารถกำหนดรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม โดยปัจจุบันได้มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้นำหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ไปใช้เป็นแนวทางจัดการพื้นที่ โดยมุ่งเน้นถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีบทบาทสำคัญที่จะสร้างและส่งเสริมให้ผู้ใช้ประโยชน์ จากการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ให้ความสนใจถึงการจัดการการท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้เป็นไปในทางที่ยั่งยืน ซึ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หากพื้นที่ใดได้นำหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไปใช้ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสมจะเกิดประโยชน์ต่อพื้นที่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายและยังนำไปสู่การพัฒนาที่มีความยั่งยืนไปด้วย

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพที่ 3

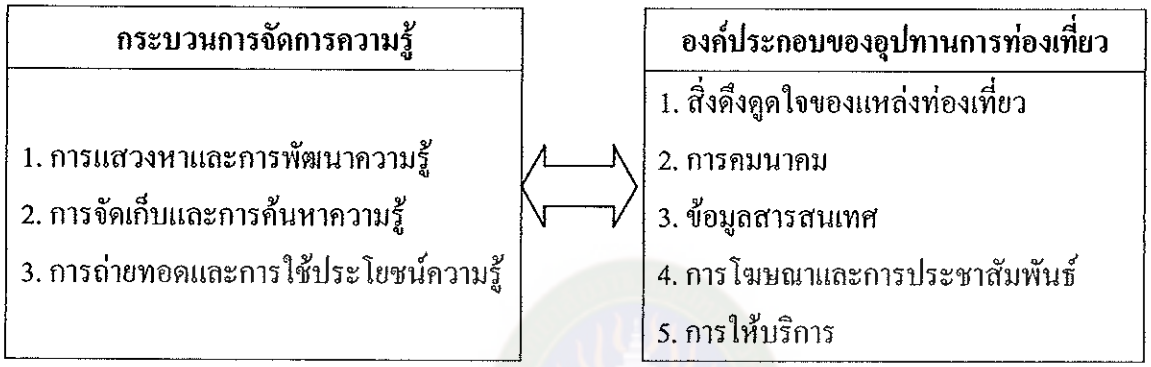

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อทราบถึงสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาความพร้อมแหล่งท่องเที่ยว ที่คาดว่าจะเป็นประโยชน์กับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ตามขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัย "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในระยะที่ 1

1.1 บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ประกอบด้วย 1.สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด 2.หอการค้าจังหวัด 3.ศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัด 4.สำนักงานจังหวัด 5.ประชาสัมพันธ์จังหวัด 6.แหล่งท่องเที่ยว จำนวน 124 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในระยะที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	สารคาม	กาฬสินธุ์	กลุ่มตัวอย่าง
1. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	8	7	11	6	**32**
2. หอการค้าจังหวัด	1	1	1	1	**4**
3. ศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัด	1	1	1	1	**4**
4. สำนักงานจังหวัด	1	1	1	1	**4**
5. ประชาสัมพันธ์จังหวัด	5	5	5	5	**20**
6. บุคลากรประจำแหล่งท่องเที่ยว ๆ ละ 3 คน	15	15	15	15	**60**
รวม	**31**	**30**	**34**	**29**	**124**

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในระยะที่ 2

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มผู้บริหารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" จำนวน 20 คน ดังตารางที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในระยะที่ 2

ผู้บริหาร	ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	สารคาม	กาฬสินธุ์	กลุ่มตัวอย่าง
1. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	1	1	1	1	**4**
2. หอการค้าจังหวัด	1	1	1	1	**4**
3. ศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัด	1	1	1	1	**4**
4. สำนักงานจังหวัด	1	1	1	1	**4**
5. ประชาสัมพันธ์จังหวัด	1	1	1	1	**4**
รวม	**5**	**5**	**5**	**5**	**20**

วิธีการวิจัย

เพื่อให้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ อุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" กระบวนการจัดการความรู้ขององค์กรที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยแบ่งระยะวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สำรวจเพื่อทราบถึงสภาพปัญหา อุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" และกระบวนการจัดการความรู้ขององค์กรที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความพร้อมแหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่การวิจัย 4 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ทำการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่าง จากตารางที่ 1

ระยะที่ 2 เสนอแนวทางพัฒนาที่ค้นพบเพื่อแก้ปัญหาที่พบในระยะที่ 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 20 คน

ผู้วิจัยสรุปขั้นตอนวิธีการวิจัย ดังแผนภาพที่ 4

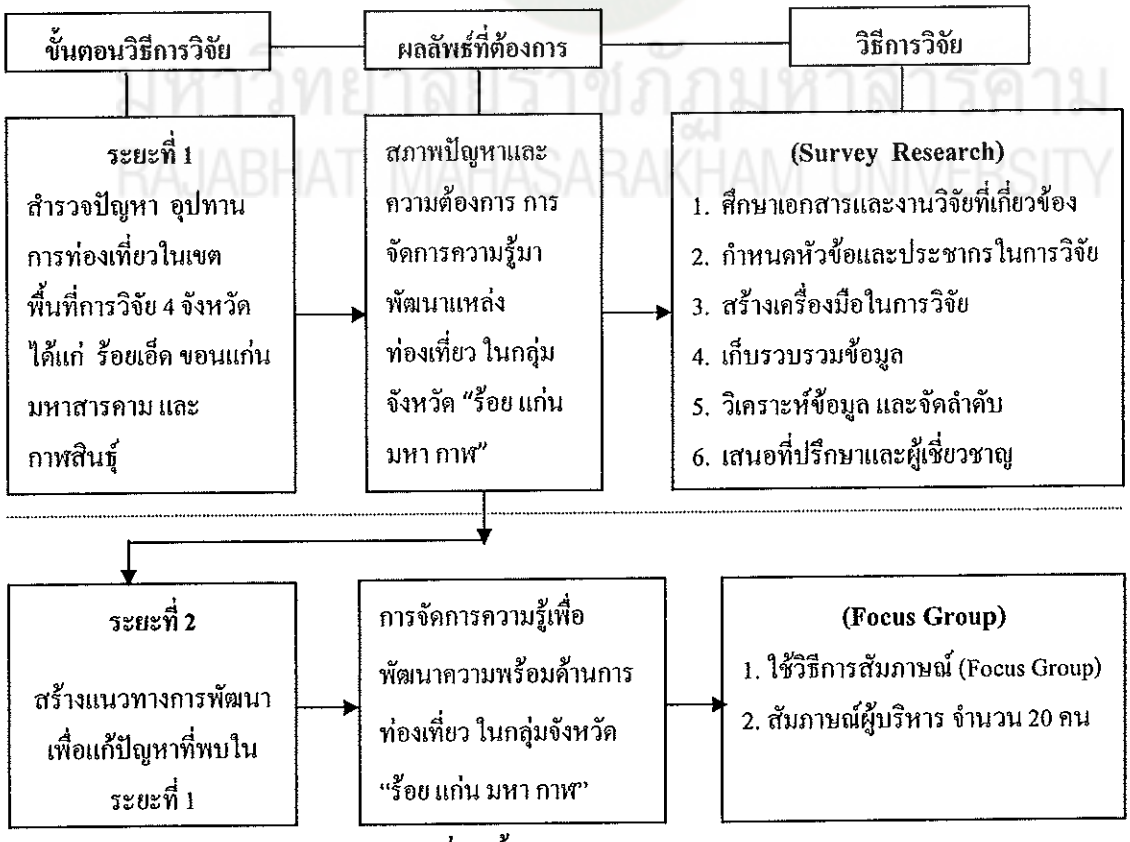

แผนภาพที่ 4 ขั้นตอนวิธีการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัย "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนวิธีการสร้างเครื่องมือต่อไปนี้

1. วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 เก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม จากเอกสารการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 72)

1.2 กำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีในการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3 สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าตามกรอบแนวคิดในการวิจัย " การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด ร้อย แก่น มหา กาฬ"

1.4 นำแบบสอบถาม (ฉบับร่าง) ที่สร้างขึ้นเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ความเหมาะสม และความถูกต้อง

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง ความถูกต้อง ชัดเจนของภาษา โดยใช้ IOC ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1.5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนศักดิ์ ศิริโสม การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (สถิติประยุกต์) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ การวัดและการประเมินผลการศึกษา ตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล

1.5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทรสมบัติ กศ.ด. (การบริหารและการพัฒนาการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาควิชาการบริหารการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล

1.5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ Ph.D. (Elementary Education) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย

1.6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง

1.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วตามคำแนะนำของที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยไปทดลอง (Try-out) กับบุคลากรสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 40 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.8 นำค่าที่ได้จากการสอบถามหาค่า IOC เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ได้ค่าความเที่ยงตรง ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .88

1.9 นำค่าที่ได้จากการสอบถามหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ t-test และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach ; อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .91

1.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. ลักษณะของเครื่องมือ

ในการวิจัย "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 เครื่องมือแบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ปลายเปิด – ปลายปิด สำหรับกลุ่มตัวอย่างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการความรู้ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

2.2.1 กระบวนการจัดการความรู้

2.2.2 องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว

2.2.3 การพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2.4 ปัญหา

2.2.5 ข้อเสนอแนะ

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth interview) เป็นรายบุคคลกับบุคคลที่รับผิดชอบงานหลักในแต่ละด้าน และใช้เทคนิคกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้บริหารซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยผู้วิจัยเน้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีบทบาทในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ได้แสดงความคิดเห็นในลักษณะของการสนทนา กับผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะวิธีการที่ทำให้เกิดการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์โดยการนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัย การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประสานการเก็บข้อมูลจากบุคลากร

3. นำแบบสอบถามไปสอบถามบุคลากรที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

4. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถาม แล้วนัดเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัย การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยจัดทำข้อมูล ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding form)

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามทั้งหมดมาบันทึกข้อมูลลงในระบบคอมพิวเตอร์ กำหนดการให้คะแนนแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 102) ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
มาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
น้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามของบุคลากรจากแหล่งท่องเที่ยว โดยการนำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกได้ ดังนี้

2.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลอุปทานการท่องเที่ยว และกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย		ระดับความคิดเห็น
4.51 - 5.00	หมายความว่า	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายความว่า	อยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายความว่า	อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายความว่า	อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายความว่า	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ กับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Correlation Coefficient (r) เพื่อหาค่าของความสัมพันธ์ และการแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พิจารณาที่ค่า (r) ค่า (r) มีค่าอยู่ระหว่าง -1 กับ +1 แล้วแบ่ง -1 กับ +1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ออกเป็นความสัมพันธ์น้อย (Weak) ปานกลาง (Moderate) และมาก (Strong) (Walsh Anthony. 1990 : 191; อ้างถึงใน สำเริง จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. 2547 : 439) ได้ช่วงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

ช่วงค่า r	แปลผล
- 0.75 < r < - 1.00	มีความสัมพันธ์มาก (Strong) ในเชิงลบ
- 0.25 < r < - 0.74	มีความสัมพันธ์ปานกลาง (Moderate) ในเชิงลบ
- 0.01 < r < - 0.24	มีความสัมพันธ์น้อย (Weak) ในเชิงลบ
r = 0	ไม่มีความสัมพันธ์
0.01 < r < 0.24	มีความสัมพันธ์น้อย (Weak) ในเชิงบวก
0.25 < r < 0.74	มีความสัมพันธ์ปานกลาง (Moderate) ในเชิงบวก
0.75 < r < 1.00	มีความสัมพันธ์มาก (Strong) ในเชิงบวก

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการสรุปประเด็น แจกแจงความถี่และอภิปรายพรรณนาความ

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการสรุปประเด็น และอภิปรายเชิงพรรณนาความ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ในการวิจัย "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่า IOC เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ *t*-test

1.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณหาค่าความสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการจัดการความรู้ และอุปทานการท่องเที่ยว สถิติที่ใช้ ได้แก่

2.1 การแจกแจงความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ($\overline{X}$)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (S.D.)

3. สถิติทดสอบความสัมพันธ์ ได้แก่

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้ กับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Correlation Coefficient (r) เพื่อหาค่าของความสัมพันธ์

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการสรุปประเด็น ทำการแจกแจงความถี่ และอภิปรายเชิงพรรณนาความ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่าง (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าผลต่าง (Standard Deviation)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)
Sig	แทน	ค่าความสำคัญทางสถิติ
**	แทน	ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ใช้ในการวิเคราะห์ระดับในการปฏิบัติงาน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษา ตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอุปทานการท่องเที่ยว และกระบวนการจัดการความรู้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ กับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Correlation Coefficient (r)

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการสรุปประเด็น และอภิปรายเชิงพรรณนาความ

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการสรุปประเด็น และอภิปรายเชิงพรรณนาความ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และถิ่นที่อยู่ ซึ่งจะนำเสนอข้อมูลเป็นจำนวน และร้อยละ ดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และถิ่นที่อยู่

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 144)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	63	43.8
หญิง	81	56.3
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	31	21.5
21 – 25 ปี	35	24.3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 144)	ร้อยละ
26 – 35 ปี	10	6.9
36 – 45 ปี	34	23.6
46 – 55 ปี	24	16.7
56 ปีขึ้นไป	10	6.9
3. สถานภาพการสมรส		
โสด	54	37.5
สมรส	90	62.5
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าอนุปริญญา	55	38.1
อนุปริญญา	41	28.5
ปริญญาตรี	26	18.1
ปริญญาโท	14	9.7
ปริญญาเอก	8	5.6
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	42	29.2
5,001 – 15,000 บาท	54	37.5
15,001 – 25,000 บาท	25	17.4
มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป	23	16.0
6. ถิ่นที่อยู่		
ภาคเหนือ	21	14.6
ภาคกลาง	37	25.7
ภาคใต้	9	6.3
ภาคตะวันออก	15	10.4
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	62	43.1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8

อายุ ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 21 - 25 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 รองลงมา คือ อายุ 36 – 45 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6, อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5, อายุ 46 – 55 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7, อายุ 26 – 35 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9,และ อายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9

สถานภาพการสมรส ส่วนใหญ่สมรส จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมา คือ โสด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5

ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ต่ำกว่าอนุปริญญา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมา คือ ระดับอนุปริญญา จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 ,ระดับปริญญาตรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 ,ระดับปริญญาโท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7,ระดับประถมศึกษาและระดับปริญญาเอก จำนวน 8 คน เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 5.6

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 5,001 – 15,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา คือ มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 25,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 และมีรายได้มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0

ถิ่นที่อยู่ ส่วนใหญ่มีถิ่นอาศัยอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงมา คือ มีถิ่นอาศัยอยู่ภาคกลาง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7, มีถิ่นอาศัยอยู่ภาคเหนือ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6, มีถิ่นอาศัยอยู่ภาคตะวันออก จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4, และมีถิ่นอาศัยอยู่ภาคใต้ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยจำแนก ความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว และความคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งจะนำเสนอในรูปตารางวิเคราะห์ ด้วยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังแสดงในตารางที่ 4 – 13 ต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ในภาพรวม เป็นรายด้าน

องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	4.03	0.86	มาก
ด้านการคมนาคม	3.94	1.20	มาก
ด้านข้อมูลสารสนเทศ	4.05	0.89	มาก
ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	3.59	0.95	มาก
ด้านการบริการ	4.04	0.87	มาก
รวม	**3.92**	**0.95**	**มาก**

จากตารางที่ 4 พบว่า บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 0.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านข้อมูลสารสนเทศ ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.89) ด้านการบริการ ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.87) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.86) ด้านการคมนาคม ($\overline{X}$ = 3.94, S.D.=1.20) และด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ($\overline{X}$ = 3.59, S.D.= 0.95) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย เช่น โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์สถานประจำจังหวัด	4.50	0.57	มาก
2.แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพที่สมบูรณ์	4.28	0.79	มาก
3.สถานที่ท่องเที่ยวมีข้อมูลประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจให้ศึกษา	4.59	0.50	มากที่สุด
4. สถานที่ท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่ทำให้เพลิดเพลินกับการชมแหล่งท่องเที่ยว เช่น การจัดซุ้มนิทรรศการ การแสดงละคร แสง สี เสียง ในวันสำคัญ	3.19	1.26	ปานกลาง
5.รูปแบบของกิจกรรมเสริมการเรียนรู้มีความหลากหลาย เช่น มีกิจกรรมตอบคำถามรับของที่ระลึก นิทรรศการความเป็นมาจากอดีต-ปัจจุบัน	3.58	1.19	มาก
รวม	**4.03**	**0.86**	**มาก**

จากตารางที่ 5 พบว่า บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ มาก 3 ข้อ ปานกลาง 1 ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ สถานที่ท่องเที่ยวมีข้อมูลประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจให้ศึกษา ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.50) แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย เช่น โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์สถานประจำจังหวัด ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.57) แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพที่สมบูรณ์ ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.79) รูปแบบของกิจกรรมเสริมการเรียนรู้มีความหลากหลาย เช่น มีกิจกรรมตอบคำถามรับของที่ระลึก นิทรรศการความเป็นมาจากอดีต-ปัจจุบัน ($\overline{X}$ = 3.58,S.D. = 1.19) และสถานที่ท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่ทำให้เพลิดเพลินกับการชมแหล่งท่องเที่ยว เช่น การจัดซุ้มนิทรรศการ การแสดงละคร แสง สี เสียง ในวันสำคัญ ($\overline{X}$ = 3.19, S.D. = 1,26) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการคมนาคม	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเข้าถึงได้หลายทาง	4.14	1.22	มาก
2.เส้นทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย	3.38	1.69	ปานกลาง
3.มีป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่างๆ โดดเด่นและอ่านง่ายเพื่อความสะดวกในการเดินทาง	3.53	1.46	มาก
4.การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้เป็นไปด้วยความสะดวกสบายและความปลอดภัย	4.05	1.00	มาก
5.จัดบริเวณที่จอดรถให้เพียงพอละปลอดภัยในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เช่น มีพนักงานรักษาความปลอดภัย	4.59	0.61	มากที่สุด
รวม	**3.94**	**1.20**	**มาก**

จากตารางที่ 6 พบว่า บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.94, S.D. = 1.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ มาก 3 ข้อ ปานกลาง 1 ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ จัดบริเวณที่จอดรถให้เพียงพอละปลอดภัยในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เช่น มีพนักงานรักษาความปลอดภัย ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.61) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเข้าถึงได้หลายทาง ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 1.22) การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้เป็นไปด้วยความสะดวกสบายและความปลอดภัย ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 1.00) มีป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่างๆ โดดเด่นและอ่านง่ายเพื่อความสะดวกในการเดินทาง ($\overline{X}$ = 3.53, S.D. = 1.46) เส้นทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย ($\overline{X}$ = 3.38, S.D. = 1.69) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ด้านข้อมูลสารสนเทศ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านข้อมูลสารสนเทศ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.มีวิธีการนำเสนอข้อมูล/เรื่องราวของจังหวัดในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ที่น่าสนใจ เช่น การเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์	4.78	0.41	มากที่สุด
2.มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดในกลุ่ม"ร้อย แก่น มหา กาฬ" ที่หลากหลาย เช่น การนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดโดยรถราง	4.43	0.53	มาก
3.จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประจำแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ"	4.70	0.65	มากที่สุด
4.มีแหล่งสารสนเทศเข้าถึงได้ง่ายในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลแนะนำสถานที่	3.04	1.42	ปานกลาง
5.มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเสนอข้อมูลสารสนเทศแก่นักท่องเที่ยว	3.25	1.45	ปานกลาง
รวม	**4.04**	**0.89**	**มาก**

จากตารางที่ 7 พบว่า บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ด้านข้อมูลสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ มาก 1 ข้อ ปานกลาง 2 ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ มีวิธีการนำเสนอข้อมูล/เรื่องราวของจังหวัดในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ที่น่าสนใจ เช่น การเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.41) จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประจำแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ($\overline{X}$ = 4.70, S.D. = 0.65) มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ที่หลากหลาย เช่น การนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดโดยรถราง ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.53) มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเสนอข้อมูลสารสนเทศแก่นักท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 3.25, S.D.=1.45) มีแหล่งสารสนเทศเข้าถึงได้ง่ายในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลแนะนำสถานที่ ($\overline{X}$ = 3.04, S.D. = 1.42) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.มีการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย	2.87	1.38	ปานกลาง
2.มีความติดต่อสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อกับฝ่ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	2.98	1.35	ปานกลาง
3.มีการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ	3.90	1.03	มาก
4.เอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานต่างๆมีความเหมาะสม	3.77	0.41	มาก
5.มีแผนที่บอกสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆอย่างชัดเจน	4.45	0.58	มาก
รวม	**3.59**	**0.95**	**มาก**

จากตารางที่ 8 พบว่า บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.59, S.D. = 0.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ปานกลาง 2 ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ มีแผนที่บอกสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆอย่างชัดเจน ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.58) มีการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 1.03) เอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานต่างๆมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 3.77, S.D. = 0.41) มีความติดต่อสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อกับฝ่ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 2.98, S.D. = 1.35) และมีการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ($\overline{X}$ = 2.87, S.D. = 1.38) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ด้านการบริการ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการบริการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.การต้อนรับและการดูแลเอาใจใส่ ต่อผู้มาท่องเที่ยว	4.48	0.57	มาก
2.บุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน	3.09	1.36	ปานกลาง
3.เจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกการเดินทางแนะนำเส้นทางในแหล่งท่องเที่ยว	4.59	0.50	มากที่สุด
4.ที่พัก ห้องน้ำ สะอาดและเพียงพอต่อ ความต้องการของนักท่องเที่ยว	3.88	1.11	มาก
5.มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม สะอาดและถูกสุขอนามัยคอยบริการ	4.18	0.82	มาก
รวม	**4.04**	**0.87**	**มาก**

จากตารางที่ 9 พบว่า บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ด้านการบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ มาก 3 ข้อ ปานกลาง 1 ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ เจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกการเดินทางแนะนำเส้นทางในแหล่งท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.50) การต้อนรับและการดูแลเอาใจใส่ ต่อผู้มาท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.57) มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม สะอาดและถูกสุขอนามัย คอยบริการ ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.82) ที่พัก ห้องน้ำ สะอาดและเพียงพอต่อ ความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 3.88, S.D. = 1.11) และ บุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน ($\overline{X}$ = 3.09, S.D. = 1.36) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยรวม จำแนกเป็นรายด้าน

กระบวนการจัดการความรู้	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้	4.49	0.69	มาก
ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้	4.20	0.78	มาก
ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	4.32	0.79	มาก
รวม	**4.33**	**0.75**	**มาก**

จากตารางที่ 10 พบว่า บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.69) ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. = 0.79) และด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.78) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.การสร้างความรู้ใหม่ ๆ เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ	4.35	0.96	มาก
2.การค้นหาความรู้สามารถนำมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	4.34	0.94	มาก
3.การจำแนกความรู้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคลากรในองค์กร	4.52	0.61	มากที่สุด
4.ข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมมาได้ ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจแหล่งท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง	4.05	1.00	มาก

ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
5.การเปิดรับความรู้และนำองค์ความรู้ที่รวบรวมมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม	4.59	0.61	มากที่สุด
6.การพัฒนาความรู้เป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆให้เกิดขึ้นในองค์กร	4.77	0.43	มากที่สุด
7.การแลกเปลี่ยนความรู้เป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนางานและพัฒนาองค์กร	4.43	0.53	มาก
8.นำความรู้ที่พัฒนาแล้วอยู่ในตัวคนหรือที่จัดเก็บไว้มาให้พนักงานสืบค้นตามความต้องการที่จำเป็น ได้ทันที	4.70	0.65	มากที่สุด
9.การแสวงหาความรู้ใหม่อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้เกิดแนวคิดในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ	4.50	0.63	มาก
10.การพัฒนาการจัดการความรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาตัวเราและองค์กร หรือชุมชน	4.60	0.58	มากที่สุด
รวม	**4.49**	**0.69**	**มาก**

จากตารางที่ 11 พบว่า บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ มาก 5 ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 5 อันดับ ดังนี้ การพัฒนาความรู้เป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆให้เกิดขึ้นในองค์กร ($\overline{X}$ = 4.77, S.D. = 0.43) นำความรู้ที่พัฒนาแล้วอยู่ในตัวคนหรือที่จัดเก็บไว้มาให้พนักงานสืบค้นตามความต้องการที่จำเป็น ได้ทันทีที่ต้องการ ($\overline{X}$ = 4.70, S.D. = 0.65) การพัฒนาการจัดการความรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาตัวเราและองค์กร หรือชุมชน ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.58) การเปิดรับความรู้และนำองค์ความรู้ที่รวบรวมมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.61) การจำแนกความรู้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคลากรในองค์กร ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.61) และการแสวงหาความรู้ใหม่อย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เกิดแนวคิดในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ($\overline{X}$ = 4.50, S.D.=0.63) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.มีการรวบรวมความรู้เพื่อนำมาจัดเก็บเป็นฐานความรู้จากแหล่งความรู้ภายใน	4.63	0.77	มากที่สุด
2.มีการรวบรวมความรู้เพื่อนำมาจัดเก็บเป็นฐานความรู้จากแหล่งความรู้ภายนอกองค์กร	3.98	1.05	มาก
3.ท่านได้รับความรู้และเข้าฝึกอบรมในเรื่องการจัดการความรู้	4.13	0.69	มาก
4.ท่านมีช่องทางและได้แลกเปลี่ยนความรู้อย่างสม่ำเสมอ	3.83	0.56	มาก
5.ท่านนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ	4.20	0.68	มาก
6.ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการความรู้ในองค์กร	4.40	0.65	มาก
7.ท่านมีช่องทางและได้แลกเปลี่ยนความรู้อย่างสม่ำเสมอ	4.26	0.77	มาก
8.ท่านได้นำความรู้และกระบวนการจัดการความรู้ไปแลกเปลี่ยนกับคนรอบข้าง	4.43	0.65	มาก
9.การเก็บรวมการจัดการความรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาตัวเราและองค์กร หรือชุมชน	3.98	1.05	มาก
10.ท่านได้สะสมรวบรวมความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ	4.12	0.92	มาก
รวม	**4.20**	**0.78**	**มาก**

จากตารางที่ 12 พบว่า บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ มาก 9 ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 5 อันดับ ดังนี้ มีการรวบรวมความรู้เพื่อนำมาจัดเก็บเป็น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ฐานความรู้ จากแหล่งความรู้ภายใน ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.77) ได้นำความรู้และกระบวนการจัดการความรู้ไปแลกเปลี่ยนกับคนรอบข้าง ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.65) มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการความรู้ในองค์กร ($\overline{X}$ = 4.40, S.D. = 0.65) มีช่องทางและได้แลกเปลี่ยนความรู้อย่างสม่ำเสมอ ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = 0.77) และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.หน่วยงานถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางการประชุม	4.19	0.91	มาก
2.หน่วยงานถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางเว็บไซน์ของหน่วยงาน	4.26	0.92	มาก
3.หน่วยงานถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางป้ายประชาสัมพันธ์	4.40	0.67	มาก
4. ท่านนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาคนและงานในหน่วยงาน	3.92	0.88	มาก
5. ท่านได้นำความรู้จากการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน	4.41	0.69	มาก
6.การประเมินผลการจัดการความรู้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.73	มาก
7.ความรู้ที่มีในองค์กร มีการถ่ายทอด ถูกนำไปใช้ โดยบุคลากรทุกส่วน	4.31	0.79	มาก
8.การจัดการความรู้ในองค์กรสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน	4.54	0.66	มากที่สุด
9. การจัดการความรู้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานและพัฒนาคนในองค์กร	4.23	0.93	มาก
10. การจัดการความรู้สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร	4.43	0.75	มาก
รวม	**4.32**	**0.79**	**มาก**

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 13 พบว่า บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ มาก 9 ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 5 อันดับ ดังนี้ การจัดการความรู้ในองค์กรสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.66) การประเมินผลการจัดการความรู้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.73) การจัดการความรู้สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.75) ได้นำความรู้จากการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.69) และหน่วยงานถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางป้ายประชาสัมพันธ์ ($\overline{X}$ = 4.40, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Correlation Coefficient (r) ซึ่งนำเสนอในรูปตารางวิเคราะห์โดยรวมและจำแนกเป็นรายคู่ รายละเอียดในตารางที่ 14 – 29

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยรวม

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยรวม

	องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว	กระบวนการจัดการความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว	1.000	.597**	ปานกลาง
กระบวนการจัดการความรู้	.597**	1.000	ปานกลาง

**** P-value < .05**

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 14 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว กับกระบวนการจัดการความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง (r = .597**) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยจำแนกเป็นรายคู่

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวกับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้

	สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	การแสวงหาและการพัฒนาความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	1.000	.379**	ปานกลาง
การแสวงหาและการพัฒนาความรู้	.379**	1.000	ปานกลาง

**** P-value < .05**

จากตารางที่ 15 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวกับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง (r = .379**) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างการคมนาคมกับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้

	การคมนาคม	การแสวงหาและการพัฒนาความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
การคมนาคม	1.000	.489**	ปานกลาง
การแสวงหาและการพัฒนาความรู้	.489**	1.000	ปานกลาง

**** P-value < .05**

จากตารางที่ 16 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการคมนาคมกับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง (r = .489**) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสารสนเทศ กับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้

	ข้อมูลสารสนเทศ	การแสวงหาและการพัฒนาความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
ข้อมูลสารสนเทศ	1.000	.379**	ปานกลาง
การแสวงหาและการพัฒนาความรู้	.379**	1.000	ปานกลาง

** **P-value** < .05

จากตารางที่ 17 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสารสนเทศ กับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง (r = .379**) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์กับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

	การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	การแสวงหาและการพัฒนาความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	1.000	-.012	น้อย
การแสวงหาและการพัฒนาความรู้	-.012	1.000	น้อย

** **P-value** < .05

จากตารางที่ 18 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์กับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ มีความสัมพันธ์ ในทิศทางลบอยู่ในระดับน้อย (r = -.012) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริการกับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้

	การบริการ	การแสวงหาและการพัฒนาความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
การบริการ	1.000	.357**	ปานกลาง
การแสวงหาและการพัฒนาความรู้	.357**	1.000	ปานกลาง

** **P-value < .05**

จากตารางที่ 19 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริการกับการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง (r = .357**) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวกับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้

	สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	การจัดเก็บและการค้นหาความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	1.000	.361**	ปานกลาง
การจัดเก็บและการค้นหาความรู้	.361**	1.000	ปานกลาง

** **P-value < .05**

จากตารางที่ 20 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวกับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง (r = .361**) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างการคมนาคมกับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้

	การคมนาคม	การจัดเก็บและการค้นหาความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
การคมนาคม	1.000	.145	น้อย
การจัดเก็บและการค้นหาความรู้	.145	1.000	น้อย

**** P-value < .05**

จากตารางที่ 21 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการคมนาคมกับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับน้อย (r = .145) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสารสนเทศ กับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้

	ข้อมูลสารสนเทศ	การจัดเก็บและการค้นหาความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
ข้อมูลสารสนเทศ	1.000	.303**	ปานกลาง
การจัดเก็บและการค้นหาความรู้	.303**	1.000	ปานกลาง

**** P-value < .05**

จากตารางที่ 22 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ข้อมูลสารสนเทศ กับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง (r = .303**) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์กับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้

	การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	การจัดเก็บและการค้นหาความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	1.000	.135	น้อย
การจัดเก็บและการค้นหาความรู้	.135	1.000	น้อย

** **P-value** < .05

จากตารางที่ 23 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์กับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับน้อย (r = .135**) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริการกับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้

	การบริการ	การจัดเก็บและการค้นหาความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
การบริการ	1.000	.416**	ปานกลาง
การจัดเก็บและการค้นหาความรู้	.416**	1.000	ปานกลาง

** **P-value** < .05

จากตารางที่ 24 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริการ กับการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง (r = .416**) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้

	สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	1.000	.201*	น้อย
การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	.201*	1.000	น้อย

** **P-value** < .05

จากตารางที่ 25 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับน้อย (r = .201*) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างการคมนาคมกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้

	การคมนาคม	การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
การคมนาคม	1.000	.147	น้อย
การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	.147	1.000	น้อย

** **P-value** < .05

จากตารางที่ 26 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง การคมนาคมกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับน้อย (r = .147) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสารสนเทศกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้

	ข้อมูลสารสนเทศ	การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
ข้อมูลสารสนเทศ	1.000	.284**	ปานกลาง
การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	.284**	1.000	ปานกลาง

** **P-value < .05**

จากตารางที่ 27 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ข้อมูลสารสนเทศกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง (r = . 284**) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์กับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้

	การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	1.000	.094	น้อย
การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	.094	1.000	น้อย

** **P-value < .05**

จากตารางที่ 28 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์กับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับน้อย (r = . 094) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริการกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้

	การบริการ	การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
การบริการ	1.000	.187*	น้อย
การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้	.187*	1.000	น้อย

** **P-value < .05**

จากตารางที่ 29 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริการกับการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับน้อย (r = . 187*) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นวิธีสรุปเรียงตามลำดับความสำคัญตามความถี่ของความคิดเห็น

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อเสนอแนะทั้งหมด โดยนำเสนอแยกออกเป็นรายด้าน ดังรายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่ 30 – 37 ต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 30 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรมีข้อมูลประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษา เช่น เอกสารแผ่นพับ วารสารแผนที่แนะนำแหล่งท่องเที่ยว	57	51.82
2.	ควรปรับปรุงในส่วนของร้านขายของ และร้านสะดวกซื้อต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ให้มีทักษะในการพูดกับนักท่องเที่ยว	32	29.09
3.	ร้านขายของที่ระลึกและศูนย์การค้าของแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงคือการให้บริการ ควรมีความเสมอภาคกันของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มทุกวัยที่มาเที่ยว	21	19.09
	รวม	**110**	**100**

จากตารางที่ 30 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรมีข้อมูลประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษา เช่น เอกสารแผ่นพับวารสารแผนที่แนะนำแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 51.82 รองลงมา คือ ควรปรับปรุงในส่วนของร้านขายของ และร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ให้มีทักษะในการพูดกับนักท่องเที่ยว จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 29.09 และร้านขายของที่ระลึกและศูนย์การค้าของแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงคือการให้บริการ ควรมีความเสมอภาคกันทุกกลุ่มทุกวัยที่มาเที่ยว จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ19.09

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 31 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการคมนาคม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรสร้างสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอปลอดภัย	35	45.45
2.	ควรพัฒนาเส้นทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว	24	31.16
3.	ควรมีป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่างๆที่โดดเด่นและอ่านง่ายเพื่อความสะดวกในการเดินทาง	10	12.98
4.	ควรฟรีค่าธรรมเนียมทุกประเภท	8	10.38
	รวม	**77**	**100**

จากตารางที่ 31 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการคมนาคม ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรสร้างสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอควร และปลอดภัย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมา คือ ควรพัฒนาเส้นทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 31.16 ควรมีป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่โดดเด่นและอ่านง่ายเพื่อความสะดวกในการเดินทาง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.98 และควรฟรีค่าธรรมเนียมทุกประเภท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.38

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 32 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านข้อมูลสารสนเทศ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	มีการพัฒนาระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดย "รู้เขา รู้เรา" สร้างรูปแบบการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวให้สะดุดตา ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความสนใจ	11	13.75
2.	ควรจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประจำแหล่งท่องเที่ยว คอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	14	17.50
3.	รัฐควรสนับสนุนอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเสนอข้อมูลสารสนเทศแก่นักท่องเที่ยว เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์	43	53.75
4.	สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดทำ วีดีทัศน์ นำเสนอข้อมูล/เรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อที่หลากหลาย	12	15.00
	รวม	**80**	**100**

จากตารางที่ 32 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านข้อมูลสารสนเทศ ส่วนใหญ่เสนอว่า รัฐควรสนับสนุนอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเสนอข้อมูลสารสนเทศแก่นักท่องเที่ยว เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 รองลงมา คือ ควรจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประจำแหล่งท่องเที่ยว คอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดทำ วีดีทัศน์ นำเสนอข้อมูล/เรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อที่หลากหลาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ15.00 และมีการพัฒนาระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดย "รู้เขา รู้เรา" สร้างรูปแบบการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวให้สะดุดตา ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความสนใจ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 33 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	การประชาสัมพันธ์ควรจะมีวิธีการที่หลากหลายเพื่อแนะนำลูกค้าให้เกิดความเข้าใจในสถานที่ท่องเที่ยว และได้รู้จักความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	31	29.80
2.	ควรมีจุดรับเรื่องเสนอแนะตามจุดต่างๆ เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ	4	3.85
3.	ควรปรับปรุงเอกสารประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น นำเสนอให้กระชับและชัดเจน เสนอเป็นแผนที่ หรือรูปสัญลักษณ์ด้วยจะดีมาก	69	66.35
	รวม	**104**	

จากตารางที่ 33 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรปรับปรุงเอกสารประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวเช่น นำเสนอให้กระชับและชัดเจน เสนอเป็นแผนที่ หรือรูปสัญลักษณ์ด้วยจะดีมาก จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 66.35 รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์ควรจะมีวิธีการที่หลากหลายเพื่อแนะนำลูกค้าให้เกิดความเข้าใจในสถานที่ท่องเที่ยว และได้รู้จักความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 29.80 และควรมีจุดรับเรื่องเสนอแนะตามจุดต่าง ๆ เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 34 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการให้บริการ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	การบริการของพนักงานควรสนใจหรือบริการลูกค้าที่ไปติดต่อสอบถามและควรพูดจายิ้มแย้มแจ่มใส	36	33.33
2.	ควรเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการด้านการบริการรวมทั้งทำความเข้าใจกับขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของผู้มาเยือนด้วย	8	7.40
3.	ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนดำเนินการค้าในลักษณะของการส่งออกและนำเข้าสินค้าที่มีศักยภาพมาคอยบริการ	23	21.30
4.	ควรพัฒนา เรื่องการต้อนรับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจ เช่น การทักทายอย่างไทย ให้ความเป็นกันเองตามความเหมาะสม	41	37.97
	รวม	**108**	**100**

จากตารางที่ 34 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการให้บริการ ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรพัฒนา เรื่องการต้อนรับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจ เช่น การทักทายอย่างไทย ให้ความเป็นกันเองตามความเหมาะสม จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 37.97 รองลงมา คือ การบริการของพนักงานควรสนใจหรือบริการลูกค้าที่ไปติดต่อสอบถามและควรพูดจายิ้มแย้มแจ่มใส จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนดำเนินการค้าในลักษณะของการส่งออกและนำเข้าสินค้าที่มีศักยภาพมาคอยให้บริการ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 และควรเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการด้านการบริการรวมทั้งทำความเข้าใจกับขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของผู้มาเยือนด้วย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 35 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรมีที่ปรึกษาประจำพื้นที่ในการให้คำแนะนำด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด	46	36.22
2.	สร้างแรงดึงดูดทางการท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกันในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และขยายสู่ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ทั้งในเชิงนิเวศน์ มรดกโลก ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและศาสนาให้อยู่ในวงจรเดียวกัน	7	5.51
3.	ควรจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ในองค์กรเพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนางานและพัฒนาองค์กร อย่างน้อย เดือนละครั้ง	74	58.27
	รวม	**127**	**100**

จากตารางที่ 35 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ในองค์กรเพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนางานและพัฒนาองค์กร อย่างน้อย เดือนละครั้ง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 58.27 รองลงมา คือ ควรมีที่ปรึกษาประจำพื้นที่ในการให้คำแนะนำด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 36.22 และสร้างแรงดึงดูดทางการท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกันในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และขยายสู่ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ทั้งในเชิงนิเวศน์ มรดกโลก ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและศาสนาให้อยู่ในวงจรเดียวกัน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.51

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 36 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดเก็บความรู้และการค้นหาความรู้อย่างเป็นระบบ	24	21.81
2.	ควรนำความรู้และกระบวนการจัดการความรู้ไปแลกเปลี่ยนกับคนรอบข้าง และคนนอกองค์กร ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น BLOG เป็นต้น	31	28.18
3.	หน่วยงานท่องเที่ยวควรพัฒนาบุคลากร โดยการเข้าฝึกอบรมหรือเรียนรู้ในเรื่องการจัดการความรู้	55	50.00
	รวม	**110**	**100**

จากตารางที่ 36 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ ส่วนใหญ่เสนอว่า หน่วยงานท่องเที่ยวควรพัฒนาบุคลากร โดยการเข้าฝึกอบรมหรือเรียนรู้ในเรื่องการจัดการความรู้ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ควรนำความรู้และกระบวนการจัดการความรู้ไปแลกเปลี่ยนกับคนรอบข้าง และคนนอกองค์กร ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น BLOG เป็นต้น จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 28.18 และควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดเก็บความรู้และการค้นหาความรู้อย่างเป็นระบบ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 21.81

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 37 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด"ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรมุ่งเน้นด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ วัฒนธรรม และความเข้าใจอันดีผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว	21	24.13
2.	พัฒนาบุคลากร เช่น มัคคุเทศก์ ควรมีความรู้ในภาษาท้องถิ่น/พื้นบ้าน	32	36.78
3.	หน่วยงานควรมีวิธีการและช่องทางการถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ วารสาร หนังสือเวียน เป็นต้น	34	39.09
	รวม	**87**	**100**

จากตารางที่ 37 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ ส่วนใหญ่เสนอว่า หน่วยงานควรมีวิธีการและช่องทางการถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ วารสาร หนังสือเวียน เป็นต้น จำนวน 34 คน ร้อยละ 39.09 รองลงมา คือ พัฒนาบุคลากร เช่น มัคคุเทศก์ ควรมีความรู้ในภาษาท้องถิ่น/พื้นบ้าน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 และควรมุ่งเน้นด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ วัฒนธรรม และความเข้าใจอันดีผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.13

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็น การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

5.1 ประเด็น การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

5.1.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว ประเด็นเกี่ยวกับ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดโน้มน้าวใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวได้แก่ สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สิ่งดึงดูดใจประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และสิ่งดึงดูดแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการสนทนากลุ่ม ควรส่งเสริมและขยายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม / อารยธรรมให้กว้างกว่านี้ เช่น กลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ขยายเป็นวัฒนธรรมของ "ร้อย แก่น มหา กาฬ" และเพิ่มมิติของการท่องเที่ยวเป็น ศูนย์กลางการเอาใจใส่เกี่ยวกับการรักษาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่พักและสุขภาพ อาหารท้องถิ่น (Medical Care Center, Health and Resort Natural Tourism,Food) โดยหน่วยงานภาครัฐร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องร่วมวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1) ให้เกิดความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งเส้นทางการเดินทางเป็นภาษาสากล

2) สร้างระบบรักษาความปลอดภัยในการท่องเที่ยว หรือเกิดความไว้วางใจต่อการท่องเที่ยว

3) ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ในแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์

4) ต้องมีการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ และสวยงาม

5) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศทางการท่องเที่ยวระดับหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวของประเทศ

5.1.2 ด้านการคมนาคม ประเด็นเกี่ยวกับ ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้เป็นไปด้วยความสะดวกสบายและความปลอดภัย เช่น การคมนาคมทางบก การคมนาคมทางเรือ การคมนาคมทางอากาศ และการคมนาคมทางรถไฟ

ผลการสนทนากลุ่ม การคมนาคมขนส่ง ถนนหนทางในจังหวัดยังไม่ได้มาตรฐาน และมีน้อย เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ในชุมชนเมืองกับชนบทยังไม่มีมาตรฐาน ดังนั้นควรเร่งขยายและปรับปรุงถนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเส้นทางจากแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมต่อจังหวัด ซึ่งมีปริมาณการสัญจรเพิ่มมากขึ้น ระบบการขนส่งการเดินทางประจำแหล่งท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมมือจัดทำระบบขนส่งมวลชนขึ้นอีกทั้งจัดคู่มือการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้ง การจัดทำราคามาตรฐานและอบรมเรื่องมารยาทในการขับรถของพนักงานขับรถที่คอยบริการนักท่องเที่ยว อีกทั้งรณรงค์การมีวินัยจารจรของประชาชนในจังหวัดในการขับขี่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.1.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศ ประเด็นเกี่ยวกับ ข้อมูลที่ผ่านการเลือกสรรให้เหมาะกับการใช้งานได้ทันเวลาและอยู่ในรูปแบบที่ใช้ได้ นำมาผ่านกระบวนการประมวลผลและเสนอออกมาในรูปแบบที่ผู้ใช้รู้ และเข้าใจความหมายของข้อมูลจากสิ่งที่เห็น ประกอบด้วย ข้อมูล เอกสาร เสียง หรือรูปภาพต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดและนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจหรือตอบปัญหาต่าง ๆ ได้

ผลการสนทนากลุ่ม ควรพัฒนาเทคโนโลยีทางการท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ/การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอาทิ การประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยว การทำแผนที่และป้ายบอกทางที่ชัดเจน รวมถึงสื่อที่ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวในแต่ละจุดพัก และจัดตั้งศูนย์การช่วยเหลือนักท่องเที่ยว หรือการบริการนักท่องเที่ยวแบบครบวงจร (One stop service center) ที่อยู่กระจัดกระจายไปยังส่วนต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อลดขั้นตอนหรือลดการสับสนของการขอใช้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ

5.1.4 ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ประเด็นเกี่ยวกับ การสื่อสารจูงใจที่ผ่านสื่อโฆษณา เสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง เช่น เผยแพร่ชี้แจงให้ประชาชนทราบ ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย ตลอดจนเห็นด้วย กับวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานของหน่วยงาน และประสานความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับจุดมุ่งหมาย

ผลการสนทนากลุ่ม กลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ควรสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวคิดหลักภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ เป็นดินแดนแห่งการพักผ่อน และการท่องเที่ยวอารยธรรม / วัฒนธรรม / แหล่งธรรมชาติ / อาหาร / สุขภาพ และสร้างกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

5.1.5 ด้านการบริการ ประเด็นเกี่ยวกับ การกระทำที่อำนวยประโยชน์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการการปฏิบัติ อย่างเต็มใจ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการซ้ำอีก การบริการนั้นต้องเป็นการปฏิบัติต่อผู้รับบริการ เช่น การต้อนรับ การอำนวยความสะดวก และการดูแลเอาใจใส่

ผลการสนทนากลุ่ม

1) มาตรฐานและความหลากหลายของสินค้าและบริการ ของที่ระลึกควรเสริมสร้างความรู้ โดยการจูงใจให้จัดการประกวดแข่งขันระดับจังหวัดและระดับประเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2) เศรษฐกิจชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยว การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน อาทิ อาหารแปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการสร้างตราสัญลักษณ์ในการรับประกันคุณภาพของที่ระลึก "ร้อย แก่น มหา กาฬ" อันจะทำให้เกิดการสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม

3) สังคมวัฒนธรรม ควรเตรียมชุมชนโดยเน้นการจัดการแบบมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อาทิ การจัดเวทีเพื่อการฝึกอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจด้านการบริการและการต้อนรับนักท่องเที่ยว การพัฒนาผู้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวและการเพิ่มมัคคุเทศก์ท้องถิ่น รวมทั้งควรสร้างค่านิยมความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตพื้นบ้านแบบพอเพียง ตลอดจนพัฒนาสิ่งก่อสร้างที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของชาว "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้บันทึกภาพแห่งความประทับใจจากการได้มาเยือน

5.1.6 ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยว การร่วมมือแก้ไขปัญหาของสถานประกอบการ ปัญหาขยะสาธารณูปโภคทั้งระบบถนนไฟฟ้าสาธารณะ ประปา น้ำเสีย

ผลการสนทนากลุ่ม

1) สถานบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะโรงแรมที่พัก ที่มีมาตรฐาน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจรในจังหวัดยังไม่มีแม้แต่โรงแรมเดียว เป็นเหตุให้การท่องเที่ยวในจังหวัดส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเช้าไปเย็นกลับ เงินทุนหมุนเวียนหรือผลประโยชน์จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจึงมีน้อย

2) สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง น้ำประปา ยังไม่ได้มาตรฐานและเพียงพอ

3) ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากการทำลายทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจของนักท่องเที่ยว และการรองรับนักท่องเที่ยวในปริมาณมากเกินกว่าการฟื้นฟูของสิ่งแวดล้อม

4) สิ่งแวดล้อม ควรรณรงค์และขอความร่วมมือด้านการรักษาความสะอาดจากกลุ่มต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ริมลำคลอง อาทิ โรงงานอุตสาหกรรมและบ้านพักอาศัย รวมทั้งจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียและการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลอย่างเหมาะสม รวมถึงการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม นอกจากนี้ภาครัฐควรกำหนดให้ "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อสุขภาพและบังคับใช้อย่างจริงจัง

5) ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ/แหล่งท่องเที่ยว/สิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาดำเนินการ รักษา พักฟื้น และฟื้นฟู

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.1.7 ข้อเสนอแนะ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในประเด็นต่างๆ ขององค์ประกอบอุปทานการท่องเที่ยวเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

ผลการสนทนากลุ่ม

1) บุคลากรศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัดมีบุคลากรน้อย ต้องทำหน้าที่ทั้งสองด้าน (การท่องเที่ยวและกีฬา) ควรปรับโครงสร้าง การบริหารจัดการและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาใหม่

2) รณรงค์สร้างความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยไม่นำสิ่งของที่มีคุณค่าจากแหล่งท่องเที่ยวติดตัวกลับไปด้วย

3) กระตุ้นให้นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศหันมาสนใจลงทุนในธุรกิจโรงแรมและบริการ โดยใช้มาตรการจูงใจด้านภาษี ทั้งนี้เพื่อชักชวนให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศพักแรมในจังหวัดเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่สามารถพัฒนา และกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาของจังหวัดให้ดีขึ้นได้

4) พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นบ้าน ของที่ระลึก และจัดตั้งจุดจำหน่ายสินค้าดังกล่าวให้กับนักท่องเที่ยว โดยขอความร่วมมือผู้ประกอบการที่นำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดแวะพักเป็นจุดพักผ่อน ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในจังหวัดแล้ว ยังสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดด้านของที่ระลึกได้อีกด้วย

5.2 ประเด็น การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กระบวนการจัดการความรู้ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

5.2.1 กระบวนการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้พัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ตามองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวในด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้บริการ ได้หรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

ผลการสนทนากลุ่ม การพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" อย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งที่หน่วยงานควรตระหนักและให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น ๆ เนื่องจากการพัฒนาความรู้ในตัวบุคคล เป็นตัวบ่งชี้ที่จะผลักดันให้การพัฒนางานทุกงานบรรลุเป้าหมาย อาทิเช่น พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถด้านการให้บริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน,พัฒนาบุคลลากรมีความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ความสามารถ ด้านกฎหมายสถานประกอบการ สถานบริการ โรงแรม/ ที่พัก/การให้คำปรึกษา ,พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถด้านการจัดการท่องเที่ยว จากการพัฒนารายย่อย หรือรายบุคคลแล้วควรเสริมสร้างความเป็นทีมงานให้เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" อย่างเป็นระบบทั้งในและนอกองค์กร เพื่อให้งานพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการ ในลักษณะ School Based Management ซึ่งครอบคลุมการบริหารวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

5.2.2 กระบวนการจัดการความรู้ ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ พัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ตามองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ในด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้บริการได้หรือไม่ อย่างไรเพราะเหตุใด

ผลการสนทนากลุ่ม ผู้บริหารทุกระดับขององค์กร/หน่วยงาน ต้องให้ความสำคัญในการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ เนื่องจากแนวคิดที่ว่าความรู้แม้จะมีอยู่มากมาย แต่หากไม่มีการจัดเก็บที่ดีแล้วค้นหานำออกมาใช้อย่างเป็นระบบ ก็ไม่ต่างอะไรกับคัมภีร์ที่ถูกมัดขึ้นหิ้งบูชา ในยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง การจัดเก็บองค์ความรู้สะดวกมากขึ้น โดยการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ อย่างองค์ความรู้องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้บริการ หน่วยงานท่องเที่ยวหลายหน่วยงานก็มีระบบการจัดเก็บและเปิดให้ผู้ที่สนใจเข้าค้นหาความรู้ได้ตลอดเวลา โดยผ่านช่องทางการสื่อสารไร้พรมแดน และในส่วนขององค์กร/หน่วยงานควรสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรในองค์กรมีความตระหนัก เห็นความสำคัญขององค์ความรู้และมีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการการจัดการความรู้ ในการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ทันสมัย ใหม่เสมอ ตามรูปแบบที่ถนัดและเหมาะสม

5.2.3 กระบวนการจัดการความรู้ ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ พัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ตามองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ในด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และด้านการให้บริการ ได้หรือไม่ อย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการสนทนากลุ่ม การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ความรู้ อันเป็นส่วนประกอบของการจัดการองค์ความรู้ พบปัญหาอุปสรรค คือ ขาดงบประมาณในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน ,ผู้บริหารยังขาดความเข้าใจในกระบวนการจัดการความรู้และประโยชน์ของการจัดการความรู้ที่ถูกต้อง ทำให้กระบวนการผลักดันจัดการความรู้ยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่ ข้อเสนอแนะที่ควรเร่งดำเนินการ ได้แก่ ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้พอเพียง เดือนละ 1 ครั้ง, ควรจัดอบรมหลักสูตรจัดการความรู้ให้กับบุคลากรของหน่วยงานทุกระดับ ควรส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรที่มีผลการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ที่โดดเด่นและเป็นรูปธรรม

6. แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว

ผลการสนทนากลุ่ม

6.1 แหล่งท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีจุดเด่นด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและมีความงดงาม ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แนวทางการพัฒนาความพร้อม คือ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ, พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้มีความสมบูรณ์พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว, ส่งเสริมและสนับสนุนวิถีชีวิตชุมชนในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร วัฒนธรรม และสุขภาพ, ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรประจำแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว, สนับสนุนและบริการข้อมูลการท่องเที่ยวด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย

6.2 การคมนาคม ระบบขนส่งนักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ยังไม่มีความพร้อมเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงแหล่งดึงดูดใจต่าง ๆ ภายในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการพัฒนาความพร้อม คือ ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชน ช่วยกำกับดูแลระบบขนส่ง ระบบป้องกันและระบบรักษาความปลอดภัย สร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว

6.3 ข้อมูลสารสนเทศ ควรจัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยการจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัด ภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยข้อมูล เช่น 1. ข้อมูลทั่วไป 2. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 4. ที่พัก/การเดินทาง 5. เทศกาลประเพณี 6. ข้อมูลสินค้าทางเศรษฐกิจ 7.สินค้า OTOP

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6.4 การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักโดยการวางแผนการดำเนินงาน การสำรวจและรวบรวมข้อมูล และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อ ทุกรูปแบบและติดตามประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ (อินเตอร์เน็ต) ช่วยให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว

6.5 การบริการ กำหนดและตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการบริการของสถานประกอบการและยกระดับมาตรฐานของโรงแรมที่พัก ประชาชนชาวไทย/ชาวต่างชาติได้รับบริการในสถานบริการอย่างปลอดภัย ได้มาตรฐานและมีความพึงพอใจ พร้อมกันนี้ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการด้านการบริการการท่องเที่ยว

6.6 อื่น ๆ ควร สร้างระบบบริหารจัดการที่ดี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว, ส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้ดำรงคุณค่าและความยั่งยืน ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ,และรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนในจังหวัด เห็นความสำคัญในการสร้างความเป็นมิตรไมตรีกับนักท่องเที่ยว และสร้างความอบอุ่นให้กับผู้มาเยือนให้มีความประทับใจในความเป็นเจ้าบ้านที่ดี โดยการส่งเสริมสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้ กับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ องค์ประกอบอุปทานการท่องเที่ยว กระบวนการจัดการความรู้ขององค์กรที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความพร้อมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผู้วิจัยแบ่งระยะออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สำรวจเพื่อทราบถึงสภาพปัญหา อุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" และกระบวนการจัดการความรู้ขององค์กรที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความพร้อมแหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่การวิจัย 4 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ทำการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 เสนอแนวทางพัฒนาที่ค้นพบเพื่อแก้ปัญหาที่พบในระยะที่ 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้บริหาร จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" สามารถสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ตามลำดับไว้ ดังนี้

ระยะที่ 1 สำรวจเพื่อทราบถึงสภาพปัญหา อุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" และกระบวนการจัดการความรู้ขององค์กรที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความพร้อมแหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่การวิจัย 4 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ทำการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) ปรากฏว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมา คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.8 อายุ ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 18 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.3 รองลงมา คือ อายุ 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.6 ส่วนใหญ่สมรส คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมา คือ โสด คิดเป็นร้อยละ 37.5 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ต่ำกว่าอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมา คือ ระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 28.5,ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 18.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ในระหว่าง 5,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา คือ มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.2 ส่วนใหญ่มีถิ่นอาศัยอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงมา คือ ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.7

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 0.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านข้อมูลสารสนเทศ ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.89) ด้านการบริการ ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.87) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 4.03, S.D.= 0.86) ด้านการคมนาคม ($\overline{X}$ = 3.94, S.D. = 1.20) และด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ($\overline{X}$ = 3.59, S.D. = 0.95) ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.69) ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. = 0.79) และด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.78)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับปานกลาง (r = .584**) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ ในทิศทางลบในระดับน้อย (r = -.012**) และด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการบริการ มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ในทิศทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับปานกลาง (r = .477**) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการคมนาคม ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการความรู้ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ ในทิศทางบวกในระดับน้อย (r = .145**,.135**) และด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการบริการ มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ในทิศทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับปานกลาง (r = .325**) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์และด้านการบริการ มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ ในทิศทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" สรุปได้ ดังนี้

5.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรมีข้อมูลประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษา เช่น เอกสารแผ่นพับ วารสาร แผนที่แนะนำแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 51.82 รองลงมา คือ ควรปรับปรุงในส่วนของร้าน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขายของ และร้านสะดวกซื้อ ต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ให้มีทักษะในการพูดกับนักท่องเที่ยว จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 29.09 และร้านขายของที่ระลึกและศูนย์การค้าของแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงคือการให้บริการ ควรมีความเสมอภาคกันของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มทุกวัยที่มาเที่ยว จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ19.09

5.2 ด้านการคมนาคม ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรสร้างสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอควร และปลอดภัย จำนวน35 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมา คือ ควรพัฒนาเส้นทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 31.16 ควรมีป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่างๆที่โดดเด่นและอ่านง่ายเพื่อความสะดวกในการเดินทาง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ12.98 และควรฟรีค่าธรรมเนียมทุกประเภท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.38

5.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศ ส่วนใหญ่เสนอว่า รัฐควรสนับสนุนอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเสนอข้อมูลสารสนเทศแก่นักท่องเที่ยว เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 รองลงมา คือ ควรจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประจำแหล่งท่องเที่ยว คอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดทำ วีดีทัศน์นำเสนอข้อมูล/เรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อที่หลากหลาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 และมีการพัฒนาระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดย "รู้เขา รู้เรา" สร้างรูปแบบการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวให้สะดุดตา ดึงดูดให้เกิดความสนใจ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75

5.4 ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรปรับปรุงเอกสารประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวเช่น นำเสนอให้กระชับและชัดเจน เสนอเป็นแผนที่ หรือรูปสัญลักษณ์ด้วยจะดีมาก จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ66.35รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์ควรจะมีวิธีการที่หลากหลายเพื่อแนะนำลูกค้าให้เกิดความเข้าใจในสถานที่ท่องเที่ยว และได้รู้จักความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 29.80 และควรมีจุดรับเรื่องเสนอแนะตามจุดต่างๆ เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85

5.5 ด้านการให้บริการ ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรพัฒนา เรื่องการต้อนรับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความประทับใจ เช่น การทักทายอย่างไทย ให้ความเป็นกันเองตามความเหมาะสม จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 37.97 รองลงมา คือ การบริการของพนักงานควรสนใจหรือบริการลูกค้าที่ไปติดต่อสอบถามและควรพูดจายิ้มแย้มแจ่มใส จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนดำเนินการค้าในลักษณะของการส่งออกและนำเข้าสินค้าที่มีศักยภาพมาคอยให้บริการ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ21.30และควรเพิ่มขีดความสามารถของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
BANSOMDEJCHAOPHRAYA RAJABHAT UNIVERSITY

ผู้ประกอบการด้านการบริการรวมทั้งทำความเข้าใจกับขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของผู้มาเยือนด้วย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40

5.6 ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ในองค์กรเพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนางานและพัฒนาองค์กร อย่างน้อยเดือนละครั้ง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 58.27 รองลงมา คือ ควรมีที่ปรึกษาประจำพื้นที่ในการให้คำแนะนำด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 36.22 และสร้างแรงดึงดูดทางการท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกันในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และขยายสู่ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ทั้งในเชิงนิเวศน์ มรดกโลก ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและศาสนาให้อยู่ในวงจรเดียวกัน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.51

5.7 ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ ส่วนใหญ่เสนอว่า หน่วยงานท่องเที่ยวควรพัฒนาบุคลากร โดยการเข้าฝึกอบรมหรือเรียนรู้ในเรื่องการจัดการความรู้ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ควรนำความรู้และกระบวนการจัดการความรู้ไปแลกเปลี่ยนกับคนรอบข้าง และคนนอกองค์กร ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น BLOG เป็นต้น จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 28.18 และควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดเก็บความรู้และการค้นหาความรู้อย่างเป็นระบบ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 21.81

5.8 ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ ส่วนใหญ่เสนอว่า หน่วยงานควรมีวิธีการและช่องทางการถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ วารสาร หนังสือเวียน เป็นต้น จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.09 รองลงมา คือ พัฒนาบุคลากร เช่น มัคคุเทศก์ ควรมีความรู้ในภาษาท้องถิ่น/พื้นบ้าน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 และควรมุ่งเน้นด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ วัฒนธรรม และความเข้าใจอันดีผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.13

ระยะที่ 2 เสนอแนวทางพัฒนาที่ค้นพบเพื่อแก้ปัญหาที่พบในระยะที่ 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้บริหาร จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ปรากฏผล ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

1. ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ปรากฏ ดังนี้

1.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว ผลการสนทนากลุ่ม ควรส่งเสริมและขยายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม / อารยธรรมให้กว้างกว่านี้ เช่น กลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ขยายเป็น

วัฒนธรรมของ"ร้อย แก่น มหา กาฬ" และเพิ่มมิติของการท่องเที่ยวเป็นศูนย์กลางการเอาใจใส่การรักษา, สุขภาพและบ้านพักการท่องเที่ยวโดยธรรมชาติ, อาหาร (Medical Care Center , Health and Resort Natural Tourism , Food) โดย หน่วยงานภาครัฐร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องร่วมวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1.1.1 ให้เกิดความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งเส้นทางการเดินทางเป็นภาษาสากล

1.1.2 สร้างระบบรักษาความปลอดภัยในการท่องเที่ยว หรือเกิดความไว้วางใจต่อการท่องเที่ยว

1.1.3 ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ในแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์

1.1.4 ต้องมีการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ และสวยงาม

1.1.5 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศทางการท่องเที่ยวระดับหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวของประเทศ

1.2 ด้านการคมนาคม ผลการสนทนากลุ่ม การคมนาคมขนส่ง ถนนหนทางในจังหวัดยังไม่ได้มาตรฐาน และมีน้อย เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ในชุมชนเมืองกับชนบทยังไม่มีมาตรฐาน ดังนั้นควรเร่งขยายและปรับปรุงถนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเส้นทางจากแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมต่อจังหวัด ซึ่งมีปริมาณการสัญจรเพิ่มมากขึ้น ระบบการขนส่งการเดินทางประจำแหล่งท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมมือจัดทำระบบขนส่งมวลชนขึ้นอีกทั้งจัดคู่มือการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้ง การจัดทำราคามาตรฐานและอบรมเรื่องมารยาทในการขับรถของพนักงานขับรถที่คอยบริการนักท่องเที่ยว อีกทั้งรณรงค์การมีวินัยจารจรของประชาชนในจังหวัดในการขับขี่

1.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศ ผลการสนทนากลุ่ม ควรพัฒนาเทคโนโลยีทางการท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ/การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอาทิ การประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยว การทำแผนที่และป้ายบอกทางที่ชัดเจน รวมถึงสื่อที่ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวในแต่ละจุดพัก และจัดตั้งศูนย์การช่วยเหลือนักท่องเที่ยว หรือการบริการนักท่องเที่ยวแบบครบวงจร (One Stop Service Center) ที่อยู่กระจัดกระจายไปยังส่วนต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อลดขั้นตอนหรือลดการสับสนของการขอใช้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ

1.4 ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ผลการสนทนากลุ่ม กลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ควรสร้างยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวคิดหลักภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ เป็นดินแดนแห่งการพักผ่อน และการท่องเที่ยวอารยธรรม / วัฒนธรรม / แหล่งธรรมชาติ / อาหาร / สุขภาพ และสร้างกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

1.5 ด้านการบริการ ผลการสนทนากลุ่ม มาตรฐานและความหลากหลายของสินค้าและบริการ ของที่ระลึก ควรเสริมสร้างความรู้ โดยการจูงใจให้จัดการประกวดแข่งขันระดับจังหวัดและระดับประเทศ และมีสถาบันการศึกษากำหนดมาตรฐานและหลักสูตร และหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการจัดอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว มุมมองเศรษฐกิจชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยว การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน อาทิ อาหารแปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการสร้างตราสัญลักษณ์ในการรับประกันคุณภาพของที่ระลึก "ร้อย แก่น มหา กาฬ" อันจะทำให้เกิดการสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม มุมมองสังคม-วัฒนธรรม ควรเตรียมชุมชนโดยเน้นการจัดการแบบมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อาทิ การจัดเวทีเพื่อการฝึกอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจด้านการบริการและการต้อนรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งควรสร้างค่านิยมความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตพื้นบ้านแบบพอเพียง ตลอดจนพัฒนาสิ่งก่อสร้างที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของชาว "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้บันทึกภาพแห่งความประทับใจจากการได้มาเยือนถิ่น "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

1.6 ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ผลการสนทนากลุ่ม ด้านสถานบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะโรงแรมที่พัก ที่มีมาตรฐาน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจรในจังหวัดยังไม่มีแม้แต่โรงแรมเดียว เป็นเหตุให้การท่องเที่ยวในจังหวัดส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเช้าไปเย็นกลับ เงินทุนหมุนเวียนหรือผลประโยชน์จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจึงมีน้อย ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง น้ำประปา ยังไม่ได้มาตรฐานและเพียงพอ มุมมองด้านความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากการทำลายทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจของนักท่องเที่ยว และการรองรับนักท่องเที่ยวในปริมาณมากเกินกว่าการฟื้นฟูของสิ่งแวดล้อมโดยธรรมชาติ และในความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ/แหล่งท่องเที่ยว/สิ่งแวดล้อมนี้ ต้องมีเจ้าภาพ ผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาดำเนินการรักษา พักฟื้น และฟื้นฟูมุมมองด้านสิ่งแวดล้อม ควรรณรงค์และขอความร่วมมือด้านการรักษาความสะอาดจากกลุ่มต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ริมลำคลอง อาทิ โรงงานอุตสาหกรรมและบ้านพักอาศัย รวมทั้งจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียและการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลอย่างเหมาะสม รวมถึงการปรับปรุง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภูมิทัศน์ให้สวยงาม นอกจากนี้ภาครัฐควรกำหนดให้ "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อสุขภาพและบังคับใช้อย่างจริงจัง

1.7 ข้อเสนอแนะ ผลการสนทนากลุ่ม บุคลากรศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัดมีบุคลากรน้อย ต้องทำหน้าที่ทั้งสองด้าน (การท่องเที่ยวและกีฬา) ควรปรับโครงสร้าง การบริหารจัดการและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาใหม่,รณรงค์สร้างความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยไม่นำสิ่งของที่มีคุณค่าจากแหล่งท่องเที่ยวติดตัวกลับไปด้วย,กระตุ้นให้นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศหันมาสนใจลงทุนในธุรกิจโรงแรมและบริการ โดยใช้มาตรการจูงใจด้านภาษี ทั้งนี้เพื่อชักชวนให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศพักแรมในจังหวัดเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่สามารถพัฒนา และกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาของจังหวัดให้ดีขึ้นได้,พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นบ้าน ของที่ระลึก และจัดตั้งจุดจำหน่ายสินค้าดังกล่าวให้กับนักท่องเที่ยว โดยขอความร่วมมือผู้ประกอบการที่นำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดแวะพักเป็นจุดพักผ่อน ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในจังหวัดแล้ว ยังสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดด้านของที่ระลึกได้อีกด้วย

2. ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กระบวนการจัดการความรู้ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

2.1 การแสวงหาและการพัฒนาความรู้ ผลการสนทนากลุ่ม เน้นการพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" อย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งที่หน่วยงานควรตระหนักและให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ เนื่องจากการพัฒนาความรู้ในตัวบุคคล เป็นตัวบ่งชี้ที่จะผลักดันให้การพัฒนางานทุกงานบรรลุเป้าหมาย อาทิเช่น พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถด้านการให้บริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน,พัฒนาบุคลลากรมีความรู้ ความสามารถ ด้านกฎหมายสถานประกอบการ สถานบริการ โรงแรม/ ที่พัก/การให้คำปรึกษา,พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถด้านการจัดการท่องเที่ยว จากการพัฒนารายย่อยหรือรายบุคคลแล้วควรเสริมสร้างความเป็นทีมงานให้เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" อย่างเป็นระบบทั้งในและนอกองค์กร เพื่อให้งานพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการ ในลักษณะ การจัดการที่พื้นฐานโรงเรียน (School Based Management) ซึ่งครอบคลุมการบริหารวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

2.2 การจัดเก็บและการค้นหาความรู้ ผลการสนทนากลุ่ม ผู้บริหารทุกระดับขององค์กร/หน่วยงาน ต้องให้ความสำคัญในการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ เนื่องจากแนวคิดที่ว่าความรู้แม้จะมีอยู่มากมายแต่หากไม่มีการจัดเก็บที่ดีแล้วค้นหานำออกมาใช้อย่างเป็นระบบ ก็ไม่ต่าง

อะไรกับคัมภีร์ที่ถูกมัดขึ้นหิ้งบูชา ในยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง การจัดเก็บองค์ความรู้สะดวกมากขึ้นโดยการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ อย่างองค์ความรู้องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้บริการ หน่วยงานท่องเที่ยวหลายหน่วยงานก็มีระบบการจัดเก็บและเปิดให้ผู้ที่สนใจเข้าค้นหาความรู้ได้ตลอดเวลา โดยผ่านช่องทางการสื่อสารไร้พรมแดน และในส่วนขององค์กร/หน่วยงานควรสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรในองค์กรมีความตระหนัก เห็นความสำคัญขององค์ความรู้และมีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการการจัดการความรู้ ในการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ทันสมัยใหม่เสมอ ตามรูปแบบที่ถนัดและเหมาะสม

2.3 การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ ผลการสนทนากลุ่ม ขาดงบประมาณในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน ,ผู้บริหารยังขาดความเข้าใจในกระบวนการจัดการความรู้และประโยชน์ของการจัดการความรู้ที่ถูกต้อง ทำให้กระบวนการผลักดันจัดการความรู้ยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่ ข้อเสนอแนะที่ควรเร่งดำเนินการ ได้แก่ ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้พอเพียงเดือนละ 1 ครั้ง,ควรจัดอบรมหลักสูตรจัดการความรู้ให้กับบุคลากรของหน่วยงานทุกระดับ, ควรส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรที่มีผลการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ที่โดดเด่นและเป็นรูปธรรม

3. ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว

3.1 แหล่งท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีจุดเด่นด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและมีความงดงาม ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แนวทางการพัฒนาความพร้อม คือ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ, พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้มีความสมบูรณ์พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว, ส่งเสริมและสนับสนุนวิถีชีวิตชุมชนในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร วัฒนธรรม และสุขภาพ, ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรประจำแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว,สนับสนุนและบริการข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย

3.2 การคมนาคม ระบบขนส่งนักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ยังไม่มีความพร้อมเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงแหล่งดึงดูดใจต่าง ๆ ภายในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพแนวทางการพัฒนาความพร้อม คือ ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชน ช่วยกำกับดูแลระบบขน ระบบป้องกันและระบบรักษาความปลอดภัย สร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.3 ข้อมูลสารสนเทศ ควรจัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยการจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัด ภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยข้อมูล เช่น 1. ข้อมูลทั่วไป 2. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 4. ที่พัก/การเดินทาง 5. เทศกาลประเพณี 6. ข้อมูลสินค้าทางเศรษฐกิจ 7. สินค้า OTOP

3.4 การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักโดยการวางแผนการดำเนินงาน การสำรวจและรวบรวมข้อมูล และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อ ทุกรูปแบบและติดตามประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ (อินเตอร์เน็ต) ช่วยให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเกิดความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

3.5 การบริการ กำหนดและตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการบริการของสถานประกอบการและยกระดับมาตรฐานของโรงแรมที่พัก ประชาชนชาวไทย/ชาวต่างชาติได้รับบริการในสถานบริการอย่างปลอดภัย ได้มาตรฐานและมีความพึงพอใจ พร้อมกันนี้ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการด้านการบริการการท่องเที่ยว

3.6 อื่น ๆ ควรสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ,ส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้ดำรงคุณค่าและความยั่งยืน ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ,และรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนในจังหวัด เห็นความสำคัญในการสร้างความเป็นมิตรไมตรีกับนักท่องเที่ยว และสร้างความอบอุ่นให้กับผู้มาเยือนให้มีความประทับใจในความเป็นเจ้าบ้านที่ดี โดยการส่งเสริมสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เพื่อการท่องเที่ยว

อภิปรายผล

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้านอุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ด้านกระบวนการจัดการความรู้ขององค์กรที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ผลการวิจัยที่พบ สามารถนำมาอภิปรายผล ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านข้อมูลสารสนเทศ,ด้านการบริการ,ด้านแหล่งท่องเที่ยว,ด้านการคมนาคม,และด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" มีสิ่งดึงดูด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใจของแหล่งท่องเที่ยว ที่มีความหลากหลาย เช่น โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวยังคงมีสภาพที่สมบูรณ์ และสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีข้อมูลประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจให้ศึกษา การคมนาคมในปัจจุบันเริ่มมีการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเข้าถึงได้หลายทาง เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้เส้นทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกสบาย ในส่วนข้อมูลสารสนเทศ แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" โดยทางสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 3 ก็มีกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิ โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต วารสาร หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้ง่ายในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลแนะนำสถานที่ผ่านอินเตอร์เน็ตที่เปิดบริการนักท่องเที่ยว โดยมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้บริการฟรี และหัวใจที่สำคัญของการท่องเที่ยวคือการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ เช่น โฆษณาและการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่เหมาะสม บริเวณแหล่งท่องเที่ยว ต้องมีแผนที่บอกสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ อย่างชัดเจน คอยให้ให้บริการ เมื่อมีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ระบบการคมนาคม การสื่อสาร ระบบความปลอดภัย การจัดที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น และประตูที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว คือ การต้อนรับด้วยไมตรีจิตจากคนในท้องถิ่น ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการตัดสินใจที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ หม่อมหลวงตุ้ย ชุมสาย และญิบพันพรหมโยธี (2527 : 75) ที่กล่าวว่า สินค้าและบริการทุกชนิด ที่เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีเพื่อตอบสนองอุปสงค์ของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นอุปทานที่ปรากฏในลักษณะที่เป็นนามธรรมหรือรูปธรรมสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดขึ้นมา อุปทานนี้เองจะเป็นตัวการสำคัญในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินให้ทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่นั้น ๆ รวมทั้งมีการโฆษณาทางสื่อมวลชนโดยตรงเพื่อนำรายละเอียดของผลผลิตสู่ผู้บริโภค อันได้แก่ 1) สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ของท้องถิ่นนั้น 2) ประเพณีที่สำคัญของแต่ละท้องถิ่นนั้น 3) สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก 4) ที่พัก โรงแรมและห้องพัก สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น รถรับ-ส่งสนามบิน บริการนำเที่ยว และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปัทมเนตร นาคพันธ์ (2547 : 76-80) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อระดับความเหมาะสมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยว เพื่อท่องเที่ยวและตั้งค่ายพักแรม เลือกมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพราะการคมนาคมสะดวกที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกดี นักท่องเที่ยวเห็นควรปรับปรุงมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวด และบริการด้วยความสุภาพ

สำหรับระดับความเหมาะสมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สัมพันธ์กับการนำวัสดุท้องถิ่นมาใช้ในการก่อสร้างมากที่สุด การอำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมนันทนาการสัมพันธ์กับการนำวัสดุท้องถิ่นมาใช้รองลงมา การป้องกันผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวสัมพันธ์กับการรักษาสภาพเดิมของพื้นที่/เอกลักษณ์ท้องถิ่น และการเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมสัมพันธ์กับการรักษาสภาพเดิมของพื้นที่/เอกลักษณ์ของท้องถิ่นรอง ตามลำดับ นักท่องเที่ยวเห็นว่าการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้ง 4 ประเภท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาการพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การพัฒนาเพื่อป้องกันผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว และการพัฒนาเพื่อความสะดวกสบายในการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ตามลำดับ

และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พงษ์ศิลป์ สูงเม่งราช (2551 : 67-80) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในหน่วยธุรกิจลูกค้าผู้ประกอบการ 2 ร้อยเอ็ด บมจ.ธนาคารกสิกรไทย พบว่า ผลการศึกษาสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถให้บริการความรู้แก่ลูกค้าทั้งธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ดีขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริการความรู้ทางธุรกิจแก่ลูกค้าและการบริการหลังการขาย บุคลากรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานธุรกิจธนาคาร ในการพัฒนาทั้ง 2 ด้านที่กล่าวมาหากมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มากขึ้น จะสามารถช่วยให้การพัฒนาทีมธุรกิจทำได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลาในการดำเนินการสร้างองค์ความรู้การทำงาน เกิดความสามัคคีและการช่วยเหลือกัน สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมต่อไป คือ การพัฒนาการส่งเสริมการสร้างฐานความรู้ของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการขายการให้บริการแบบครบวงจร

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ และด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรของหน่วยงานแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ” ได้ให้ความสนใจและความสำคัญที่นำ การจัดการความรู้ (Knowledge Management–KM) เพราะการพัฒนาความรู้เป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆให้เกิดขึ้นในองค์กร ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งตัวบุคลากรและองค์กร หรือชุมชน และการแสวงหาความรู้ใหม่อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้เกิดแนวคิดในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ยิ่งถ้าองค์กรเปิดรับความรู้และนำองค์ความรู้ที่รวบรวมมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคลากรในองค์กรไปในทิศทางที่ดี ดังนั้นแล้วการรวบรวมความรู้เพื่อนำมาจัดเก็บเป็นฐานความรู้ จากแหล่งความรู้ภายในหรือภายนอก มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนรอบข้างอย่างสม่ำเสมอ และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ ก็จะนำองค์กรสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรบริหารจัดการความรู้แล้วถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางต่างๆตามความเหมาะสมของหน่วยงาน เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายไหลเวียนทั่วทั้งหน่วยงานอย่างสมดุลตลอดจนเป็นไปเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตให้มีประสิทธิภาพอีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิทัศน์ วิเทศ (2542 : 28) ที่กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลทำให้บุคลากรมี ค่านิยมและวัฒนธรรมการทำงานที่เปลี่ยนแปลง อาทิ งานไร้ทักษะเปลี่ยนเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ งานซ้ำซากเปลี่ยนเป็นงานสร้างสรรค์ อำนาจของผู้บริหารเปลี่ยนเป็นอำนาจของลูกค้า เป็นต้น ดังนั้นความรู้ จึงเป็นสิ่งที่ควรจะต้องดำเนินการกันอย่างต่อเนื่อง และต้องได้รับการพัฒนาการกันอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพราะความรู้เป็นปัจจัยที่สามารถจะเชื่อม องค์กรธุรกิจให้เป็นหนึ่งเดียว ขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายและภารกิจได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ (2550 : 79) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการความรู้ คือขั้นตอนของการพัฒนาองค์ความรู้ในลักษณะองค์รวมอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบไปด้วยการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ การจัดเก็บและการค้นหาความรู้และการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานทางธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน กับกระบวนการจัดการความรู้ 3 ด้าน ที่ปรากฏ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับปานกลาง สาเหตุอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ” มีการนำเอากระบวนการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จำแนกเป็นรายคู่ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า บุคลากร เจ้าหน้าที่ ทุกระดับประจำแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ” ตระหนักและให้ความสำคัญนำความรู้ที่มีอยู่ทั้งจากภายในและภายนอก ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานปรับเปลี่ยนหน่วยงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตนเองเข้าสู่กระบวนการจัดการความรู้ คือ สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านความรู้ เทคโนโลยี ซึ่งส่งผลต่อบุคลากร จำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สร้างสังคมการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ ให้แพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กร เพิ่มความสามารถในการพัฒนางานที่รับผิดชอบได้เป็นอย่างดี ส่งผลถึงการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้มีศักยภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิตติมา คนตรง (2547 : 101-103) ที่ได้ศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นไปในเชิงบวก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า จำนวนครั้งของการท่องเที่ยว และการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิราพร ชายสวัสดิ์ (2550 : 75-78) ที่ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อขั้นตอนการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ "ปานกลาง" เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้และการค้นหาความรู้ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ "มาก" ส่วนด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้และด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ในระดับ "ปานกลาง"

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

และสอดคล้องกันแนวคิดของ โนนากะ (Nonaka & Takeuchi, Spring, 1996 : 185-189) ที่ได้กล่าวว่า งานต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้ความรู้มาสร้างผลผลิตให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น ความรู้จึงเป็นสินทรัพย์ที่สำคัญขององค์การ ถ้าองค์การสามารถรวบรวมองค์ความรู้ทั้งเก่าและใหม่อย่างเป็นระบบ ถ่ายทอดและแบ่ง ปันระหว่างคนในองค์การเพื่อที่จะนำไปใช้ และขยายผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อลูกค้า ผู้รับบริการ รวมทั้งต่อตนเองและหน่วยงานด้วย ก็จะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและพัฒนาองค์การไปสู่ความเป็นเลิศได้ และที่สำคัญที่สุด คือการสร้างช่องทาง และเงื่อนไขให้คนเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน เพื่อนำไปใช้พัฒนางานของตนให้สัมฤทธิ์ผล

และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรุโณทัย สิงหวราช (2549 : 80-89) ที่ได้ศึกษาการจัดการความรู้ของบริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขตอุดรธานี ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้ 1) บุคลากรบริษัท ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขตอุดรธานี ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของบริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขต

อุดรธานี โดยรวม และเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมากโดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการกำหนดความรู้และแหล่งความรู้ ด้านการพัฒนาและสร้างความรู้ใหม่ และด้านการนำความรู้ไปใช้ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือด้านการถ่ายทอดความรู้ 2) ผู้บริหารมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาความรู้น้อยกว่า พนักงานแต่เห็นด้วยด้านการนำความรู้ไปใช้มากกว่าพนักงานบุคลากรธนาคารเพศชาย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้โดยรวม และรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและสร้างความรู้ใหม่ และด้านการจัดเก็บความรู้ มากกว่าบุคลากรเพศหญิง บุคลากรที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้โดยรวมและรายด้าน 4 ด้านคือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการพัฒนาและสร้างความรู้ ด้านการถ่ายทอดความรู้ และด้านการจัดเก็บความรู้ มากกว่าบุคลากรที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และบุคลากรที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาความรู้ และด้านการนำความรู้ไปใช้มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ 6 – 10 ปี ($p<0.5$) ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพียงด้านการนำความรู้ไปใช้ มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ 6 – 10 ปี สำหรับบุคลากรที่มีสถานภาพ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของบริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขตอุดรธานี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ($p>0.5$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ” ควรตระหนักและเห็นความสำคัญ จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการตัดสินกำหนดนโยบาย วางแผนปรับปรุงพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนมีความพึงพอใจมากที่สุด โดยผู้วิจัยเสนอแนะผลที่ค้นพบเพื่อนำไปใช้ และเสนอแนะให้หน่วยงานการท่องเที่ยวศึกษาต่อยอดเพื่อหาความรู้ใหม่ในข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยเสนอแนะการนำผลการวิจัยเพื่อไปใช้ในการพัฒนาการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ” ดังนี้

1.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ควรสร้างกลยุทธ์เสนอข้อมูลประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษา เช่น เอกสารแผ่นพับ วารสาร แผนที่แนะนำ

แหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงในส่วนของร้านขายของ และร้านสะดวกซื้อ ต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ให้มีทักษะในการพูดกับนักท่องเที่ยว และร้านขายของที่ระลึกและศูนย์การค้าของแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงคือการให้บริการ ควรมีความเสมอภาคกันของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มทุกวัยที่มาเที่ยว

1.2 ด้านการคมนาคม ควรสร้างสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ และปลอดภัย ควรพัฒนาเส้นทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว ควรมีป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่โดดเด่นและอ่านง่ายเพื่อความสะดวกในการเดินทาง และควรฟรีค่าธรรมเนียมทุกประเภท

1.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศ รัฐควรสนับสนุนอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเสนอข้อมูลสารสนเทศแก่นักท่องเที่ยว เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประจำแหล่งท่องเที่ยว คอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดทำวีดีทัศน์ นำเสนอข้อมูล/เรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อที่หลากหลาย และมีการพัฒนาระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดย "รู้เขา รู้เรา" สร้างรูปแบบการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวให้สะดุดตา ดึงดูดให้เกิดความสนใจ

1.4 ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ควรปรับปรุงเอกสารประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวเช่น นำเสนอให้กระชับและชัดเจน เสนอเป็นแผนที่ หรือรูปสัญลักษณ์ด้วยจะดีมาก การประชาสัมพันธ์ควรจะมีวิธีการที่หลากหลายเพื่อแนะนำลูกค้าให้เกิดความเข้าใจในสถานที่ท่องเที่ยว และได้รู้จักความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และควรมีจุดรับเรื่องเสนอแนะตามจุดต่างๆ เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น

1.5 ด้านการให้บริการ ควรพัฒนา เรื่องการต้อนรับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจ เช่น การทักทายอย่างไทย ให้ความเป็นกันเองตามความเหมาะสม การบริการของพนักงานควรสนใจหรือบริการลูกค้าที่ไปติดต่อสอบถามและควรพูดจายิ้มแย้มแจ่มใส ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนดำเนินการค้าในลักษณะของการส่งออกและนำเข้าสินค้าที่มีศักยภาพมาคอยให้บริการ และควรเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการด้านการบริการรวมทั้งทำความเข้าใจกับขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของผู้มาเยือนด้วย

1.6 ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวให้หลากหลาย ด้วยการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ในองค์กรเพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนางานและพัฒนาองค์กร อย่างน้อย เดือนละครั้ง ควรมีที่ปรึกษาประจำพื้นที่ในการให้คำแนะนำด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด และสร้างแรงดึงดูดทางการท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกันในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

และขยายสู่ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ทั้งในเชิงนิเวศน์ มรดกโลก ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและศาสนา ให้อยู่ในวงจรเดียวกัน

1.7 ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ หน่วยงานท่องเที่ยวควรพัฒนาบุคลากร โดยการเข้าฝึกอบรมหรือเรียนรู้ในเรื่องการจัดการความรู้ ควรนำความรู้และกระบวนการจัดการความรู้ไปแลกเปลี่ยนกับคนรอบข้าง และคนนอกองค์กร ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น BLOG เป็นต้น และควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดเก็บความรู้และการค้นหาความรู้อย่างเป็นระบบ

1.8 ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ หน่วยงานควรมีวิธีการและช่องทางการถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ วารสาร หนังสือเวียน เป็นต้น พัฒนาบุคลากร เช่น มัคคุเทศก์ ในเรื่อง ความรู้ในภาษาท้องถิ่น/พื้นบ้าน และควรมุ่งเน้นด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ วัฒนธรรม และความเข้าใจอันดีผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว พร้อมทั้งสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยยึดหลักความคุ้มค่า โปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน และควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยไม่จำกัด เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และถิ่นที่อยู่เท่านั้น ควรเปิดกว้างให้ประชาชนทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ”

2.2 ปัจจัยและกระบวนการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ”

2.3 กลยุทธ์การตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.4 กลยุทธ์การตลาดเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ”

2.5 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ”

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **แผนปฏิบัติการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวรายงาน ฉบับสมบูรณ์.** กรุงเทพฯ : คอร์ แพลนนิ่ง แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์, 2546.

_____. **ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : 2540.

_____. **สถิตินักท่องเที่ยวและรายได้กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสาร.** กรุงเทพฯ : กองสถิติและวิจัย, 2549.

_____. **คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทดลองใช้เกณฑ์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว** . 7-28 สิงหาคม 2550 ณ โรงแรม โฆษะ จังหวัดขอนแก่น. กองแผนงาน,2539.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สำนักงาน. (2552). **สถิตินักท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,** สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2552. จาก www.Tourism.go.th. 2009.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 3 ขอนแก่น.สำนักงาน. (2552). **สถานการณ์การท่องเที่ยวใน กลุ่ม ร้อย แก่น สาร,** สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2552. จาก www.tat.or.th/northeast3. 2009.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงาน. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554.** กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2549.

จิราพร ชายสวัสดิ์.**การจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.** รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.2550.

จิตติมา คนตรง.**ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย.** กรุงเทพฯ. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

ชินภัทร ภูมิรัตน.**การจัดการความรู้ในการจัดการศึกษา** [Online]. Accessed 29 November สถานศึกษากับการจัดการความรู้เพื่อสังคม. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2547.

ดรรชนี เอมพันธุ์ และสุรเชษฎ์ เชษฐมาส์. **โครงการจัดทำเอกสารนำเสนอพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจานเพื่อเสนอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ.** กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2545.

ตุ้ย ชุมสาย, หม่อมหลวง และญิบพันธ์ พรหมโยธี. **ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2527.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ท่องเที่ยวและกีฬา. กระทรวง. **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ใน แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548- 2551,** ม.ป.ม. 2548.

ทวีศักดิ์ กออนันตกูล และเพ็ญศรี กันตะโสพัตร์. **แนวความคิดการพัฒนาประเทศไทยโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโลกยุคเศรษฐกิจใหม่.** กรงเทพฯ : สารเนคเทค, 2544.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ แซทโฟร์ พริ้นติ้ง, 2549.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2548.

_____. **องค์การแห่งความรู้ : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: รัตนไตร, 2549.

นันทิศา ภคฐานพสุ. **พฤติกรรมและปัจจัยการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวที่ตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

นิคม จารุมณี. **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2544.

นิทัศน์ วิเทศ. **การจัดการความรู้ : เทคนิคในการแปรความรู้สู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน.** โทมัส เอช ดาเวนพอร์ท และ ลอเรนซ์ พรูแซค ; นิทัศน์ วิเทศ,แปล. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2542.

บุญชม ศรีสะอาด. **วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.

_____. **เอกสารประกอบวิชา 504702 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.** มหาสารคาม : ภาควิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

บูรณศักดิ์ ฤกษ์สำรวจ. **การประเมินผลนโยบายองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวในปีท่องเที่ยวไทย 2543 : ศึกษาเฉพาะสำนักงานภาคกลางเขต 5.**วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี, 2544.

ประเวศ วะสี. สรุปผลการเสวนาวิชาการ 4 ภูมิภาค เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรและออกแบบประยุกต์ศิลป์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2544

ปัทมเนตร นาคพันธ์. **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อระดับความเหมาะสมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. วิทยาศาสตร์ (การจัดการทรัพยากร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ฐานเศรษฐกิจ. **ฉบับที่ 2316 : 24 เม.ย. - 26 เม.ย. 2551**, สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2552. จาก www.siamturakij.com. 2009.

พงษ์ศิลป์ สูงแข็งราช.**การจัดการความรู้ในหน่วยธุรกิจลูกค้าผู้ประกอบการ 2 ร้อยเอ็ด บมจ.ธนาคารกสิกรไทย.**วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

พรธิดา วิเชียรปัญญา. **การจัดการความรู้ : พื้นฐานและการประยุกต์ใช้.** กรุงเทพฯ: ธรรกมลการพิมพ์, 2547.

พิษณุ วัยวุฒิ. **ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของนักท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย.**วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2542.

ภินิตา ธนวัฒน์. **การวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในจังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

มนัส สุวรรณ และคณะ. **โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.). เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.** โดยโครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย, 2541.

ยืน ภู่วรวรรณ. **การจัดการความรู้ทั่วไปสำหรับองค์กร(Knowledge Management : KM).**ในการสัมมนาวิชาการ "การจัดการความรู้ : ยุทธศาสตร์และเครื่องมือ"(Knowledge Management : Strategies&Tools). ระหว่างวันที่ 13 – 14 พฤศจิกายน 2546 จัดโดยห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและชมรมห้องสมุดเฉพาะ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2546.

รักษ์ วรกิจโภคาทร และฉวัลย์วงศ์ ไกรโรจนานันท์. **เศรษฐกิจฐานความรู้และการถือ กำเนิดของ e - learning. ผู้จัดการรายวัน.** หน้า 19 . (2545, 29 ตุลาคม).

วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ.**การใช้การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความได้เปรียบในการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ไทย : ศึกษาธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)** มหาสารคาม : คณะการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552

วิจารณ์ พานิช. **การบริหารงานวิจัย : แนวคิดจากประสบการณ์.** พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กรุงเทพฯ : ดวงกมล, 2540.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิจารณ์ พานิช. **การจัดการความรู้คืออะไร ไม่ทำ-ไม่รู้. ในหนังสือ "การจัดการความรู้ เพื่อคุณภาพที่สมดุล"** หน้า 16 - 37 สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล, 2547.

วิริยา สีบุญเรือง และณัฐนิตย์รดี สวัสดิชีวิน. **การศึกษาศักยภาพและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบริเวณชายแดนไทย-ลาว กรณีศึกษา : จังหวัดมุกดาหาร.** คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.

วีรวุธ มาฆะศิรานนท์. **การบริหารภูมิปัญญา.** กรุงเทพฯ : เอ็กซเปอร์เน็ท, 2542.

_____. **องค์กรเรียนรู้สู่องค์กรอัจฉริยะ.** กรุงเทพฯ : เอ็กซเปอร์เน็ท, 2542.

วัลย์ลดา วิวัฒน์พนชาติ และคณะ. **อุปทานแรงงานสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนบนพื้นที่เกาะช้างกึ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด** . กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) , 2550.

ศรันย์ ชูเกียรติ. **เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการ องค์ความรู้.** ในองค์กรกลยุทธ์เพื่อความสำเร็จภายใต้สภาวการณ์ปัจจุบัน.กรุงเทพฯ : ว.จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 2541.

ศุภวงศ์ โหมวานิช. **กลยุทธ์และประสิทธิภาพการสื่อสารการตลาดขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว ออสเตรเลียในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

เศกสรรค์ ยงค์วนิชย์. **การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, 2547.

สมจิตร รอดเพชร.(2552). **การจัดการความรู้ Knowledge Management : KM กับการพัฒนาคนพัฒนางานและพัฒนาองค์กร,** สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2552. จาก www.hwn.ac.th/news/KM/botkwam.htm. 2009.

สำเริง จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.** ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.

สุนิสา โพธิ์เตี้ย. **การศึกษารูปแบบการพัฒนาการของชุมชนหัวหินอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สถาปัตยกรรมศาสตร์ (การวางผังเมือง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

สุดารัตน์ นาคประกอบ. **แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการอุทยานแห่งชาติป่าหินงามเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดชัยภูมิ.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เสรี วังส์ไพจิตร. **วางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.** คณะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยรังสิต.กรุงเทพฯ, 2534.

อรรถพล จันทรสาขา. **ความคาดหวังของประชาชนจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 จังหวัดมุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์ (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

อรุโณทัย สิงหวราช.**การจัดการความรู้ของบริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขตอุดรธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) สาขาวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์. **Career development in practice.** กรุงเทพฯ : เอซอาร์เซ็นเตอร์พิมพ์, 2547.

Adekunle, Ayodeji. **Gesik Hepasil Natural Product (Homeopathic blend) for the treatment Hepatitis and Liver problems 7 pages.** Adekunle, A. A. 2003.

Borghoff & Pareschi, **December. Information Technology for Knowledge Management.** Berlin: Springer Press. Internet World, December. Tönnies, F. 1887. 1998.

Butler, Carter and Brunn. **Ken-Air Tours—The volatile tourism market in Singapore.** 2002.

Davidson. **A retargetable integrated code improver.** Technical Report CS-93-64, Univ. of Virginia, Dept of Computer Sc., Nov. 1993.

Furlong, A. & Cartmel, F. 2001, **"The Relationship between Youth Unemployment and Social and Economic Marginalisation: A Comparative Perspective,"** in Employment, Unemployment and Marginalisation, B. Furaker, ed., Almqvist and Wiksell, Stockholm, pp. 103-122. ISBN: 91-972940-7-1

Graham R. and Bertels, S. **A Strategic Sustainability Framework" Greener Management International 54**: 57-67. 2008.

Gunn, Cathy & Recker, Mimi M. **"New Zealand Higher Education the Age of the Global Virtual University,"** Educational Technology Research & Development. (49) 2 : 106-116. 2001.

Holloway. **The shell-detrital calcirudites of the Forest Marble Formation (Bathonian) of south west England.** *Proc. Geol. Assoc.* 94 (3), 259-66. 1983.

Louis Bouan. **Centre d'Etudes Internationales de la Propriété Intellectuelle Ceipi** - Brevet , Droit de la propriété industrielle et des brevets. 2003.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Luk. **An examination of the role of marketing culture in service quality.** 1997.

Klenosky and Gitelson. **Travel Agents' Destination Recommendations, Annals of Tourism Research,** 1998.

Kucza, Komi-Sirviö. Utilising Knowledge Management in Software Process Improvement - The Creation of a **Knowledge Management Process Model.**2001

Malhotra. 2003 : 3 ; อ้างถึงใน Business Management Asia, September, 2003.

Marquardt. **Building the Learning Organization: A Systems Approach to Quantum Improvement and Global Success.** New York: McGraw-Hill Book Company. 1996.

McCalman & Paton. **The increasing importance accorded to governance issues in recent times.** Change Management. New Delhi: Response Books. 2000.

Michael M. Coltman. **Cost control for the hospitality industry /** Michael M. Coltman. 2nd ed. N.Y : Van Nostrand Reinhold, c1989.

Nonaka,kujiro and Takeuchi,Hirotaka. Classic work : Theory of Organizational Knowledge Creation.In Morey,D.,Maybury, M.T. and Thuraisingham, **B.M. Knowledge Management : Classic and Contemporary Work** .Mass. : The MIT Press. 2000.

Nonaka & Takeuchi, Spring. **The Knowledge-Creating Company.** New York: Oxford University Press, Inc. 1996.

Pond, Kathleen Lingle. **The Professional Guide : Dynamics of Tour Guiding.** New York : Van Nostrand Reinhold,1993.

Auliana Poon and Eric Adams. **"How Germans Will Travel 2005".** Tourism Intelligence International An der Wolfskuhle 48, 33619 Bielefeld, Germany.2002

Sloman. **Causal models: How we think about the world and its alternatives.** New York: Oxford University Press. 2005.

Sveiby. **Introduction to Knowledge Management: KM in Business by Todd R.** Groff and Thomas P. Jones (Paperback - Jul 4, 2003). 2003.

Trapp. **professional profile on LinkedIn. LinkedIn is the world's largest business.** Activities and Societies: Varsity Football. 1999.

Tiwana, Amrit. **The Knowledge management toolkit : practicecal techniques for building a knowledge management system.** Upper Saddle River,NJ : Prentice Hall, 2000.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

World Tourism Organization. **Yearbook of tourism statistics annuaire Des statistiques Du tourisme anuario De estadisticas Del turismo.** Madrid, Spain : 1995.

Zappi. **Rudgea crassifolia (Rubiaceae) - a new species from the coast of Eastern Brazil.** Kew Bulletin 56 (3): 745-749. 2001.

123 ไทยทราเวล. (2552). **อันดับสถานที่ท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**, สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2552. จาก www.123ThailandTravel.com. 2009.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามวิทยานิพนธ์

ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

เรื่อง : การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว

ในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

□□□ สำหรับผู้วิจัย

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อการวิจัยตามหลักสูตรการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อ

3.คำตอบทุกคำตอบในแบบสอบถาม ผู้วิจัยถือเป็นความลับ

4.แบบสอบถามมี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" เป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

5. ผลที่ได้รับจากการวิจัย จะเป็นข้อมูลประกอบการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว ในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

นางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ

นักศึกษาหลักสูตรการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง

1.เพศ

1.1 ☐ ชาย 1.2 ☐ หญิง

2.อายุ

2.1 ☐ ต่ำกว่า 18 ปี 2.2 ☐ 18 – 25 ปี

2.3 ☐ 26 – 35 ปี 2.4 ☐ 36 – 45 ปี

2.5 ☐ 46 – 55 ปี 2.5 ☐ 56 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพการสมรส

3.1 ☐ โสด 3.2 ☐ สมรส

4. ระดับการศึกษา

3.1 ☐ ต่ำกว่าอนุปริญญา 3.2 ☐ อนุปริญญา

3.3 ☐ ปริญญาตรี 3.4 ☐ ปริญญาโท

3.5 ☐ ปริญญาเอก

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

6.1 ☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท 6.2 ☐ 5,001 – 15,000 บาท

6.3 ☐ 15,001 – 25,000 บาท 6.4 ☐ มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป

6. ถิ่นที่อยู่

7.1 ☐ ภาคเหนือ 7.2 ☐ ภาคกลาง

7.3 ☐ ภาคใต้ 7.4 ☐ ภาคตะวันออก

7.5 ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับอุปทานการท่องเที่ยว ข้อคำถามมีลักษณะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

คำชี้แจง ให้ท่านตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงช่องว่างในแต่ละระดับของแต่ละข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว	ระดับความคิด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว					
1.แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย เช่น โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์สถานประจำจังหวัด					
2.แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพที่สมบูรณ์					
3.สถานที่ท่องเที่ยวมีข้อมูลประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจให้ศึกษา					
4. สถานที่ท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่ทำให้เพลิดเพลินกับการชมแหล่งท่องเที่ยว เช่น การจัดซุ้มนิทรรศการ การแสดงละคร แสง สี เสียง ในวันสำคัญ					
5.รูปแบบของกิจกรรมเสริมการเรียนรู้มีความหลากหลาย เช่น มีกิจกรรมตอบคำถามรับของที่ระลึก นิทรรศการความเป็นมาจากอดีต-ปัจจุบัน					
การคมนาคม					
6.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเข้าถึงได้หลายทาง					
7.เส้นทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย					
8.มีป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่างๆ โดดเด่นและอ่านง่ายเพื่อความสะดวกในการเดินทาง					
9.การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้เป็นไปด้วยความสะดวกสบายและความปลอดภัย					
10.จัดบริเวณที่จอดรถให้เพียงพอละปลอดภัยในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เช่น มีพนักงานรักษาความปลอดภัย					

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว	ระดับความคิด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข้อมูลสารสนเทศ					
11.มีวิธีการนำเสนอข้อมูล/เรื่องราวของจังหวัดในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ที่น่าสนใจ เช่น การเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์					
12.มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดในกลุ่ม"ร้อย แก่น มหา กาฬ" ที่หลากหลาย เช่น การนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดโดยรถราง					
13.จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประจำแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ"					
14.มีแหล่งสารสนเทศเข้าถึงได้ง่ายในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลแนะนำสถานที่					
15.มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเสนอข้อมูลสารสนเทศแก่นักท่องเที่ยว					
การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์					
16.มีการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย					
17.มีความติดต่อสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อกับฝ่ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว					
18.มีการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ					
19.เอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานต่างๆมีความเหมาะสม					
20.มีแผนที่บอกสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆอย่างชัดเจน					
การบริการ					
21.การต้อนรับและการดูแลเอาใจใส่ ต่อผู้มาท่องเที่ยว					
22.บุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน					
23.เจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกการเดินทางแนะนำเส้นทางในแหล่งท่องเที่ยว					

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว	ระดับความคิด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24.ที่พัก ห้องน้ำ สะอาดและเพียงพอต่อ ความต้องการของนักท่องเที่ยว					
25.มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม สะอาดและถูกสุขอนามัย คอยบริการ					

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการความรู้

ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

คำชี้แจง ให้ท่านตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงช่องว่างในแต่ละระดับของแต่ละข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

กระบวนการจัดการความรู้	ระดับความคิด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การแสวงหาและการพัฒนาความรู้					
1.การสร้างความรู้ใหม่ ๆ เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ					
2.การค้นหาความรู้สามารถนำมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว					
3.การจำแนกความรู้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคลากรในองค์กร					
4.ข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมมาได้ ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจแหล่งท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง					
5.การเปิดรับความรู้และนำองค์ความรู้ที่รวบรวมมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม					
6.การพัฒนาความรู้เป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆให้เกิดขึ้นในองค์กร					

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กระบวนการจัดการความรู้	ระดับความคิด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7.การแลกเปลี่ยนความรู้เป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนางานและพัฒนาองค์กร					
8.นำความรู้ที่พัฒนาแล้วอยู่ในตัวคนหรือที่จัดเก็บไว้มาให้พนักงานสืบค้นตามความต้องการที่จำเป็น ได้ทันทีที่ต้องการ					
9.การแสวงหาความรู้ใหม่อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้เกิดแนวคิดในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ					
10.การพัฒนาการจัดการความรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาตัวเราและองค์กร หรือชุมชน					
การจัดเก็บและการค้นหาความรู้					
11.มีการรวบรวมความรู้เพื่อนำมาจัดเก็บเป็นฐานความรู้จากแหล่งความรู้ภายใน					
12.มีการรวบรวมความรู้เพื่อนำมาจัดเก็บเป็นฐานความรู้จากแหล่งความรู้ภายนอกองค์กร					
13.ท่านได้รับความรู้และเข้าฝึกอบรมในเรื่องการจัดการความรู้					
14.ท่านมีช่องทางและได้แลกเปลี่ยนความรู้อย่างสม่ำเสมอ					
15.ท่านนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ					
16.ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการความรู้ในองค์กร					
17.ท่านมีช่องทางและได้แลกเปลี่ยนความรู้อย่างสม่ำเสมอ					
18.ท่านได้นำความรู้และกระบวนการจัดการความรู้ไปแลกเปลี่ยนกับคนรอบข้าง					
19.การเก็บรวมการจัดการความรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาตัวเราและองค์กร หรือชุมชน					
20.ท่านได้สะสมรวบรวมความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ					

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กระบวนการจัดการความรู้	ระดับความคิด				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้					
21.หน่วยงานถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางการประชุม					
22.หน่วยงานถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางเว็บไซน์ของหน่วยงาน					
23.หน่วยงานถ่ายทอดการจัดการความรู้ผ่านช่องทางป้ายประชาสัมพันธ์					
24. ท่านนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาคนและงานในหน่วยงาน					
25. ท่านได้นำความรู้จากการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน					
26.การประเมินผลการจัดการความรู้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
27.ความรู้ที่มีในองค์กร มีการถ่ายทอด ถูกนำไปใช้ โดยบุคลากรทุกส่วน					
28.การจัดการความรู้ในองค์กรสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน					
29. การจัดการความรู้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานและพัฒนาคนในองค์กร					
30. การจัดการความรู้สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร					

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 4 ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว

คำชี้แจง ให้ท่านเขียนข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน ตามความคิดเห็นของท่านโดยอิสระ

1. แหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

.....

2. การคมนาคม

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

.....

3. ข้อมูลสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

.....

5. การให้บริการ

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่เสียสละเวลากรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์

ปริญญา: บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

เรื่อง : การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว
ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

แบบสัมภาษณ์ องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดโน้มน้าวใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวได้แก่ สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สิ่งดึงดูดใจประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และสิ่งดึงดูดแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี
2. ด้านการคมนาคม สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวให้เป็นไปด้วยความสะดวกสบายและความปลอดภัย เช่น การคมนาคมทางบก การคมนาคมทางเรือ การคมนาคมทางอากาศ การคมนาคมทางรถไฟ
3. ด้านข้อมูลสารสนเทศ สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ข้อมูลที่ผ่านการเลือกสรรให้เหมาะกับการใช้งานได้ทันเวลาและอยู่ในรูปแบบที่ใช้ได้ นำมาผ่านกระบวนการประมวลผล และเสนอออกมาในรูปแบบที่ผู้ใช้รู้ และเข้าใจความหมายของข้อมูลจากสิ่งที่เห็น ประกอบด้วย ข้อมูล เอกสาร เสียง หรือรูปภาพต่างๆ เพื่อถ่ายทอดและนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจหรือตอบปัญหาต่างๆได้
4. ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ สัมภาษณ์เกี่ยวกับ การสื่อสารจูงใจที่ผ่านสื่อโฆษณาเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง เช่น เผยแพร่ชี้แจงให้ประชาชนทราบ ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยตลอดจนเห็นด้วย กับวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานของหน่วยงาน และประสานความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับจุดมุ่งหมาย
5. ด้านการบริการ สัมภาษณ์เกี่ยวกับ การกระทำที่อำนวยประโยชน์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการการปฏิบัติ อย่างเต็มใจ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการซ้ำอีก การบริการนั้นต้องเป็นการปฏิบัติต่อผู้รับบริการ เช่น การต้อนรับ การอำนวยความสะดวก และการดูแลเอาใจใส่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6. ด้านปัญหา สัมภาษณ์ถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยว การร่วมมือแก้ไขปัญหาของสถานประกอบการ ปัญหาขยะ สาธารณูปโภคทั้งระบบถนน ไฟฟ้าสาธารณะ ประปา น้ำเสีย
7. ด้านข้อเสนอแนะ สัมภาษณ์ขอข้อเสนอแนะจากบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ในประเด็นต่างๆ ขององค์ประกอบอุปทานการท่องเที่ยวเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

แบบสัมภาษณ์ กระบวนการจัดการความรู้

1. ท่านคิดว่า กระบวนการจัดการความรู้ ด้านการแสวงหาและการพัฒนาความรู้ พัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ตามองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวในด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้บริการ ได้หรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด ?
2. ท่านคิดว่า กระบวนการจัดการความรู้ ด้านการจัดเก็บและการค้นหาความรู้ พัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ตามองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวในด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้บริการ ได้หรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด ?
3. ท่านคิดว่ากระบวนการจัดการความรู้ ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ความรู้ พัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ตามองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ในด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และด้านการให้บริการ ได้หรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด ?
4. แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวควรเป็นเช่นไร

1. แหล่งท่องเที่ยว .....
2. การคมนาคม.....
3. ข้อมูลสารสนเทศ .....
4. การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ .....
5. การบริการ .....
6. อื่นๆ .....

ขอขอบพระคุณท่าน ที่เสียสละเวลากรุณาให้สัมภาษณ์

นางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน รองประธานหอการค้าและประธานฝ่ายพัฒนาการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมจังหวัด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานจังหวัด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ประชาสัมพันธ์จังหวัด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน หัวหน้าส่วนท่องเที่ยว

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน รองประธานหอการค้าและประธานฝ่ายพัฒนาการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมจังหวัด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ – ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานจังหวัด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ประชาสัมพันธ์จังหวัด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย

เรียน หัวหน้าแหล่งท่องเที่ยว

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ""

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ – ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทรสมบัติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน .....ชุด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว. ๒๕๓/๒๕๕๒ **วันที่** ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนศักดิ์ ศิริโสม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน .....ชุด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภา สถิติ การวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๕๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน .....ชุด

ด้วยนางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ รหัสประจำตัว G๔๘๒๕๑๗๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การหาค่าความที่ยงตรง(Index of Item – Objective Congruence: IOC)
เรื่อง : การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว
ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา ภาษา ด้านสถิติ ภาษาการวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อพิจารณาด้านภาษาที่ใช้ในข้อคำถามตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence: IOC) ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ดังนี้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

การหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย IOC คือ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) ตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร การหาค่าความเที่ยงตรง ต้องใช้ดุลพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 โดยใช้สูตร ดังนี้

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

การแสดงความคิดเห็นเชิงพินิจของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เทียบเกณฑ์ ถ้า IOC สูงกว่า 0.5 เป็นแบบสอบถามที่นำไปใช้วัดได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิธีการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)

ข้อคำถาม ข้อ 1 ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แต่ละท่าน ให้คะแนนมา คือ +1 ทั้ง 3 ท่าน การหาค่า IOC คือ หาผลรวมของคะแนนในข้อ 1 โดยการบวก 1+1+1 เท่ากับ 3 คะแนน แล้วนำมาหารด้วยจำนวนผู้เชี่ยวชาญ คือ ผลรวมคะแนน/จำนวนผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 3/3 = 1.00 จากนั้นนำผลไปเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จากผลการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม IOC แสดงว่า ข้อคำถามมีความเที่ยงตรงสูงนำไปใช้ได้ส่วนข้ออื่น ๆ ก็ทำหลักการเดียวกันทั้งหมดทุกข้อคำถาม

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน กำหนดเกณฑ์คะแนน ดังนี้

ผลคะแนน ทั้ง 3 ท่าน ได้ 3 คะแนน =1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

ผลคะแนน ทั้ง 3 ท่าน ได้ 2 คะแนน = 0.66 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

ผลคะแนน ทั้ง 3 ท่าน ได้ 1 คะแนน = 0.33 ค่าความเที่ยงตรงต่ำกว่า 0.50 ยังใช้ไม่ได้ ต้องปรับปรุง

สรุปผลการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญการหาค่า IOC ของแบบสอบถาม เรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด “ร้อย แก่น มหา กาฬ” จำนวน 55 ข้อ ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยไปทดลอง (Try-out) กับบุคลากรสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 40 คน ปรากฏผลดังนี้

คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแบบสอบถาม

แบบสอบถาม ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
2	+1	+1	0	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
6	0	+1	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
10	+1	0	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
11	+1	+1	0	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
13	+1	+1	0	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
15	+1	+1	0	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
16	0	+1	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
17	+1	0	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
23	+1	+1	0	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
25	0	+1	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
27	+1	0	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
28	+1	0	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
29	+1	+1	0	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
33	+1	0	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
36	+1	+1	0	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถาม ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
38	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
40	0	+1	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
46	+1	0	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
47	+1	0	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
49	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
51	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
52	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
53	0	+1	+1	+2	2/3 = 0.6	ใช้ได้
54	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
55	+1	+1	+1	+3	3/3 = 1	ใช้ได้
รวม	**50**	**48**	**48**	**146**	**146/165=0.88**	**ใช้ได้**

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
เรื่อง : การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว
ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ"

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา ภาษา ด้านสถิติ ภาษาการวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อพิจารณาด้านภาษาที่ใช้ในข้อคำถามตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence: IOC) ซึ่งในการพิจารณาค่า IOC ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.88

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยไปทดลอง (Try-out) กับบุคลากรสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 40 คน นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มาหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตรครอนบัค (Cronbach) บุญชม ศรีสะอาด. (2535 : 96 – 97) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left\{1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n คือ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ คือ ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

คำนวณหา S_t^2 และ S_i^2 จากสูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$ (N แทน จำนวนคน)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อที่ / คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	3	3	4	3	3	4	3	4	3	3	4	3
2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
3	3	3	3	3	3	4	5	3	3	3	3	3
4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	3	3	4	3	3	4	3	4	3	3	4	3
6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
7	3	3	3	3	3	4	5	3	3	3	3	3
8	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
9	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
11	3	3	4	3	3	4	3	4	3	3	4	3
12	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
13	3	3	3	3	3	4	5	3	3	3	3	3
14	3	5	5	5	5	5	5	5	3	5	5	5
15	4	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5
16	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
17	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
18	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
19	3	3	4	3	3	4	3	4	3	3	4	3
20	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
21	3	3	3	3	3	4	5	3	3	3	3	3
22	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
23	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
24	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อที่ / คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
25	3	3	4	3	3	4	3	4	3	4	3	4
26	3	3	4	3	3	4	3	4	2	3	4	5
27	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	3
28	3	3	3	3	3	4	5	3	5	5	5	5
29	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
30	3	3	4	3	3	4	3	4	5	5	5	5
31	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5
32	3	3	3	3	3	4	5	3	5	5	5	5
33	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
34	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
35	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
36	3	3	4	3	3	4	3	4	5	5	5	5
37	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5
38	5	3	3	5	3	4	5	3	5	5	5	5
39	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
40	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
$\sum$	159	163	171	165	163	178	177	171	172	177	180	177

มหาวิทยาลัยราชภัฏพนมสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อที่ / คนที่	13	14	15	16	17	18	19	20	21	21	23	24
1	3	4	3	3	4	3	3	4	3	4	5	5
2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5
3	3	4	5	3	5	3	3	4	5	3	5	4
4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

ข้อที่ / คนที่	13	14	15.	16	17	18	19	20	21	21	23	24
5	3	4	3	3	4	3	5	4	3	4	5	4
6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5
7	3	4	3	3	3	3	3	4	5	3	5	5
8	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
9	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4
10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
11	3	4	3	3	4	3	3	4	3	4	5	5
12	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5
13	3	4	3	3	3	5	3	4	5	3	5	5
14	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4
15	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5
16	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
17	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
18	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
19	3	4	3	3	4	3	3	4	3	4	5	4
20	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5
21	3	4	3	3	3	5	3	4	5	5	5	5
22	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4
23	5	4	5	5	4	5	5	3	3	3	3	3
24	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
25	4	3	5	5	5	5	5	4	3	3	4	3
26	4	5	4	5	5	4	4	4	4	4	4	4
27	3	3	5	5	5	3	5	3	5	5	3	4
28	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
29	5	5	5	5	5	4	5	5	4	3	5	4

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อที่ / คนที่	13	14	15	16	17	18	19	20	21	21	23	24
30	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4
31	5	5	5	5	5	3	5	3	3	5	3	4
32	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
33	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
34	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
35	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
36	5	5	5	5	5	3	5	5	5	5	3	5
37	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
38	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
39	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
40	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
$\sum$	176	183	180	180	185	175	180	178	178	177	188	185

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อที่ / คนที่	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
4	5	5	5	5	5	5	5	5	3	3	4	3
5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
6	5	5	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3
7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
8	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3
9	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

ข้อที่ / คนที่	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
10	4	3	3	4	3	3	4	3	3	4	3	3
11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
12	3	3	5	3	5	3	4	3	3	3	3	3
13	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
14	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4
15	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16	5	5	4	3	3	3	3	4	4	4	4	4
17	5	5	5	5	5	5	5	3	3	3	3	3
18	5	5	5	4	3	3	4	5	5	5	5	5
19	5	5	5	4	4	4	4	4	5	3	4	5
20	5	4	5	5	3	5	3	4	4	4	4	4
21	5	5	5	3	5	3	5	3	3	3	3	3
22	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5
23	3	4	3	3	3	3	3	4	5	4	3	3
24	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	3	5
25	3	4	3	3	4	3	3	4	3	5	4	5
26	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	5
27	3	3	3	3	3	4	5	4	5	4	5	5
28	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	3	4
29	3	3	4	4	3	4	3	5	5	5	4	3
30	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	3	3
31	5	3	5	3	5	4	5	5	5	5	5	4
32	5	5	5	5	5	5	5	4	3	4	5	5
33	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5
34	5	5	3	3	5	5	5	4	5	3	3	5

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อที่ / คนที่	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
35	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	3
36	5	5	5	5	5	3	5	5	5	5	3	4
37	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
38	5	5	5	5	5	5	3	3	5	5	5	5
39	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
40	5	5	3	3	4	5	3	4	3	4	5	5
$\sum$	182	179	175	166	171	168	171	170	172	166	162	168

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อที่ / คนที่	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
1	5	5	5	5	5	3	3	4	3	3	4	3
2	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4
3	5	5	5	5	5	3	3	3	3	3	4	5
4	3	4	3	4	5	5	5	5	5	5	5	5
5	4	4	4	4	5	3	3	4	3	3	4	3
6	3	3	4	5	5	4	4	4	4	4	4	4
7	4	4	5	5	5	3	3	3	3	3	4	5
8	4	5	4	3	5	5	5	5	5	5	5	5
9	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5
10	4	3	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5
11	4	4	5	5	5	3	3	4	3	3	4	3
12	4	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4
13	5	5	4	5	5	3	3	3	3	3	4	5
14	4	4	4	4	5	3	5	5	5	5	5	5

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อที่ / คนที่	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
15	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5
16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5
17	3	4	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4
18	5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	3	5
19	3	4	5	5	4	3	3	4	5	5	5	5
20	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4
21	3	4	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4
22	5	5	5	5	5	5	5	5	3	3	3	3
23	3	3	3	3	4	5	5	5	5	5	5	5
24	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4
25	5	5	5	5	5	3	3	3	3	3	4	5
26	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
27	3	4	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5
28	4	4	4	4	4	3	3	4	3	3	4	3
29	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4
30	5	5	5	5	5	5	3	5	3	5	4	5
31	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
32	5	5	5	5	5	3	3	4	3	3	4	3
33	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4
34	5	5	5	5	5	3	3	3	3	3	4	5
35	5	4	3	3	4	5	5	5	5	5	5	5
36	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5
37	3	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5
38	5	5	5	5	5	3	3	4	5	5	4	3
39	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อที่ / คนที่	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
40	5	5	5	5	5	3	3	3	3	3	4	5
$\sum$	170	177	176	179	185	157	159	170	161	165	172	176

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อที่ / คนที่	49	50	51	52	53	54	55	X	X^2
1	4	5	5	5	5	5	5	226	51,076
2	4	5	5	5	5	5	5	245	60,025
3	3	5	5	5	5	5	5	228	51,984
4	5	5	5	5	5	5	5	262	68,644
5	4	5	3	3	4	3	3	204	41,616
6	4	5	4	4	4	4	4	216	46,656
7	3	4	3	3	3	3	3	200	40,000
8	5	4	5	5	5	5	5	247	61,009
9	5	4	3	3	4	3	3	262	68,644
10	5	3	4	3	3	4	3	241	58,081
11	4	4	4	4	4	4	4	206	42,436
12	4	3	3	3	3	4	5	216	46,656
13	3	5	5	5	5	5	5	226	51,076
14	5	3	4	5	3	4	3	251	63,001
15	5	4	4	4	4	4	4	250	62,500
16	5	3	3	3	3	4	5	243	59,049
17	4	4	4	4	4	4	4	240	57,600
18	3	5	4	3	3	3	3	254	64,516
19	5	5	5	5	5	5	5	221	48,841
20	3	3	4	3	5	4	3	219	47,961

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อที่ / คนที่	49	50	51	52	53	54	55	X	X^2
21	4	4	4	4	4	4	4	203	41,209
22	3	3	3	3	3	5	3	243	59,049
23	5	5	5	5	5	5	5	235	55,225
24	4	4	3	3	4	3	3	253	64,009
25	5	4	4	4	4	4	4	212	44,944
26	5	3	3	3	3	3	3	223	49,729
27	5	5	5	5	5	5	5	235	55,225
28	4	3	4	3	3	4	3	229	52,441
29	4	4	4	4	4	4	4	233	54,289
30	5	3	3	3	3	3	3	227	51,529
31	5	5	5	5	5	5	5	252	63,504
32	4	5	5	5	3	4	3	240	57,600
33	4	5	5	4	4	4	4	255	65,025
34	5	5	5	3	3	3	3	247	61,009
35	5	5	5	5	5	5	5	266	70,756
36	5	5	5	5	5	5	5	248	61,504
37	5	5	5	5	5	5	5	264	69,696
38	4	5	5	3	5	4	3	248	61,504
39	4	5	5	4	4	4	4	261	68,121
40	3	5	5	3	3	3	3	242	58,564
$\sum$	171	172	170	159	162	165	159	9,473	2,256,303

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างทดลองทั้งหมด 40 ชุด ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จากการคำนวณตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบถามเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหากาฬ" ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows (จากไฟล์ Pretest.sav-SPSS Data Editor) คำสั่งที่ใช้ Analyze → Scale → Reliability Analysis ได้ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบถาม เรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ตอนที่ 2 องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวในภาพรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

****** Method 1 (space saver) will be used for this analysis ******

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	106.0250	173.7686	.7225	.9574
A2	105.9250	170.7378	.8332	.9562
A3	105.7250	176.8199	.7091	.9575
A4	105.8750	170.1122	.8666	.9558
A5	105.9250	170.7378	.8332	.9562
A6	105.5500	180.1000	.8271	.9573
A7	105.5750	177.7378	.6062	.9586
A8	105.7250	176.8199	.7091	.9575
A9	105.7000	171.7026	.7701	.9569
A10	105.5750	171.4814	.8753	.9558
A11	105.5000	175.0256	.8444	.9564
A12	105.5750	171.9942	.8508	.9560
A13	105.6000	171.2718	.8883	.9556
A14	105.4250	179.2763	.7483	.9575
A15	105.5000	175.5385	.7401	.9572
A16	105.5000	173.7436	.7957	.9566

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

A17	105.3750	179.8301	.6719	.9580
A18	105.6250	175.7276	.6802	.9578
A19	105.5000	174.7179	.7814	.9568
A20	105.5500	179.4846	.6807	.9579
A21	105.5500	179.8949	.5253	.9593
A22	105.5750	178.4558	.6274	.9583
A23	105.3000	189.2923	.1023	.9624
A24	105.3750	187.6250	.2226	.9613
A25	105.4500	188.6128	.1149	.9629

Reliability Coefficients

N of Cases = 40.0 N of Items = 25 Alpha = 0.9594

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูล (N of Cases) คือ 40 คน จำนวนแบบสอบถาม ตอนที่ 2 องค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยว (N of Items) คือ 25 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha) มีค่าเท่ากับ 0.9594

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบถาม เรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัด "ร้อย แก่น มหา กาฬ" ตอนที่ 3 กระบวนการจัดการความรู้ คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น กระบวนการจัดการความรู้ในภาพรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

****** Method 1 (space saver) will be used for this analysis ******

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B1	122.3500	99.0538	.1762	.8424
B2	122.4500	95.3821	.3947	.8359
B3	122.6750	94.8917	.4103	.8354

B4	122.5500	95.1769	.4024	.8356
B5	122.6250	95.9840	.3467	.8374
B6	122.5500	93.9974	.5024	.8326
B7	122.5750	93.6865	.5575	.8312
B8	122.5250	93.9481	.4781	.8331
B9	122.6750	94.3788	.4637	.8337
B10	122.7750	93.5122	.4905	.8326
B11	122.6250	95.3173	.3724	.8366
B12	122.5750	97.9942	.2250	.8413
B13	122.4000	96.9128	.3673	.8370
B14	122.4250	99.4301	.1527	.8430
B15	122.3500	99.5154	.1450	.8433
B16	122.2000	100.6769	.1047	.8432
B17	122.9000	97.1179	.2596	.8404
B18	122.8500	95.9256	.3168	.8386
B19	122.5750	97.8917	.2758	.8394
B20	122.8000	96.0615	.3223	.8383
B21	122.7000	96.1641	.3067	.8389
B22	122.5250	97.8968	.3314	.8381
B23	122.4250	98.7122	.1898	.8422
B24	122.5500	98.7667	.1957	.8418
B25	122.5250	94.4096	.4481	.8341
B26	122.5750	93.8917	.4917	.8328
B27	122.8500	92.2333	.5388	.8307
B28	122.7750	93.3071	.5036	.8322
B29	122.7000	94.9333	.4569	.8341
B30	122.8500	94.9000	.3776	.8365

Reliability Coefficients

N of Cases = 40.0 N of Items = 30 Alpha = 0.8417

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูล (N of Cases) คือ 40 คน จำนวนแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการความรู้ (N of Items) คือ 30 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Alpha) มีค่าเท่ากับ 0.8417

****** Method 1 (space saver) will be used for this analysis ******

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients

N of Cases = 40.0 N of Items = 55 Alpha = 0.9130

สรุปผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยรวมปรากฏว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูล (N of Cases) คือ 40 คน จำนวนแบบสอบถาม (N of Items) คือ 55 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha) มีค่าเท่ากับ 0.9130

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวดอกอ้อ บุญแสนยศ
วัน/เดือน/ ปีเกิด	12 พฤษภาคม 2525
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	61 หมู่ 8 ต.เขาพระนอน อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ 46120
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และประชาสัมพันธ์
สถานที่ทำงาน	ฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการ และงานประชาสัมพันธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2548	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2553	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) สาขาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY